

Комунальний заклад Сумської обласної ради –
обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

З В І Т

про пішохідний похід третього ступеня складності Українськими Карпатами 3 – 9 серпня 2021 року

за маршрутом:

сmt. Ворохта – пол. Ріжі - г. Китулівка – пер. Кривопільський -
г. Кострича – с. Дземброня – вдсп. Смотрицькі – ск. Вухатий камінь –
оз. Несамовите – г. Говерла – т/б «Заросляк» – сmt. Ворохта

Маршрутний лист № 10П/21
Керівник: Бацман
Жанна Григорівна
Адреса: 40010, м. Суми,
вул. Баранівська, буд. 197
Контактний телефон: 0664636004

Заступник керівника:
Лапа Наталя Ігорівна
Адреса: 40007, м. Суми,
пров. Богуна, буд. 5, кв. 8
Контактний телефон: 0666900245

Маршрутно-кваліфікаційна комісія розглянула звіт і вважає, що похід може бути
зарахований усім учасникам та керівнику, як похід першої категорії складності

Суми – 2021

З М І С Т

1. Довідкові відомості про похід	3
2. Склад групи	4
3. Відомості про район походу	6
4. Оглядова карта району походу	11
5. Графік руху	12
6. Технічний опис маршруту	14
7. Висотний графік маршруту	86
8. Опис краєзнавчої роботи на маршруті	87
9. Підсумки, висновки, рекомендації	92
10. Додатки	93
11. Маршрутна документація. Робоча карта	101
12. Список використаної літератури	102

У звіті використовуються такі скорочення:

буд.	будинок
вдсп.	водоспад
вул.	вулиця
г.	гора
год.	година
зх., сх.	захід, схід
пн., пд.	північ, південь
км	кілометри
КРС	контрольно-рятувальна служба
м	метри
м.	місто
М.	малий
оз.	озеро
п.	потік
пер.	перевал
пол.	полонина
р.	річка
с.	село
ск.	скеля
сmt.	селище міського типу
т/б	туристична база
хр.	хребет
Ц.	центральний
н/р	напрямок руху

ДОВІДКОВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОХІД

Вид туризму: пішохідний

Категорія складності: третій ступінь складності

Район походу: Українські Карпати

Строки проведення походу: 3 - 9 серпня 2021 року

Нитка маршруту: смт. Ворохта – пол. Ріжі – г. Китулівка – пер. Кривопільський – г. Кострича – с. Дземброня – вдсп. Смотрицькі – ск. Вухатий камінь – оз. Несамовите – г. Говерла – т/б «Заросляк» – смт. Ворохта

Довжина активної частини маршруту: 88,7 км / 106,4 км (коефіцієнт 0,2)

Тривалість походу: 7 днів

активна частина подорожі – 6 днів

кількість днів відпочинку – 1 день

тривалість під'їзду та від'їзду – 2 дні

краєзнавча та екскурсійна робота – під час активної частини походу

Запасний варіант маршруту: смт. Ворохта – пол. Ріжі - г. Китулівка – пер. Кривопільський – г. Кострича – с. Дземброня – вдсп. Смотрицькі – ск. Вухатий камінь – оз. Несамовите – т/б «Заросляк» – смт. Ворохта

Аварійні варіанти виходу з маршруту:

1. від г. Кітілівка до смт. Ворохта;
2. від г. Піп Іван до с. Дземброня;
3. від оз. Несамовитого до т/б «Заросляк»;
4. від г. Говерла т/б «Заросляк».

Назва та шифр МКК:

Первинний розгляд документів здійснювала МКК комунального закладу Сумської основної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

Шифр: 218-00-1Н013000

Адреса: 40007, м. Суми, вул. Серпнева, 14-А

Телефон: 0542-33-11-85

ВІДОМОСТІ ПРО РАЙОН ПОХОДУ

Загально-географічна характеристика району

Українські Карпати – це фізико-географічний край, який охоплює гірську частину Карпат та їх північно-східне й південно-західне рівнинні передгір'я. Край лежить на заході України і затиснутий у трикутник між державним кордоном України та умовною лінією Чернівці – Івано-Франківськ – Яворів, яка відділяє його від Східноєвропейської рівнини. Площа Українських Карпат у цих межах становить майже 40 тис. км². Українські Карпати – складова великої Карпатської фізико-географічної країни, що поширюється на території кількох європейських держав. Цей край поділяють на три частини, які мають значні відмінності у природних умовах: Передкарпаття, гірські Карпати і Закарпаття.

Рельєф і геологічна будова. Гірська система Українських Карпат простягається смугою завдовжки 280 км і завширшки 100 км. Гори – здебільшого середньовисотні з пересічними висотами 1 000 - 1 500 м, тільки окремі вершини здіймаються більш як на 2 000 м. За віком вони належать до молодих гір (утворені в альпійську епоху горотворення), проте зовнішньо нагадують старі гори з пологими схилами та округлими вершинами. Це пов'язано з тим, що в їх геологічній будові переважають осадові породи (пісковики, глини, глинисті сланці), їх нагромадження відбувалося в морському басейні, який існував на місці гір, шарами: породи по черзі змінювали одна одну інколи сотні разів. Так виник фліш, який у вигляді зім'ятих складок утворює схили гір, і який легко піддається руйнуванню зовнішніми силами.

Водночас широкі карпатські хребти з м'якими обрисами подекуди порізані глибокими (понад 1 000 м) поперечними долинами із стрімкими схилами. Вони утворилися внаслідок розломів під час новітніх тектонічних процесів і поглибилися річками.

Гірська система Українських Карпат простягається кількома паралельними пасмами, що розмежовані видовженими міжгірними долинами. Північно-східне пасмо називають Зовнішніми (або Скибовими) Карпатами, які підносяться над Передкарпатською височиною крутим уступом. Гірські складки насунуті в бік Передкарпаття, розчленовані чисельними річками і мають вигляд окремих скиб. Вони охоплюють різні гірські масиви. Горгани (з г. Сивуля, 1 818 м) – центральний найвищий масив, де поширені скелясті урвища. Бескиди і Покутсько-Буковинські Карпати нижчі і мають більш зруйновані хребти.

Вододільна – Верховинські Карпати – середня вісь Українських Карпат. Хоча вони і не найвищі в гірській системі (максимальні абсолютні висоти сягають 1 700 м), проте є головним карпатським вододілом між басейнами річок Дністра і Тиси. Там пролягають найважливіші перевали (Ужоцький, Яблуницький), через які проходять шляхи, що сполучають Передкарпаття із Закарпаттям.

Полонинсько-Чорногорські Карпати – найвищі. Вони охоплюють Полонинський хребет, порізаний долинами річок на окремі масиви – полонини (Рівна, Боржава, Красна), гірські масиви Свидовець і Чорногора та Гринявські гори. Висоти найвищих вершин сягають максимальних значень на Чорногорі, де

шість з них здіймаються вище 2 000 м над рівнем моря. Там височить і найвища вершина України – г. Говерла (2 061 м). У цих горах збереглися сліди давнього гірського зледеніння – льодовикові форми рельєфу (цирки і карі).

На південь від Чорногори здіймається Мармароський масив – єдина частина Українських Карпат, де на поверхню виходять тверді кристалічні породи (гнейси, сланці). Масив охоплює Чивчинські і Рахівські гори. Це найдавніша (хоча й не надто висока) частина Карпат, яка зберігає ознаки, притаманні молодим і високим горам альпійської складчастості. Там поширені гостроверхі, пікоподібні вершини, стрімкі й скелясті схили, дуже глибокі річкові долини, виразні льодовикові форми рельєфу. Недарма Рахівські гори здавна називають Гуцульськими Альпами.

З боку Закарпаття підноситься Вулканічний (Вигорлат-Гутинський) хребет. Він височить над низовиною окремими конусами згаслих вулканів, об'єднаних лавовими потоками у масиви, між якими пролягли долини стрімких закарпатських річок.

Клімат. Клімат Українських Карпат визначається географічним положенням гір та їх висотою над рівнем моря. У горах він холодніший і вологіший, ніж на прилеглих територіях.

Із підняттям на кожні 100 м літо запізнюється на 10 днів і на 5 днів раніше закінчується. Важке холодне повітря нерідко може застоюватися в міжгірних зниженнях, тому температура повітря там буває набагато нижчою, ніж у навколишніх горах. В Українських Карпатах випадає найбільша кількість опадів в Україні. Якщо у передгір'ях вона становить не більш як 800 мм за рік, то в найвищих масивах – понад 1 500 мм. Найбільше опадів – влітку, найменше – навесні і взимку. Часто бувають грози, завірюхи, навесні сходять снігові лавини. Під впливом текучих вод утворюються селі – грязьо-кам'яні потоки, які виникають в руслах гірських річок. Вони з'являються раптово внаслідок злив або інтенсивного танення снігу і швидко рухаються, набираючи катастрофічного характеру, спричиняючи руйнування.

Внутрішні води. У Карпатах сформувалася найбільш густа річкова мережа в Україні. Головний карпатський вододіл розділяє басейни річок різних напрямків. На північ і північний схід течуть Дністер і його притоки – Стрий, Свіча, Тисмениця, Бистриця, Лімниця і притоки Дунаю – Сере та Прут із Черемошем, а на південь і південний захід – притока Дунаю Тиса, в яку впадають Тересва, Терєбля, Ріка, Боржава, Латориця, Уж. Долини карпатських річок пролягли здебільшого в поздовжніх міжгірних улоговинах і поперечних розломах хребтів. Усі річки мають стрімку течію. Нерідко утворюються водоспади – окраса місцевих краєвидів. Навесні і на початку літа внаслідок танення снігу в горах і великих злив на річках бувають повені і паводки. Вода часто виходить з берегів і завдає значної шкоди населеним пунктам, дорогам, господарським об'єктам. Карпатські річки несуть велику кількість уламкового матеріалу, який відкладають у своїх пониззях. На схилах гір у долинах річок трапляються зсуви.

У Карпатах чимало озер. Вони, як правило, невеликі за площею, але дуже мальовничі. Найбільшим з них є озеро Синевир, що виникло у верхів'ї р. Терєблі внаслідок завалу в горах. Воно лежить на висоті майже 990 м, має глибину 24 м. Доволі поширеними є озера льодовикового походження – найбільш високогірні в

Україні: Бребенескул, Несамовите, Марічейка. Глибокі озера утворилися у бічних кратерах згаслих вулканів Вигорлат-Гутинського хребта.

Похід був проведений по двом ландшафтним областям Українських Карпат – «Зовнішні Карпати» та «Половинсько-Чорногірська область».

Зовнішні Карпати. Ця ландшафтна область включає *Східні Бескиди, Горгани* та *Покутсько-Буковинські Карпати*. Це низькі й середньовисотні, як правило, асиметричні, гірські хребти, що являють собою тектонічні скиби. В їх будові беруть участь флішові породи крейдового і палеогенового віку: глинисті сланці, пісковики, аргіліти й алевроліти. Вони різко дислоковані, розбиті розломами та насувами. Це визначає морфо структурні особливості. Рельєф ускладнюється скульптурними формами рельєфу.

Найвищий хребет піднімається вище 1800 м (*г. Сивуля Велика, 1 836 м, г. Сивуля Мала, 1 818 м*). Від Передкарпаття область відокремлюється уступом у 200 - 400 м. Середньовисотні скидові хребти Горган мають гострі гребені, круті схили з кам'яними осипищами, розчленовані глибокими, добре терасованими долинами. Відносні висоти сягають 800 - 950 м. Покутсько-Буковинські Карпати досягають висоти 900 - 1 000 м, мають пологі схили, куполоподібні вершини, перетинаються долинами Пруту, Черемошу, Серету, Рибниці та ін. Клімат прохолодний, вологий; у низькогір'ях випадає 700 - 800, а в Горганах – 1 000 - 1 100 мм опадів на рік. У Горганах виявляється інтенсивний площинний змив.

Панівними ґрунтами є різні види буроземних і буроземно-підзолистих щебенюватих ґрунтів. Поширені також дерново-підзолисті ґрунти в комплексі з лучними опідзоленими. Близько 60 % території покрито лісами і чагарниками. Найбільші площі займають грабово-букові, смереково-букові та смереково-ялицеві ліси.

Високі вирівняні ділянки покриті чагарниками і субальпійськими луками.

Зовнішні Карпати характеризуються *вертикальною поясністю ландшафтів*. Основними ландшафтними місцевостями є: низькогірсько-горбисті, середньовисотні моноклінальні хребти, котловинно-терасові, горганські та верховинські.

Основними природоохоронними об'єктами області Зовнішніх Карпат є: *Карпатський національний природний парк* (входить його північна частина), *заповідник Горгани*, який включає Джурдійський ландшафтний заказник (754 га), ландшафтний заказник Садки (995 га) та ботанічний Тавпиширківський заказник (424 га). Всі вони знаходяться в Надвірнянському районі Івано-Франківської області.

Половинсько -Чорногірська область. Ця ландшафтна область займає найбільш високу частину Українських Карпат і складається з *Полонинського хребта*, гірських масивів *Свидовець, Чорногора, Гринєва*. Середні висоти – 1 400 - 1 600 м, максимальні – 2 061 м (г. Говерла).

Область складена флішовими породами крейдового і палеогенового віку. На південному схилі Полонинського хребта між долинами Тересви і Терєблї виділяються скелясті пасма з крейдових і юрських конгломератів, юрських вапняків. У сучасному рельєфі важливу роль відіграють полонинські поверхні вирівнювання, структурно-денудаційні форми, давньо льодовикові (кари, цирки), глибокі річкові долини. У кліматичних умовах яскраво виявляється вертикальна зональність, тут є всі термічні зони Українських Карпат. Середні температури

січня на Полонинах досягають $-6...-7^{\circ}\text{C}$, а липня не перевищують $+11^{\circ}\text{C}$. Річна кількість опадів становить 1 300 - 1 600 мм. Літо на полонині коротке, прохолодне з частими дощами й туманами. Взимку випадає багато снігу, який іноді буває також і влітку. Осінь тут холодна і дощова, іноді з сильними вітрами.

У *структурі ландшафтів* Полонинсько-Чорногірської області чітко виявляється вертикальна зональність, і основну роль відіграють полонинські, верховинські, низько- і середньо гірські, долинно-терасові, субальпійські та альпійські ландшафтні місцевості.

Полонини являють собою вирівняні, злегка хвилясті, високо підняті безлісі поверхні з гірсько-лучними і торф'янистими ґрунтами, покритими трав'янистою рослинністю (біловус, папороть, вівсяниця, осока, ситник та ін.), чагарниками (сосна, жереп, зелена вільха, ялівець, рододендрон), мохами і лишайниками. Природна рослинність представлена субальпійськими видами. Полонини широко і довго використовують як літні пасовища та сіножаті. Найбільші за розмірами полонини: *Рівна* (1 482 м), *Боржава* (1 679 м) і *Красна* (1 568 м).

Частка верховинських ландшафтних місцевостей в області незначна. Значну роль відіграють низько- й особливо середньо гірські ландшафтні місцевості, які займають схили гірських хребтів і масивів. До висоти 1 200 м переважають букові ліси, а вище, до висоти 1 600 м, домінують буково-смерекові та смереково-ялицеві ліси на буроземних і дерново-буроземних ґрунтах. Ці ландшафти значно поширені у Свидовецько-Чорногірському районі, де добре виявляється вертикальна зональність.

Долинно-терасові місцевості характерні для терасованих долин верхів'я Пруту, Білої Тиси, Шопурки, де спостерігається до 8 терасових рівнів. На них поширені широколистяні та мішані ліси, чагарники і луки, частина зайнята під сінокоси та сільськогосподарські угіддя. В окремих місцях зустрічаються долинно-ущелинні місцевості.

Субальпійські ландшафтні місцевості поширені в межах висот 1 500 - 1 800 м. У рослинному покриві переважають чагарники, різнотрав'ї луки, осоки, сфагново-мохові угруповання. Вони характерні й для полонин.

Альпійські місцевості займають найбільш високі гірські масиви з давньольодовиково-денудаційними формами рельєфу (льодовикові цирки, моренні вали, кари), із ситниковими луками, осокою, примулою, ломикаменем, рододендромом.

Земельні угіддя Полонинсько-Чорногірської області розподіляються так: ліси і чагарники – майже 60 %, пасовиська – 23, сінокоси – понад 12, орні землі та городи – 4,5 %.

У цій області міститься значна кількість природоохоронних об'єктів. Тут знаходиться велика частина *Карпатського біосферного заповідника*, зокрема Чорногірський масив (9 293 га); функціонує Чорногірський географічний стаціонар Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Туристсько- краєзнавча характеристика району походу

Похід проходить з смт Ворохта через перевал Ріжі до гори Кітілівка, колоритного села Дземброні. Далі через Смотрицькі (Дземброньські) водоспади та чудернадські скелі «Вухатий камінь» до найвищого хребта Українських Карпат – Чорногірського, з радіальним виходом на гору Піп Іван Чорногірський, через озеро Несамовите та зі сходженням на найвищу вершину України – Говерлу, з подальшим спуском до бази «Заросляк» та із закінченням у смт Ворохті.

Таким чином маршрут походу є кільцевим, добре освоєний туристами. Майже скрізь маркований. На всіх стоянках була вода та дрова, крім оз. Несамовитого, де готували на газу.

Невідкладну медичну допомогу можна отримати в смт Ворохта, с. Дземброня.

Під час руху в районі походу є можливість поповнення продуктами харчування в с. Дземброня та с. Кривопілля, а також у смт Ворохта, де починається та закінчується маршрут.

Відділення зв'язку працюють у смт Ворохта та с. Кривопілля.

У районі походу наявні такі підрозділи спеціалізованих аварійно-рятувальних служб з розшуку та надання допомоги туристам, як Ворохтянський та Чорногорський ГПРП.

У разі аварійної ситуації можливість дострокового припинення подорожі та евакуація групи забезпечується через зв'язок з рятувальними службами.

На маршруті добре працює мережа «Київстар», зв'язок через мобільного оператора «Vodafone Україна» не завжди якісний. В долинах зв'язок слабкий, тому треба підійматися на верхівки схилів. Можливість зарядження акумуляторних батарей є у с. Дземброня.

Даний маршрут є досить освоєним туристами, про що свідчать наявність нового маркування, вказівних знаків, достатня відповідність картографічного матеріалу дійсності. На цій території є можливість проведення пішохідних туристичних походів I-II категорії складності, лижних і велосипедних походів.

Маршрут походу проходить в районі Чорногірського заповідного масиву (частина Карпатського біосферного заповідника).

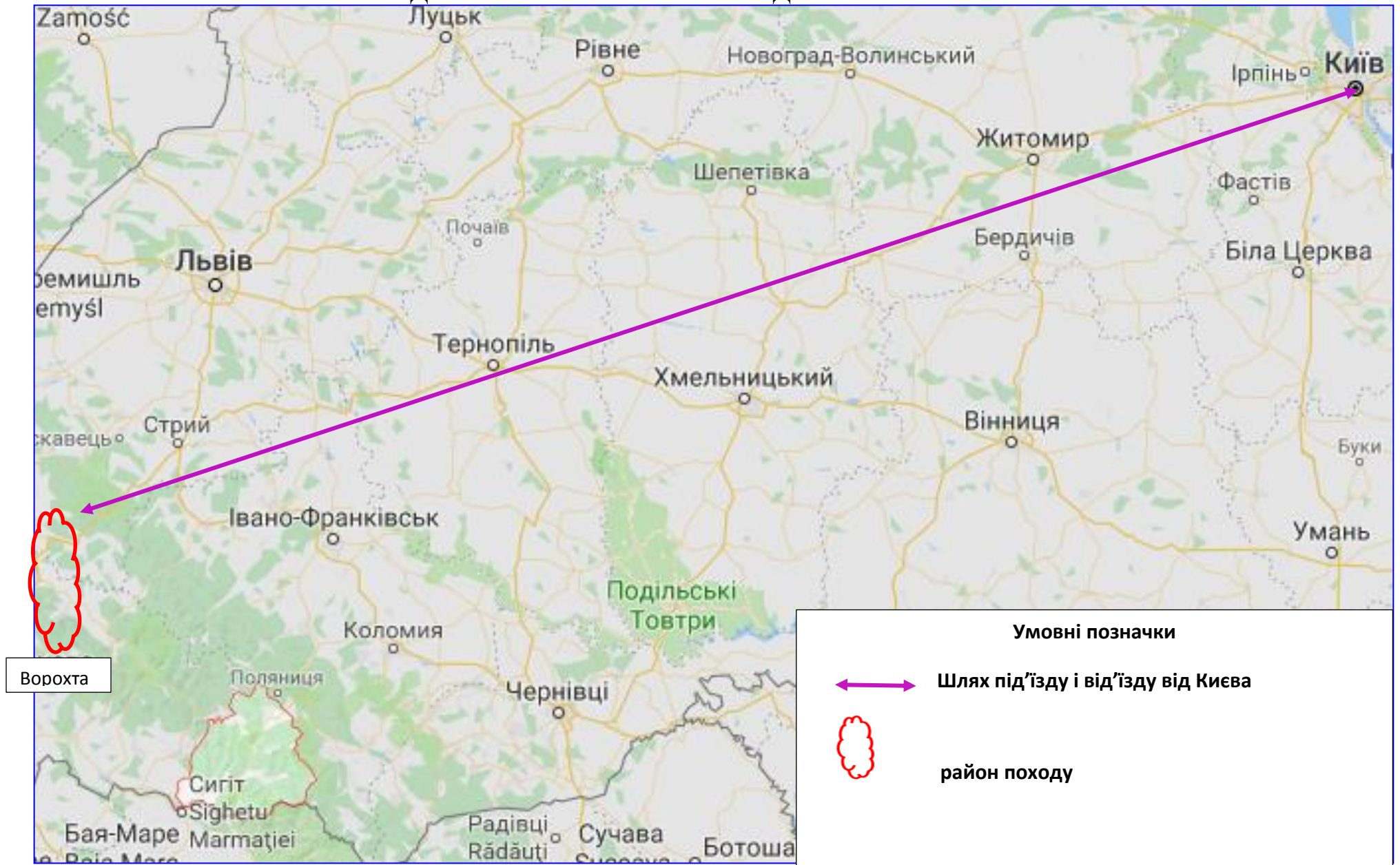
До природних пам'яток належать Смотрицькі (Дземброньські) водоспади, оз. Бребенескул, оз. Несамовите.

Заслугує на окрему увагу дерев'яна церква Різдва Богородиці та кам'яний арковий міст-віадук у смт Ворохта.

Серед історичних пам'яток слід відзначити обсерваторію на г. Піп-Іван.

ОГЛЯДОВА КАРТА РАЙОНУ ПОХОДУ

М 1: 1 800 000

ГРАФІК РУХУ

День походу	Дата	Відрізок шляху	Від-стань (км)	Ходовий час (год.)	Перепад висот (м)	Природні та штучні перешкоди
1.	03.08	сmt. Ворохта – г. Дощинка – підніжжя г. Ворохтянська	7,5	2,5	375	2,5 км асфальтованими вулицями селища до дерев'яної церкви. Підйом ґрунтовою дорогою 3,5 км вздовж приватних угідь на г. Дощинка. 3,5 км вгору лісовою місцями розмитою дорогою до місця стоянки під г. Ворохтянська.
2.	04.08	Підніжжя г. Ворохтянська – пол. Ріжі – пер. Ріжі - г. Китулівка – г. Діл – пер. Кривопільський – г. Кострича	18,6	5	1171	2 км вгору лісовою дорогою, місцями з осипом до пол. Ріжі. 1,5 км відкритою місцевістю по полонині та 500м спуску до пер. Ріжі. 1,5 км крутою лісовою стежкою на г. Китулівка. 1 км скелястого спуску до пол. Катеринка. 2 км підйому ґрунтовою стежкою по лісу до г. Діл. Крутий спуск до с. Кривопілля – 500 м лісом виходимо до приватних садіб і 2 км рухаємось піщаною дорогою. до вказівника Кривопільський перевал на трасі Ворохта – Верховина. Рухаємось 500 м трасою до місця відпочинку. Далі 700 м підйому піщаною дорогою вздовж приватних садіб. 4 км ґрунтовою дорогою по полонині. 2,5 км підйому лісовою стежкою до стоянки під г. Кострича.
3.	05.08	Підніжжя г. Кострич – г. Кострич – с. Дземброня – 48.08764 ⁰ N, 24.6580 ⁰ E	18,5	5	1297	Траверсуємо гору Кострич 1 км лісовою стежкою. 1,7 км стежкою по полонині до г. Кострич. Долаємо 1,5 км крутого з осипом спуску. Потім 2 км спуску лісом ґрунтовою стежкою, а потім полониною долаємо 4 км глинистого спуску до р. Бистрець. Йдемо ґрунтовою дорогою 1,3 км уздовж річки. Переходимо міст через р. Бистрець та рухаємось ґрунтовою дорогою полониною

						1 км до с. Дземброня. Спускаємося 3,6 км по околицях села та піднімаємося стежкою 1,2 км відкритою місцевістю та 1,3 км до місця стоянки.
4.	06.08	Днювання 48.08764 ⁰ N, 24.6580 ⁰ E				
5.	7.08	48.08764 ⁰ N, 24.6580 ⁰ E – вдсп. Смотрицькі (Дземброські) – г. Піп-Іван (радіально) – г. Дземброня – оз. Бербенескул – оз. Несамовите	16,8	5	1596	Йдемо розмитою дощем стежкою вгору 410 м. 500 м кам'янистою дорогою через галявину. Далі кам'янистою стежкою вгору 1 км 430 м лісом до Смотрицьких водоспадів. Піднімаємося 900 м гірською стежкою до скелі Вухатий камінь та ще 920 м підйому стежкою через жереб до сідловини. 1,5 км плавного підйому на Чорногорський хребет. 2,3 км – радіальне сходження на г. Піп Іван Чорногорський. 9,8 км гребневим маршрутом Чорногорським хребтом до оз. Несамовите.
6.	8.08	Оз. Несамовите – г. Говерла – б. Заросляк – 48.25294 ⁰ N, 24.61090 ⁰ E	27,3	6	1744	8 км гребневим маршрутом по Чорногорському хребту до вершини г. Говерла. Далі 2 км крутого кам'янистого спуску відкритою місцевістю та 2,3 км спуску лісовими стежками до бази «Заросляк». Далі 15 км асфальтованою дорогою до траси Коломия – Верховина, 2 км трасою до місця стоянки.
Усього			88,7(106,4)			

ТЕХНІЧНИЙ ОПИС МАРШРУТУ

День перший

3 серпня 2021 року

смт. Ворохта – г. Дощинка – підніжжя г. Ворохтянська

Ходовий час 2,5 годин

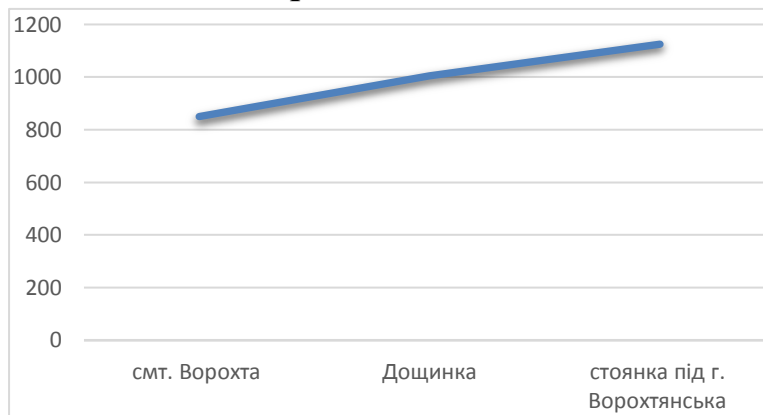
Пройдено 7,5 км (6,8)

Погодні умови: сонячно, тепло.

Вихід о 14.30

Стали на ночівлю о 17.00

Перепад висот – 375 м

Наш похід розпочався з смт Ворохта, куди ми приїхали потягом Київ – Ворохта о 12.02. (Фото 1.1). Місто зустріло нас теплою сонячною погодою. Зареєструвалися в контрольно-рятувальній службі, що знаходиться по вул. Данила Галицького, 41.

Фото 1.1. На станції Ворохта

Починаємо маршрут о 14.30 від залізничної станції Ворохта.

Від вокзалу повертаємо ліворуч та йдемо 500 м вулицею Данила Галицького (Фото 1.2) до залізничного переїзду (Фото 1.3).

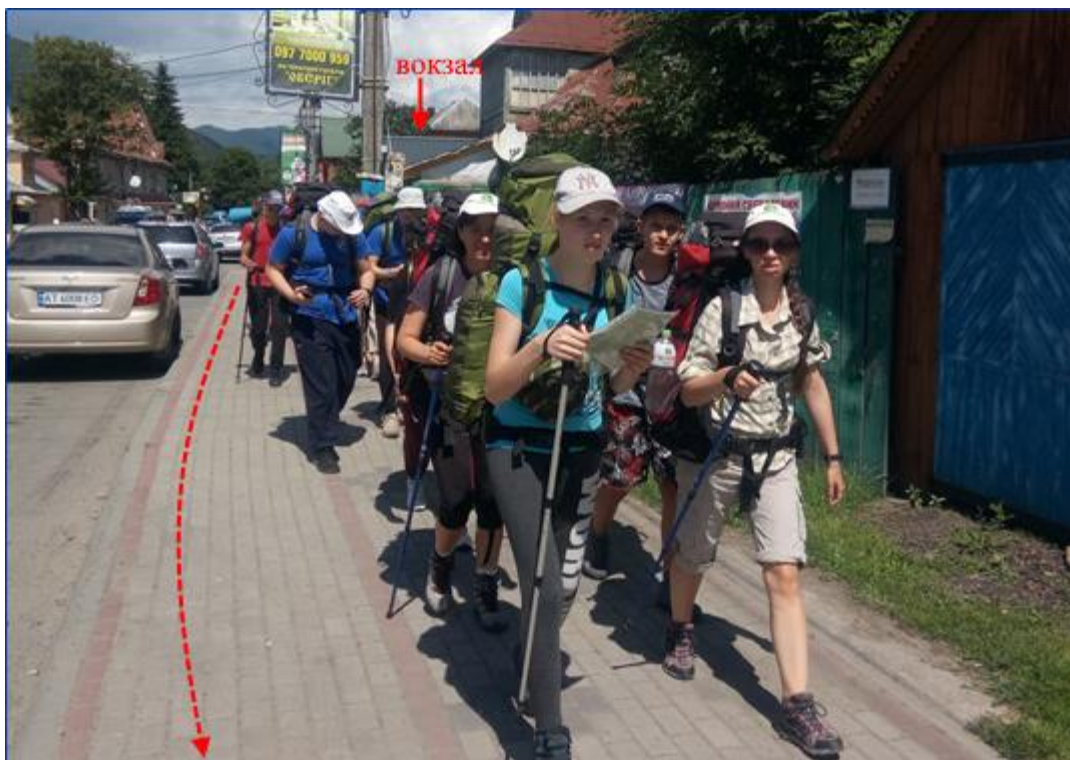

Фото 1.2. Вулицею Данила Галицького

Фото 1.3. За залізничним переїздом

Далі 1 км уздовж траси до дерев'яної церкви Різдва Пресвятої Богородиці. Ліворуч від церкви підйом вгору у південно-східному напрямку ґрунтовою дорогою (Фото 1.4).

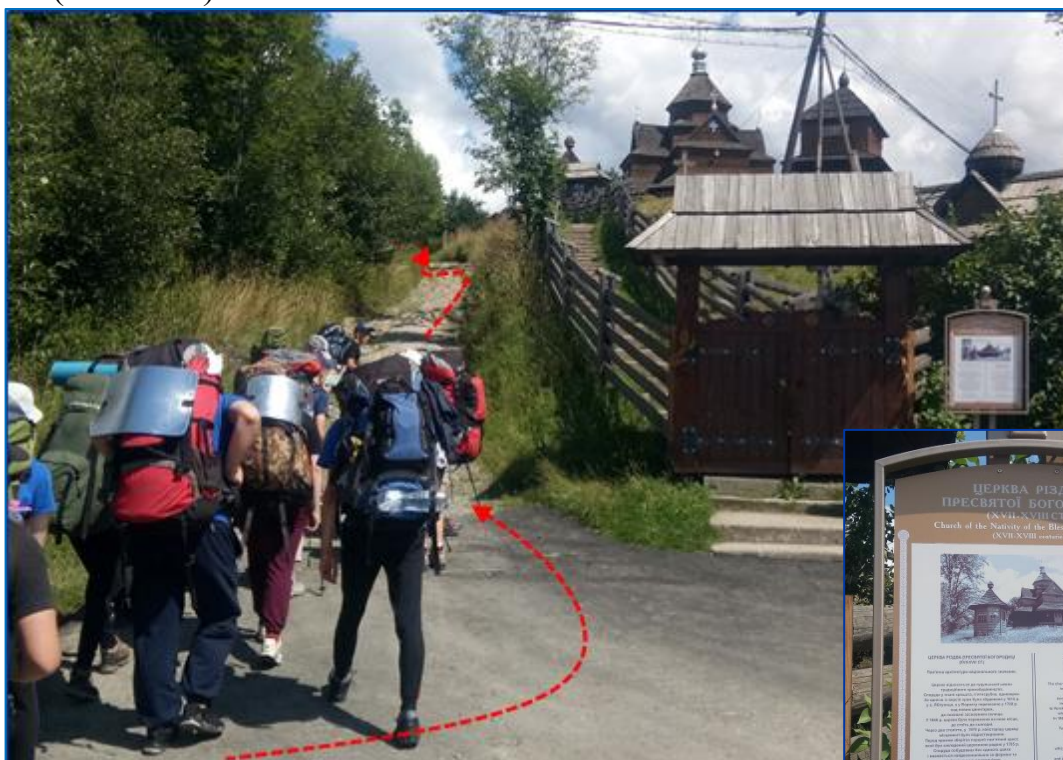

Фото 1.4. Церква Різдва Пресвятої Богородиці

Тримаємося зеленого маркування велосипедного маршруту (Фото 1.5-1,5а)

Фото 1.5 -1.5а. Поступовий підйом вгору велосипедним зеленим маркуванням

Піднімаємося до г. Дощинка у південно-східному напрямку 3,5 км вздовж приватних угідь, періодично перелазячи загорожі (Фото 1.6 -1.6а).

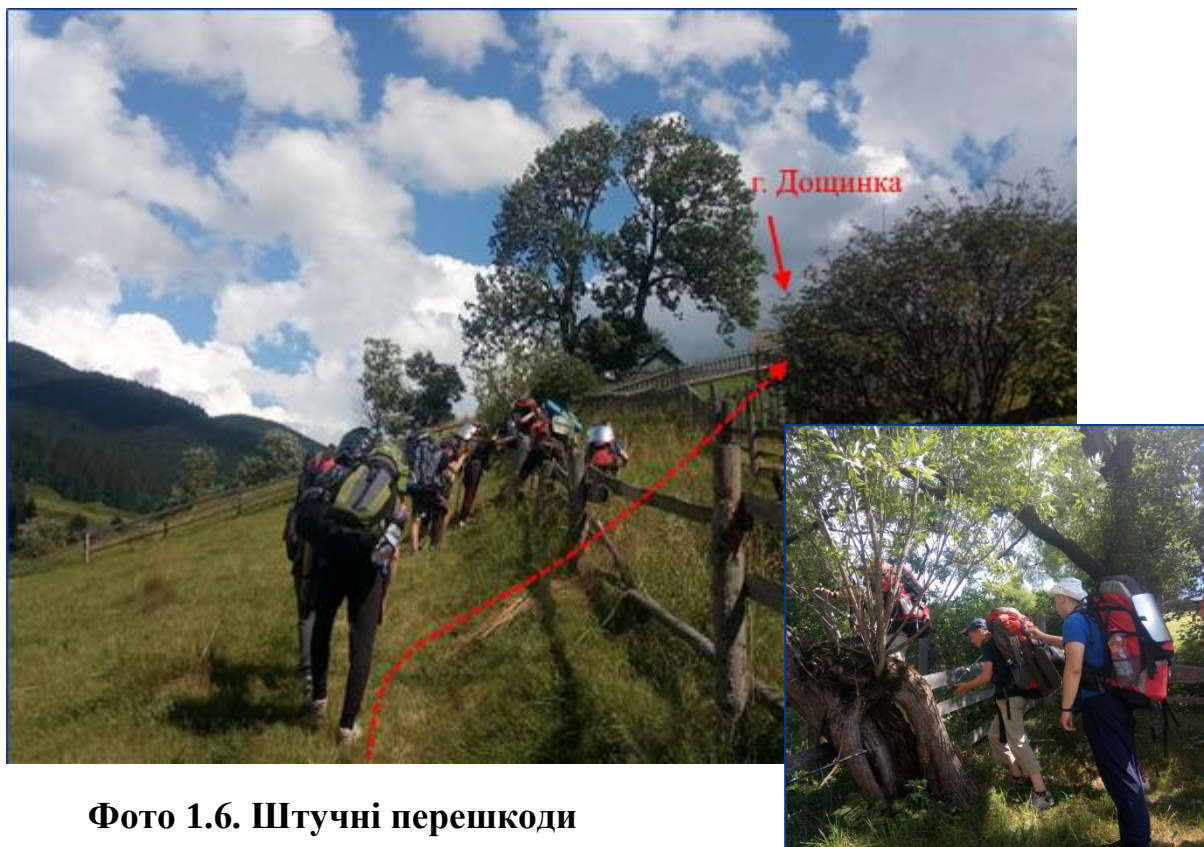

Фото 1.6. Штучні перешкоди

Далі повертаємо у східному напрямку та йдемо 1,5 км лісовою дорогою (Фото 1.7).

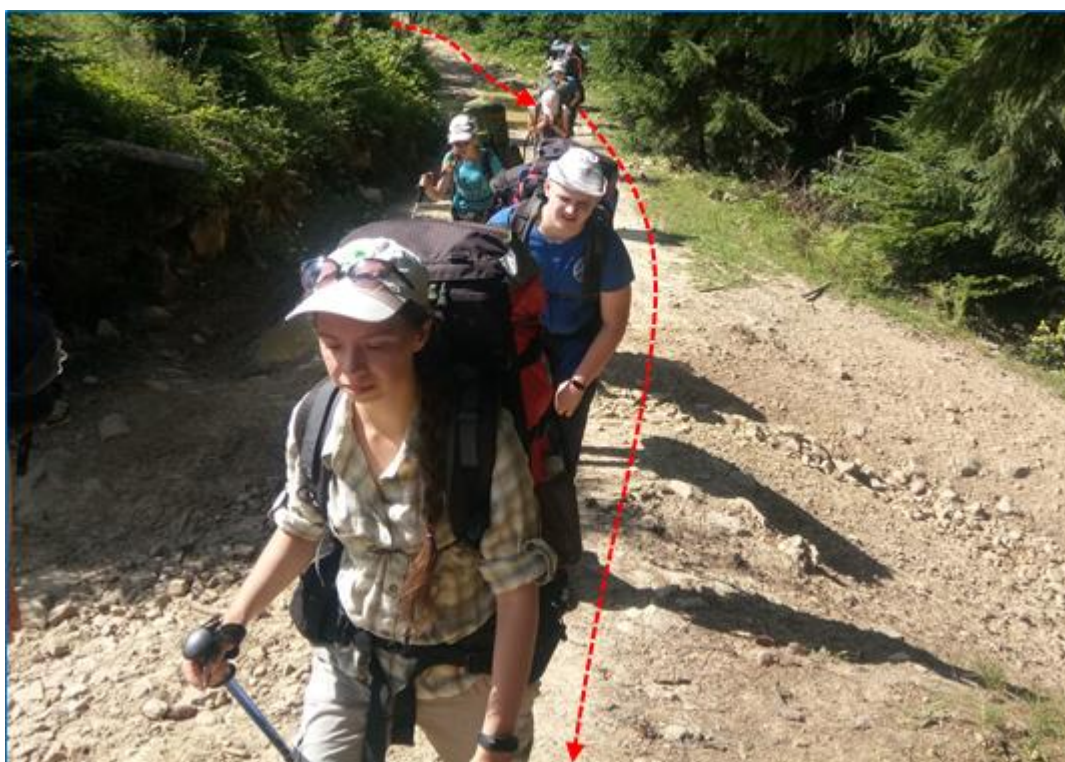

Фото 1.7. Рух лісовою дорогою

Проходимо обладнане місце для відпочинку (альтанка зі столом та лавами) (Фото 1.8).

Фото 1.8. Біля місця відпочинку

Продовжуємо рух вгору 1 км у північному напрямку місцями розмитою дощами дорогою (Фото 1.9).

Фото 1.9. Дороги після дощу

Проходимо джерело (Фото 1.10) та через 300м стаємо на ночівлю о 17.00 на великій галявині (Фото 1.11-1.11а). Дров вдосталь, вода поруч.

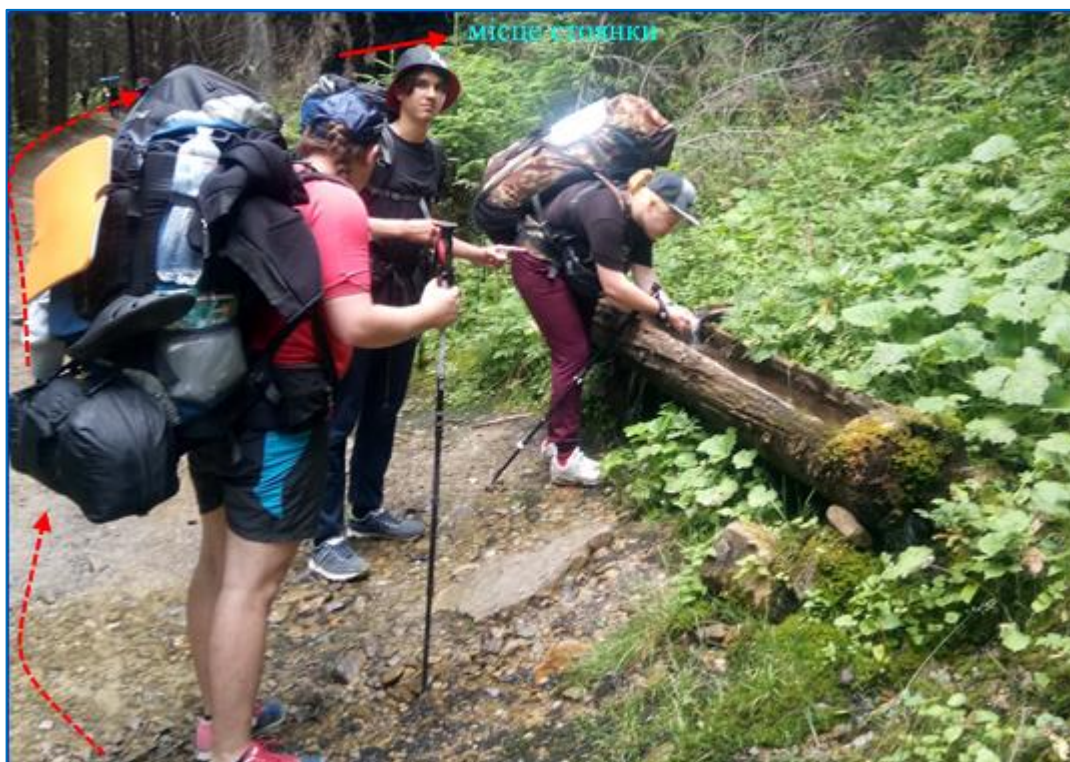
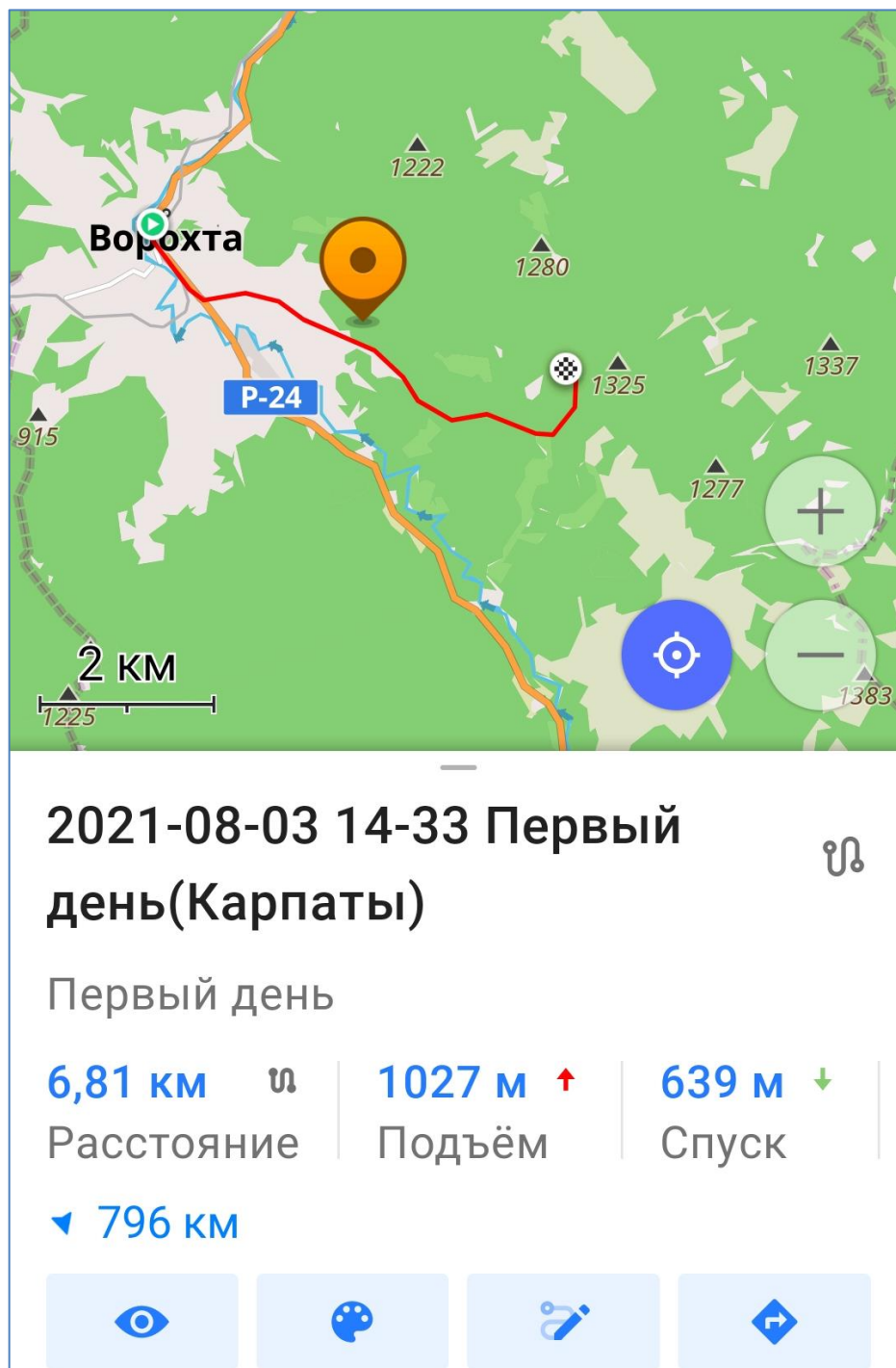

Фото 1.10. Джерело неподалік місця ночівлі

Фото 1.11-1.11а. Місце ночівлі

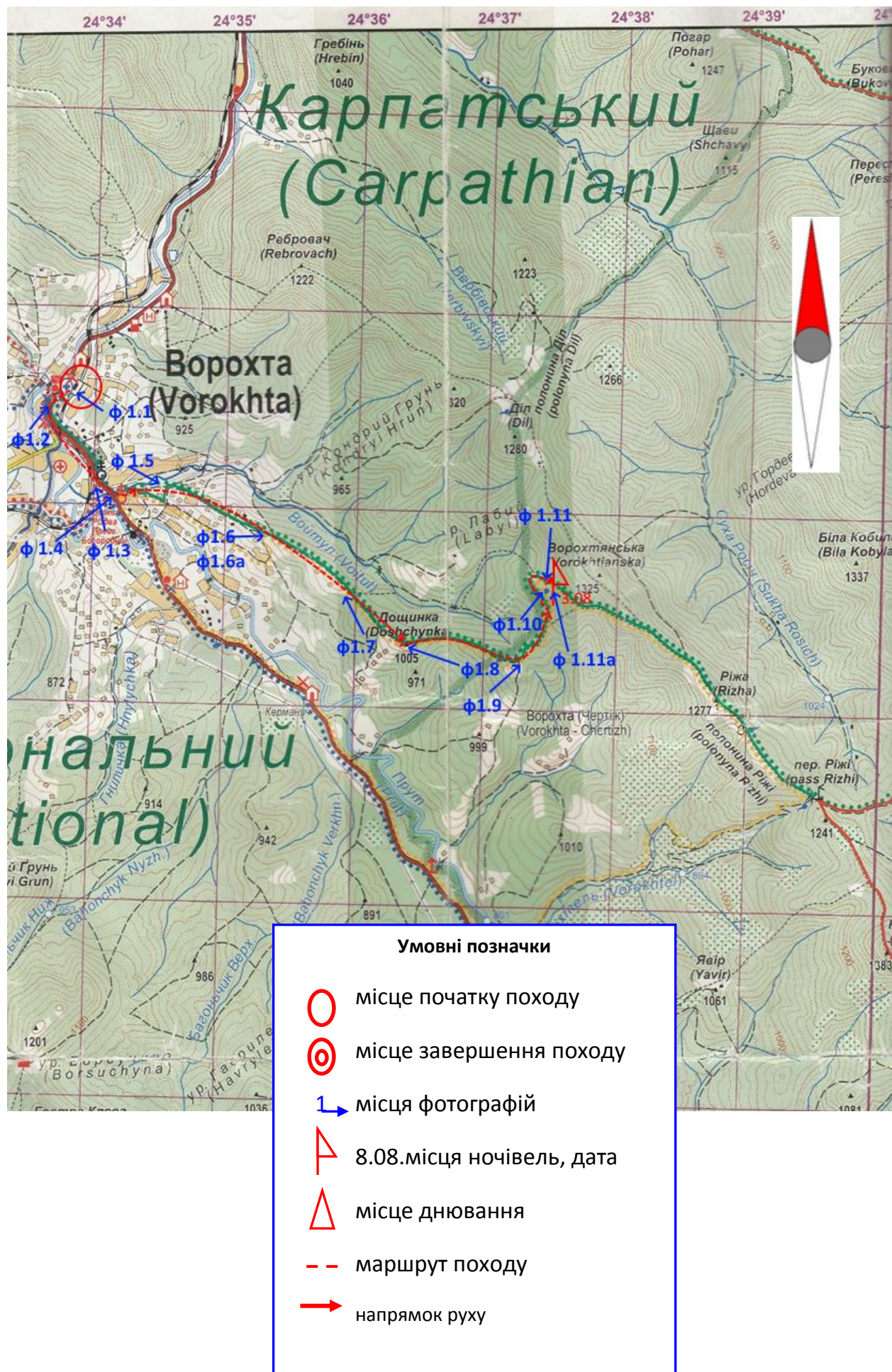
Скрин трека первого дня

https://drive.google.com/file/d/1V7Oolv73Q36JK8p_D3vfMRJOwDHt6SxP/view?usp=sharing

РОБОЧА КАРТА 1 ДНЯ, 3 СЕРПНЯ 2021 РОКУ

МАСШТАБ 1 : 50 000

День другий
3 серпня 2021 року
Підніжжя г. Ворохтянська – пол. Ріжі – перевал Ріжі – г. Китулівка – г. Діл
– Кривопільський перевал – г. Кострич

Ходовий час 5 годин

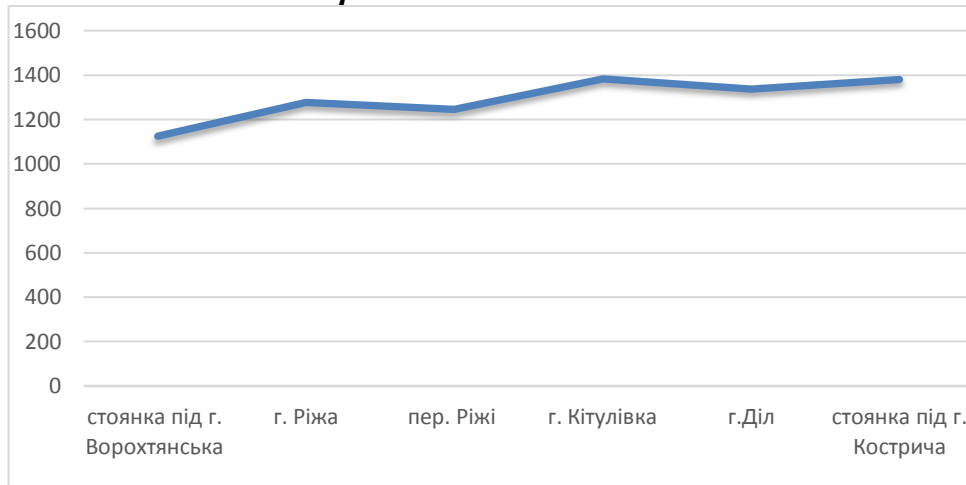
Пройдено 18.6 (16.9) км

Погодні умови: сонячно, тепло.

Вихід о 9.40

Стали на ночівлю о 18.30

Перепад висот – 1171 м

Ранок порадував відсутністю дощу. Снідаємо. Виходимо на маршрут о 9:40. Від місця стоянки беремо південно-східний напрямок (Фото 2.1) та рухаємося вгору 2 км лісовою ґрунтовою дорогою, часом з осипом. Зберігається зелене пішохідне маркування. Трапляється жовте маркування для велосипедистів (Фото 2.2.)

Фото 2.1. Початок денного маршруту

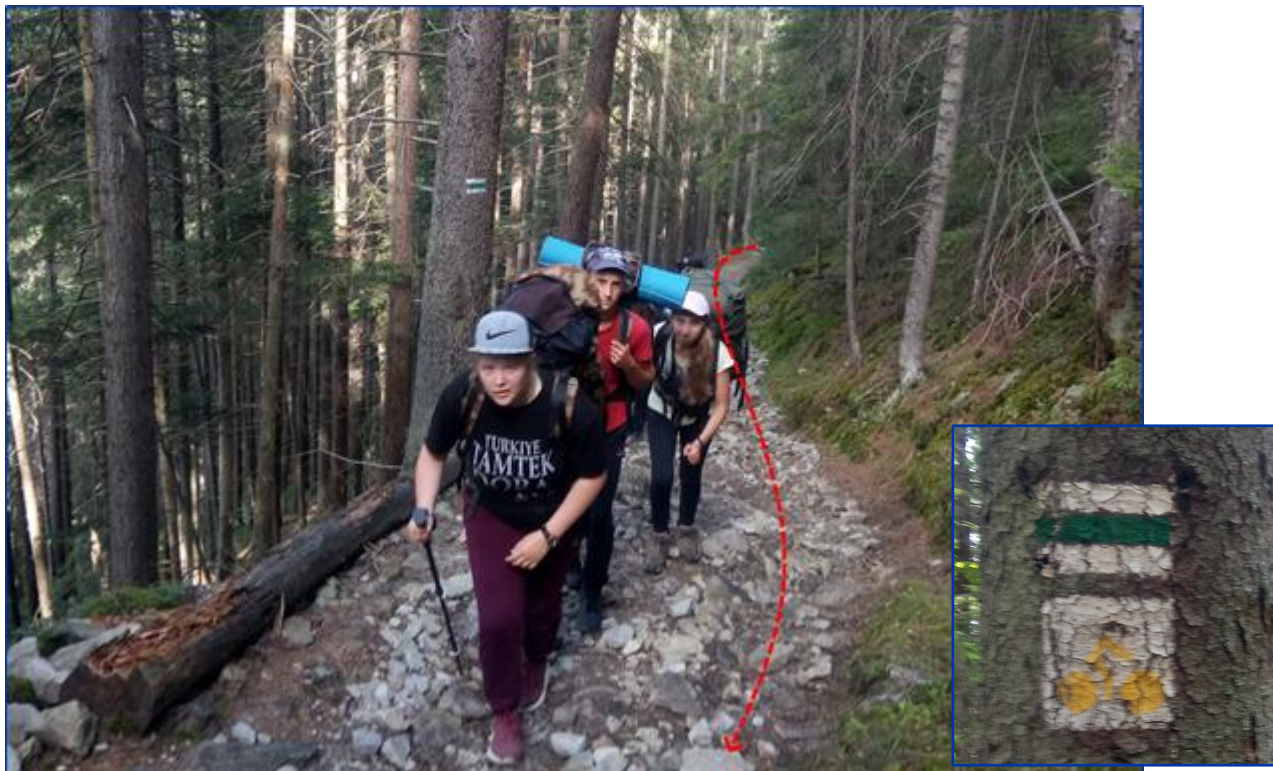

Фото 2.2. Лісовою дорогою вгору

Виходимо на полонину Ріжі. Фотографуємося біля пам'ятного знаку (Фото 2.3) та продовжуємо свій маршрут.

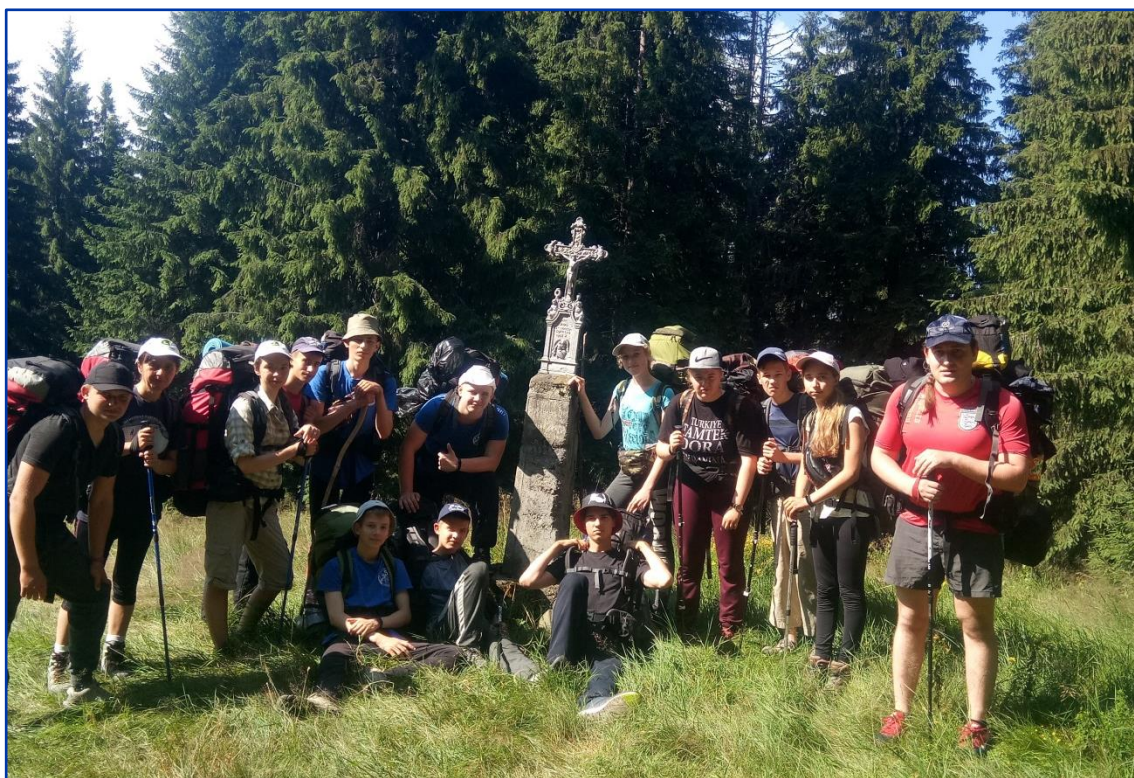

Фото 2.3. Пам'ятний знак на пол. Ріжі

Йдемо 1,5 км відкритою місцевостю, дотримуючись південно-східного напрямку (Фото 2.4). Відпочиваємо біля колиби (Фото 2.4а).

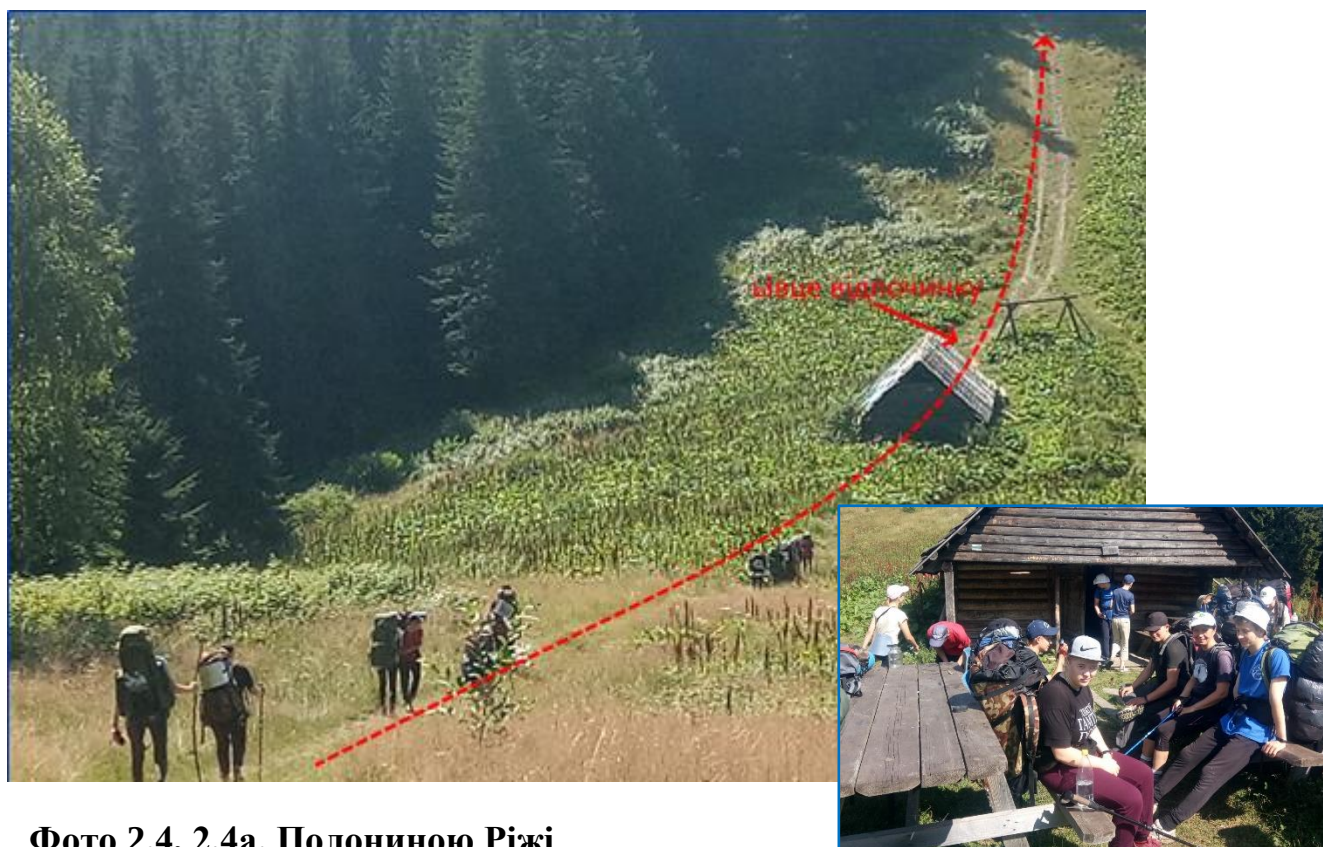

Фото 2.4, 2.4а. Полониною Ріжі

Далі долаємо 500 м спуску гірською дорогою до перевалу Ріжі (фото 2.5-2.5а).

Фото 2.5. Перевал Ріжі

Проходимо 300 м та повертаємо в ліс, де зелене маркування змінюється на червоне (Фото 2.6-2.6а).

Фото 2. 6. Маркування маршруту

Напрямок руху зберігається південно-східний.

Плавний підйом довжиною 500 м переходить у крутий кілометровий підйом на г. Китулівка. Йти досить складно, стежка петляє між камінням (Фото 2.7).

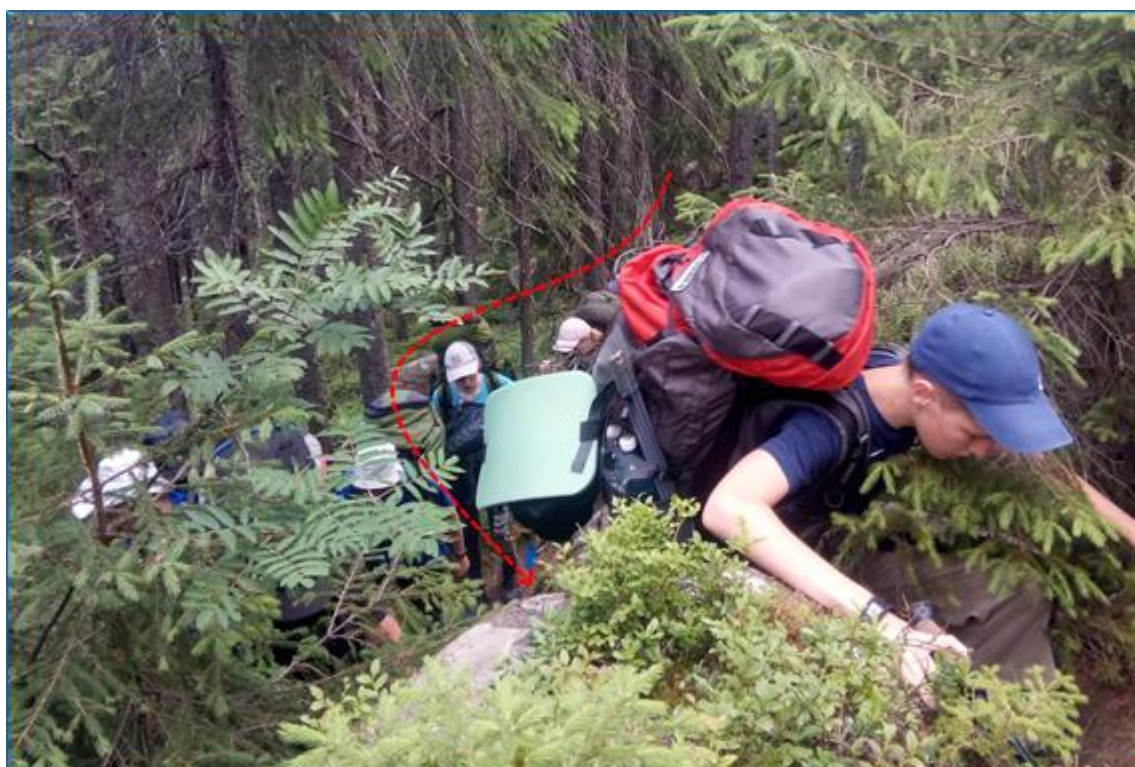

Фото 2.7. Підйом на г. Китулівка

Через 30 хвилин ми на вершині. Милуємося краєвидом і фотографуємося (Фото 2.8.). Вершина скеляста, вкрита лісом.

Фото 2.8. На вершині г. Китулівка

Рухаємося далі. Долаємо кам'яний скелястий спуск довжиною 1 км у тому ж південно-східному напрямку (Фото 2.9-2.9а).

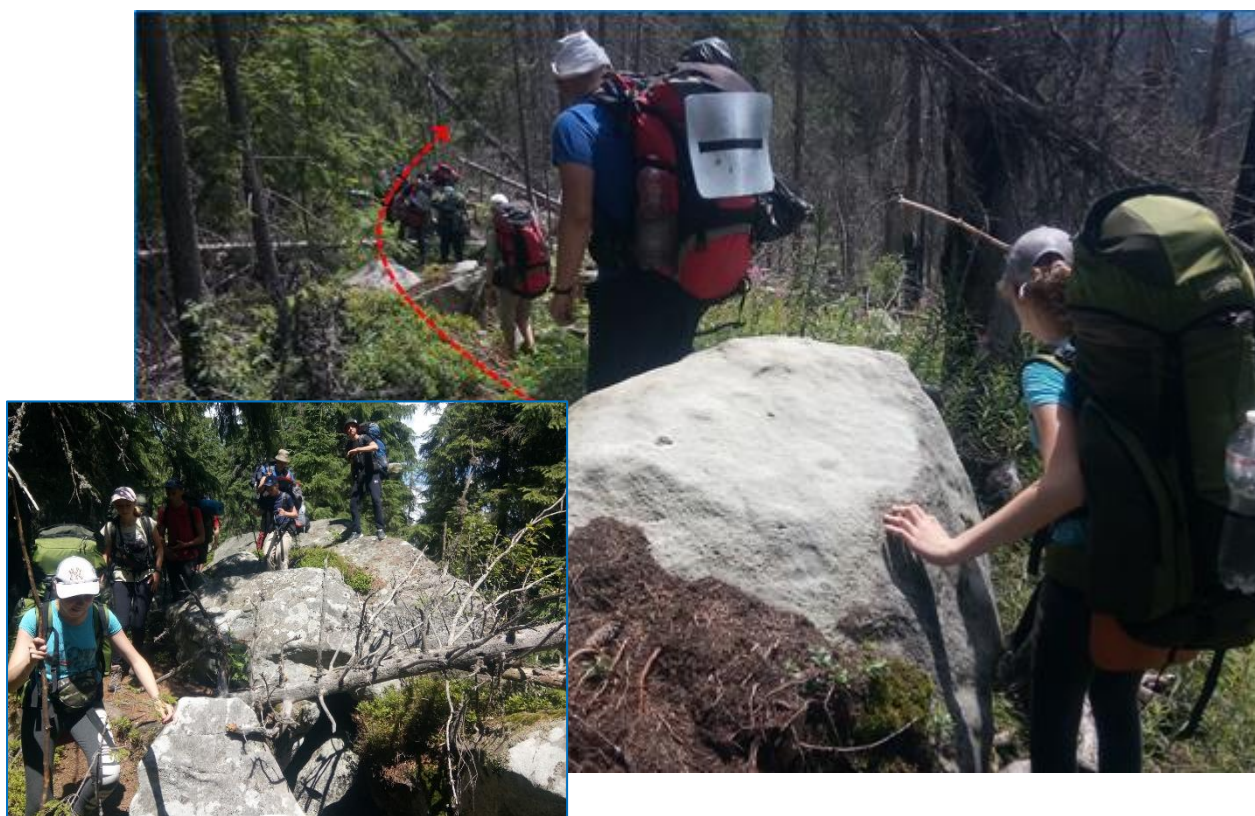

Фото 2.9. Спуск з г. Китулівка

Через 30 хвилин спускаємося в зарості чорниці на пол. Катеринка (Фото 2.10). Смакуємо ягодами, відпочиваємо.

Фото 2.10. На полонині Катеринка

Далі піднімаємося 2 км ґрунтовою стежкою по лісу до г. Діл у північно-східному напрямку (Фото 2.11). Маркування маршруту добре.

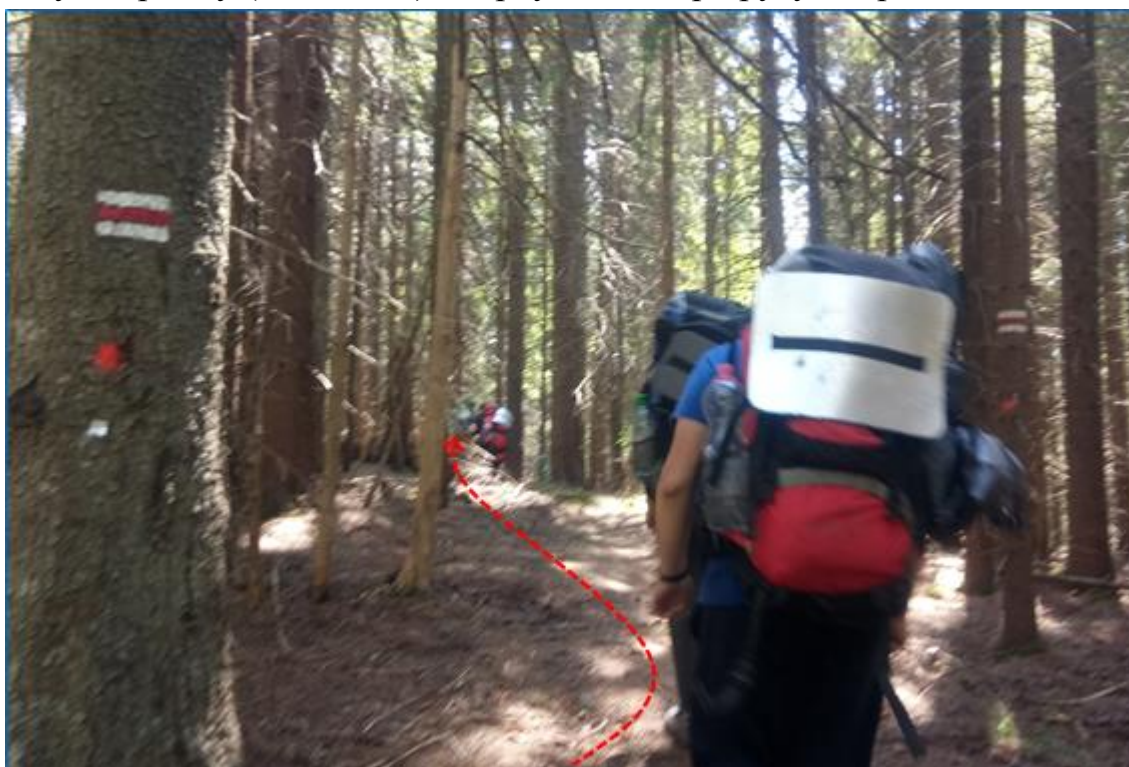

Фото 2.11. Підйом на г. Діл

Через 30 хв піднімаємося на вершину г. Діл, яка знаходиться посеред смерек в лісі (Фото 1.12).

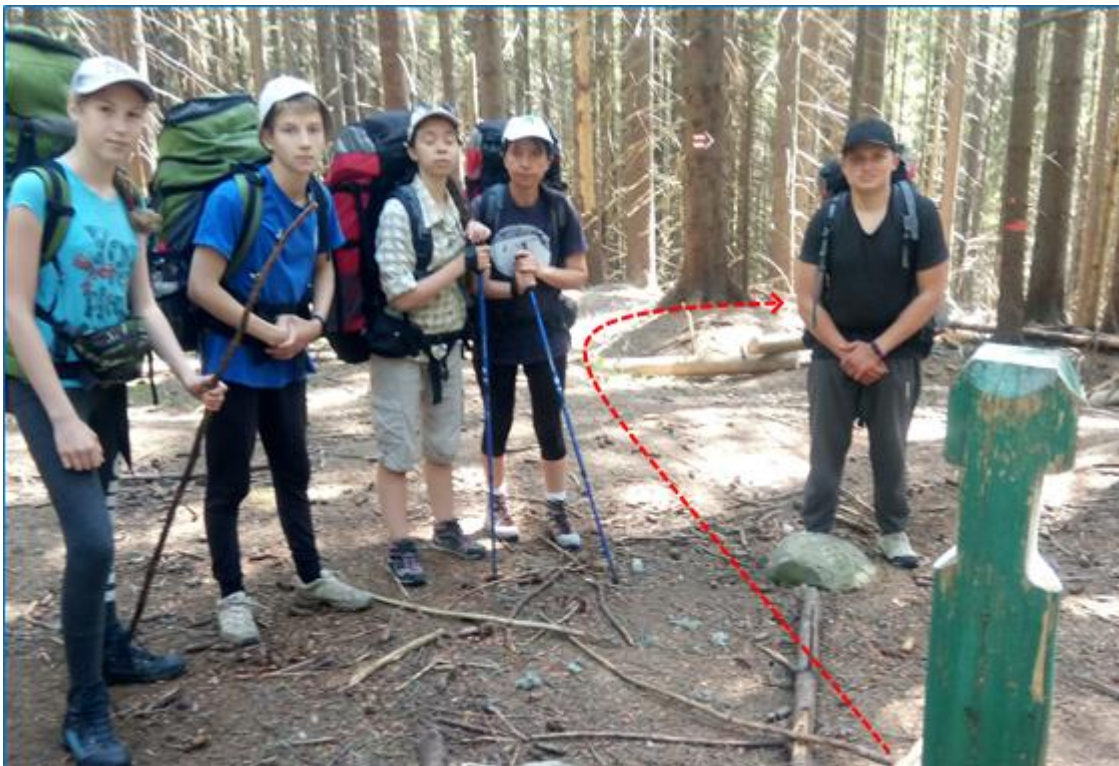

Фото 2. 12. На вершині г. Діл

З гори Діл крутий спуск до с. Кривопілля. Спочатку долаємо 500 м крутого спуску лісом у південно-західному напрямку (Фото 2.13).

Фото 2.13 Спуск лісом

Виходимо з лісу та спускаємося 700 м полониною до приватних садиб (Фото 2.14).

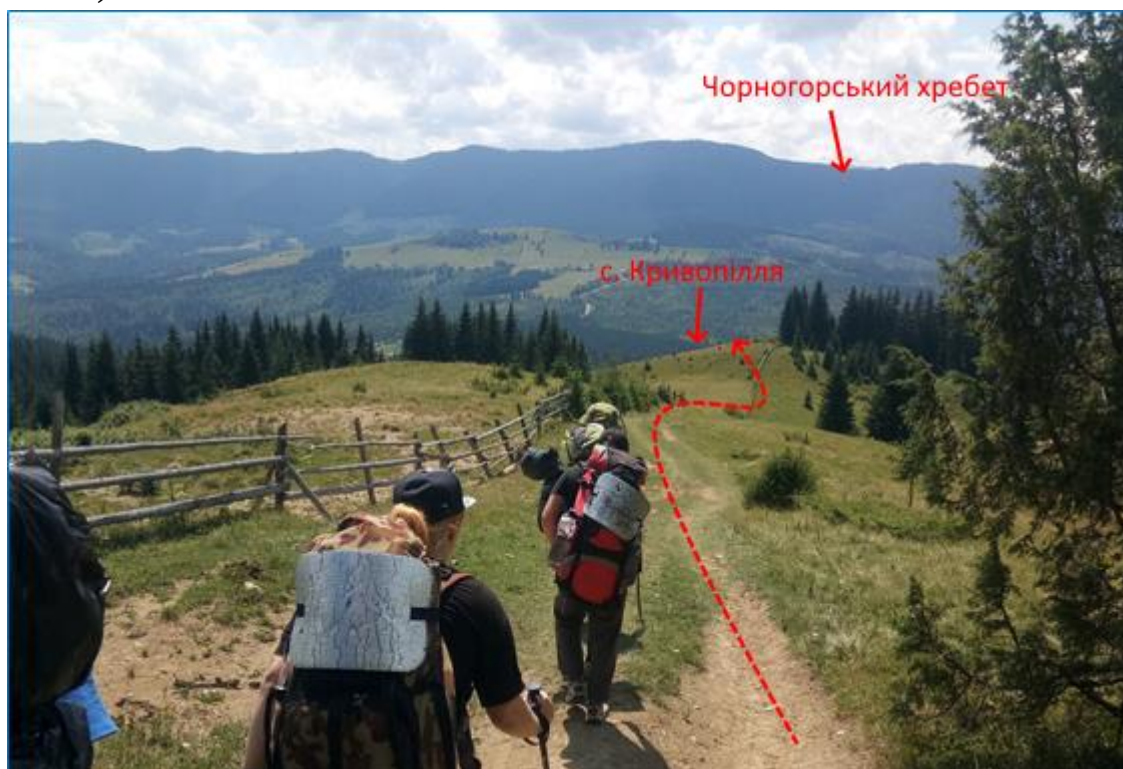

Фото 2. 14 Спуск полониною

Далі спускаємось 1,3 км піщаною дорогою по с. Кривопілля (Фото 2.15) до траси Ворохта - Верховина.

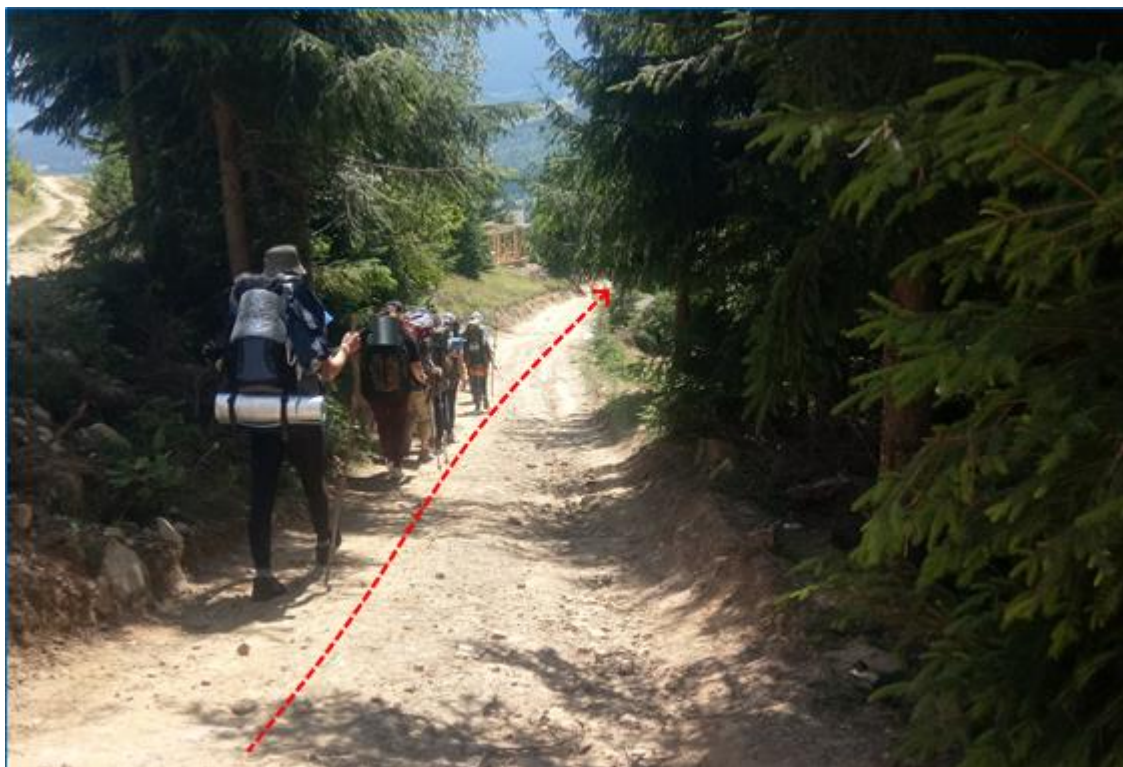

Фото 2.15. У с. Кривопілля

Виходимо до вказівника Кривопільський перевал (Фото 2.16-2.16а).

Фото 2. 16. На Кривопільському перевалі

Рухаємося вздовж траси 500 м у південному напрямку та зупиняємося на обід у облаштованому Верховинським лісництвом місці для відпочинку (Фото 2.17).

Фото 2.17. Місце відпочинку

Відпочивши, піднімаємося 700 м піщаною дорогою вздовж приватних садіб (Фото 2.18). Напрямок руху – південно-західний.

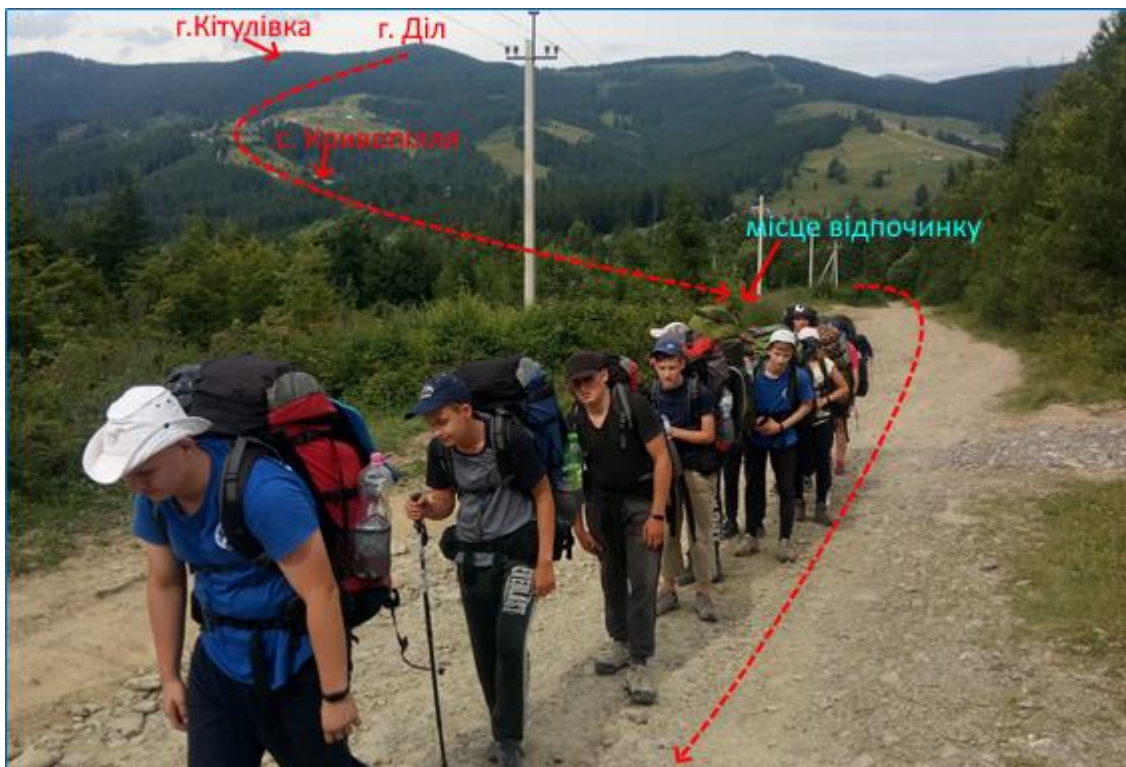

Фото 2.18. Підйом від місця відпочинку

Дорогою проходимо приватні угіддя та долаємо огорожі (Фото 2.19).

Фото 2.19. Перешкоди на шляху

Виходимо на відкриту місцевість і траверсуємо г. Маковиця 2,5 км у південно-західному напрямку (Фото 2.20-2.20а).

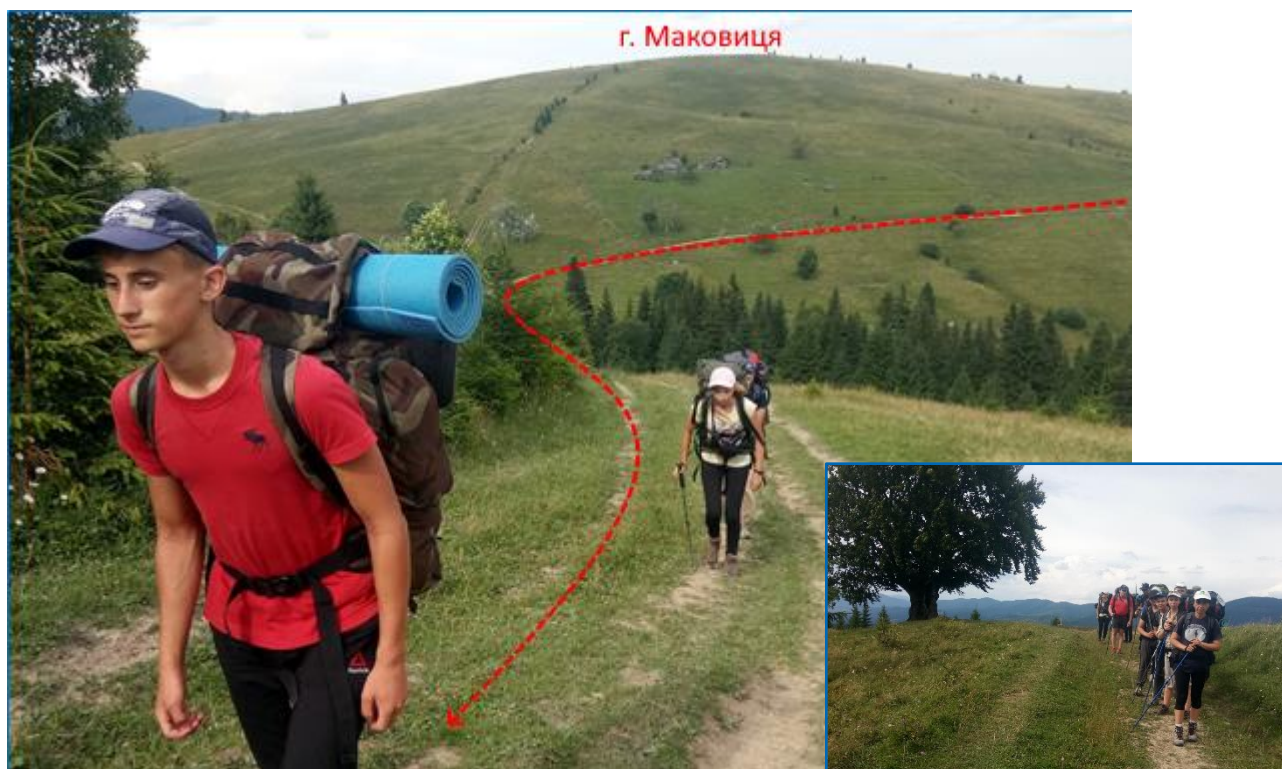

Фото 2.20. Траверс г. Маковиця

Через 1.4 км входимо у ліс. Рухаємося лісом 500 м і виходимо на жовте маркування (Фото 2.21).

Фото 2.21. Маркування маршруту

Напрямок руху – південний. Починаємо підйом спочатку 500 м пологою ділянкою, а потім 1 км (Фото 2.22) крутою ділянкою.

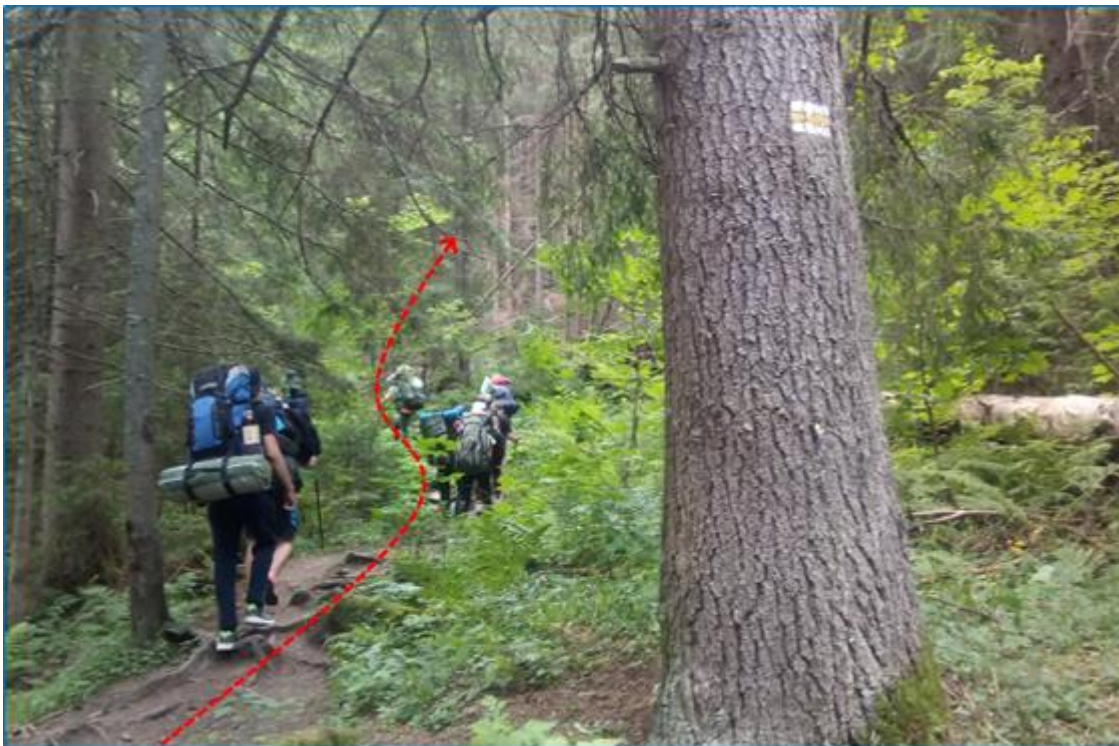

Фото 2.22. Підйом на г. Кострич

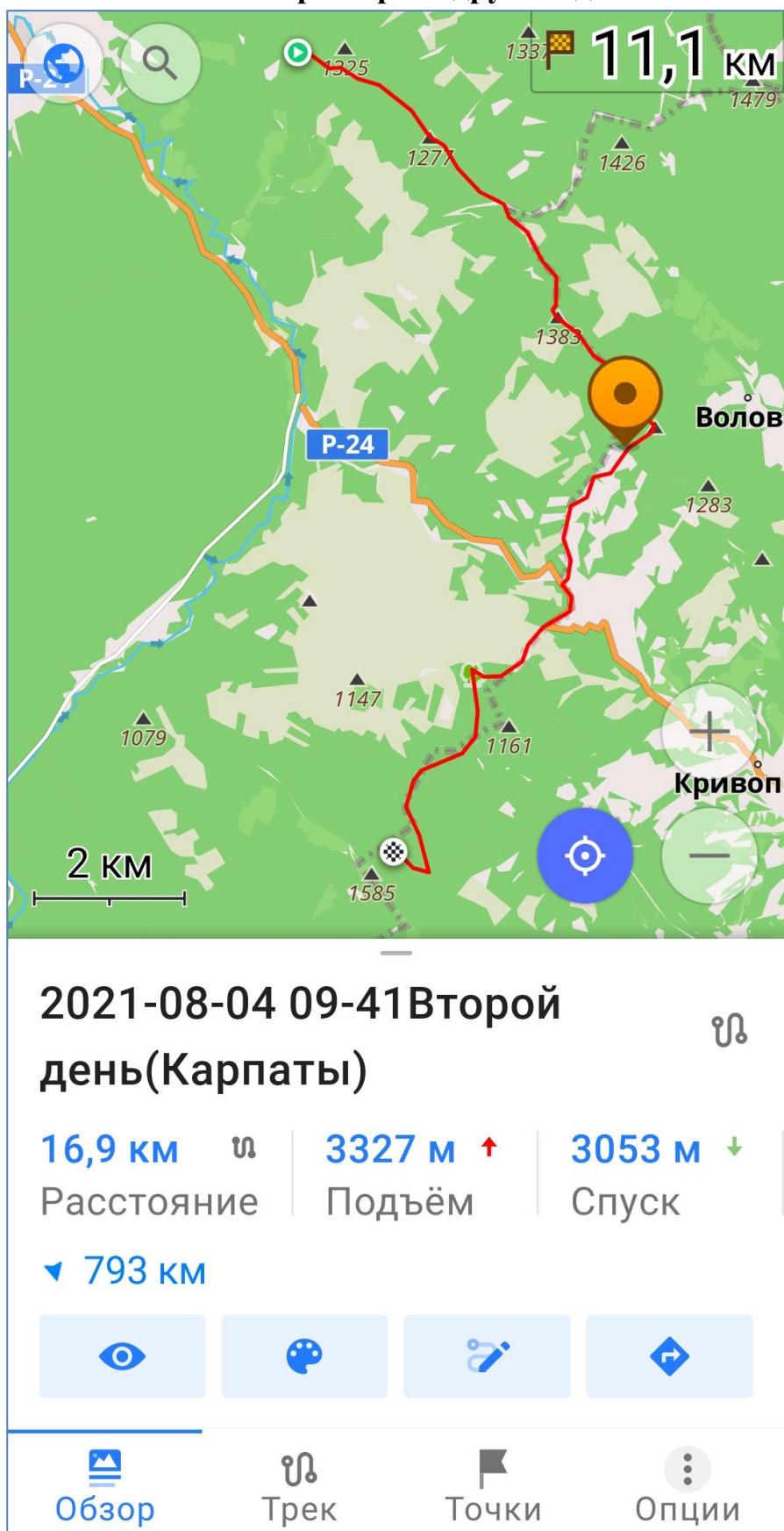
На шляху зустрічаємо два джерела, але місце для стоянки біля них немає. Змінюємо напрямок руху на західний та здійснюємо ще 500 м крутого підйому.

О 18.30 стаємо на ночівлю під г. Кострич (Фото 2.23-2.23а). Дров вдосталь. Джерело вище на 300 м від місця стоянки.

Фото 2.23. Місце ночівлі під г. Кострич

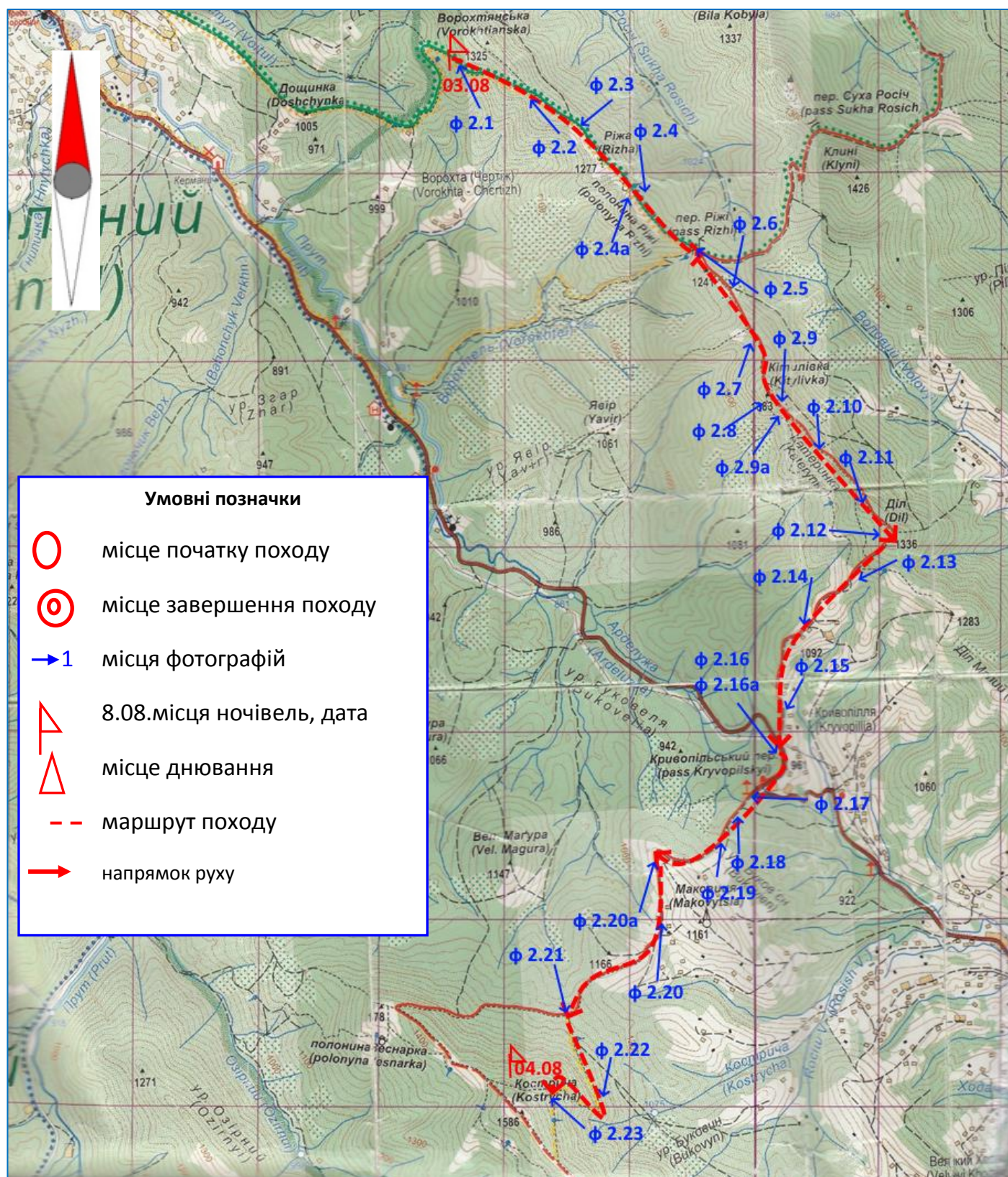
Скрин трека второго дня

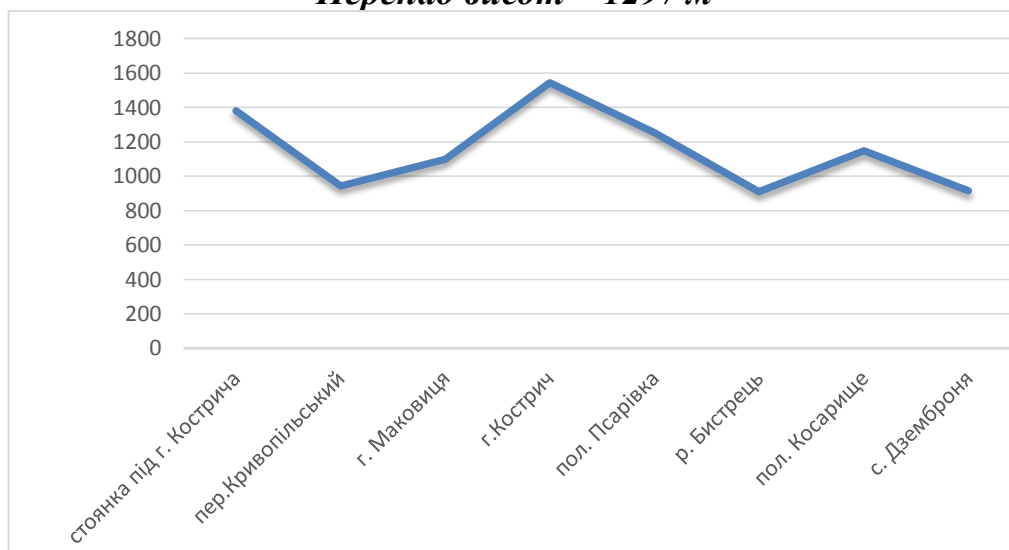
<https://drive.google.com/file/d/14Wg1cAdTZ-tufPo3C8DrqfvxNwa0rYGN/view?usp=sharing>

РОБОЧА КАРТА 2 ДНЯ ПОХОДУ, 4 СЕРПНЯ 2021 РОКУ

МАСШТАБ 1 : 50 000

День третій
5 серпня 2021 року
Підніжжя г. Кострич – г. Кострич – с. Дземброня
Ходовий час 5 годин **Пройдено 18,5 км**
Погодні умови: сонячно, тепло у першій половині дня,
різке похолодання, дощ надвечір.
Вихід о 10.00 **Стали на ночівлю о 19.00**
Перепад висот – 1297 м

Підйом чергових о 7.00, підйом табору – о 8:00. Погода тепла, дощу немає.
 Виходимо на маршрут о 10:00 (Фото 3.1).

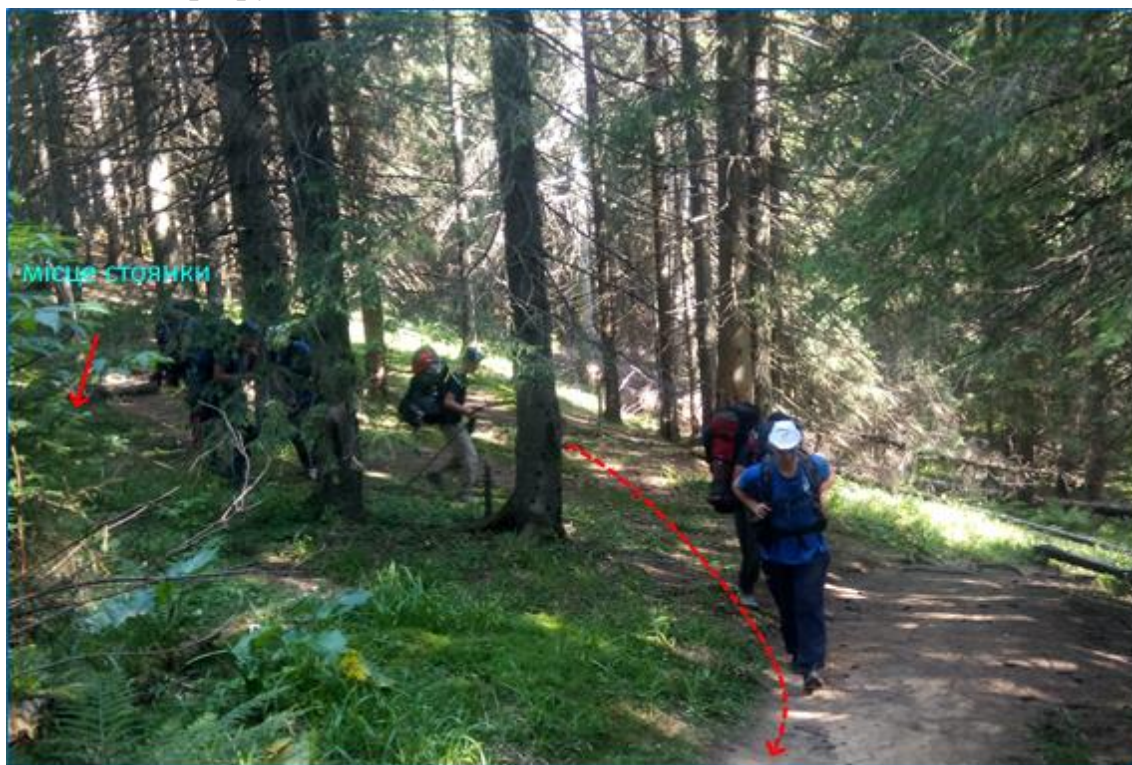

Фото 3.1. Вихід на маршрут

Від місця стоянки піднімаємося на 300 м вгору до джерела, де набираємо воду (Фото 3.2).

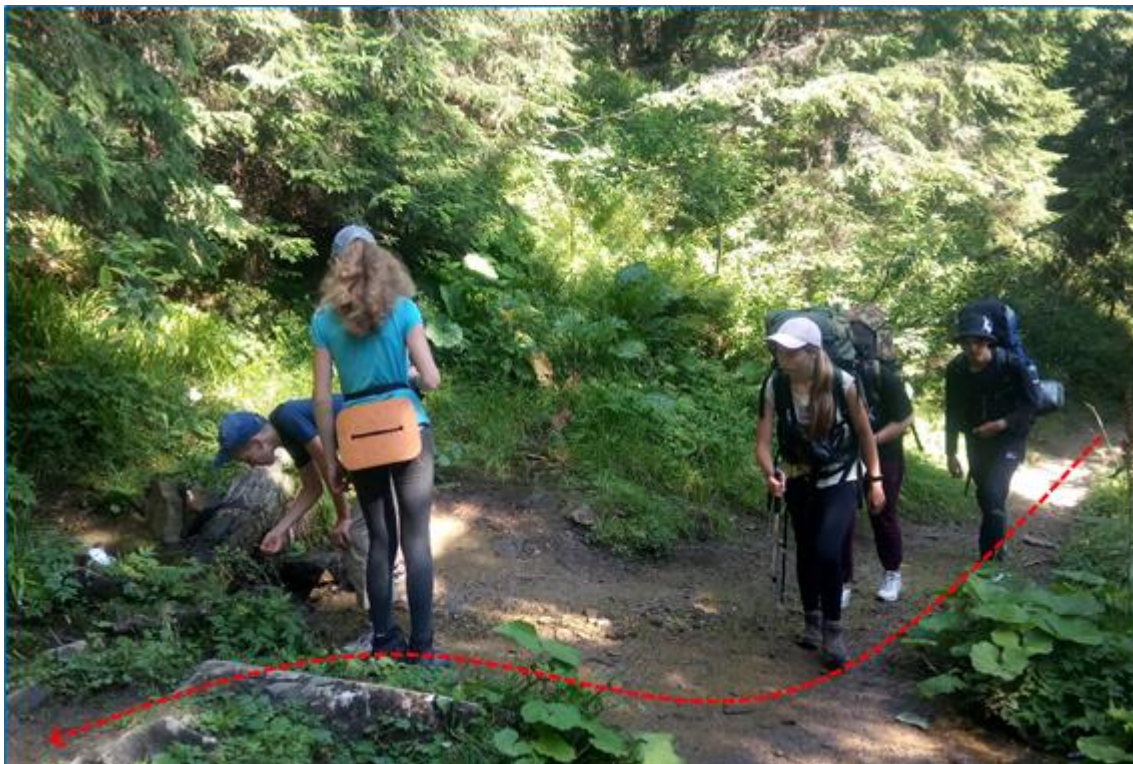

Фото 3.2. Джерело на шляху

Тримаємося південного напрямку. Траверсуємо гору Кострич 1 км лісовою стежкою (Фото 3.3).

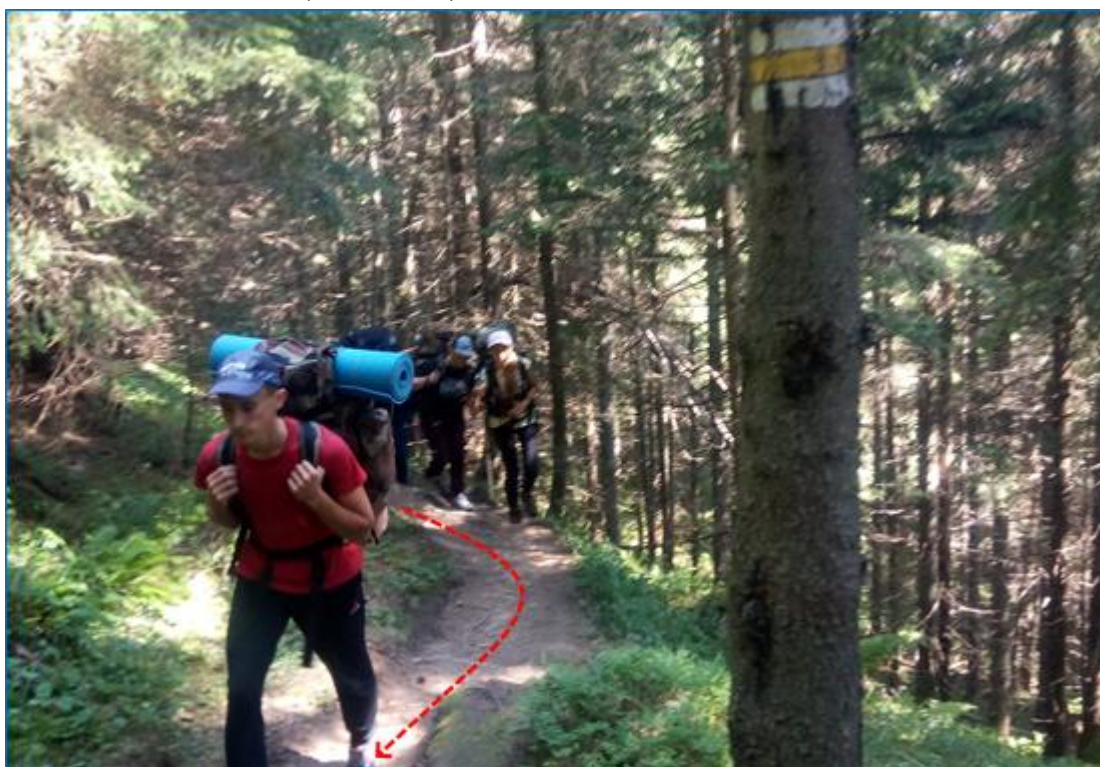

Фото 3.3. Траверс г. Кострич

Виходимо на червоне маркування та змінюємо напрямок на південно-західний (Фото 3.4-3.4а).

Фото 3.4. Вихід на зміну маркування

Йдемо полониною 1,7 км до г. Кострич (Фото 3.5). Навкруги відкриваються чудові панорами карпатських вершин.

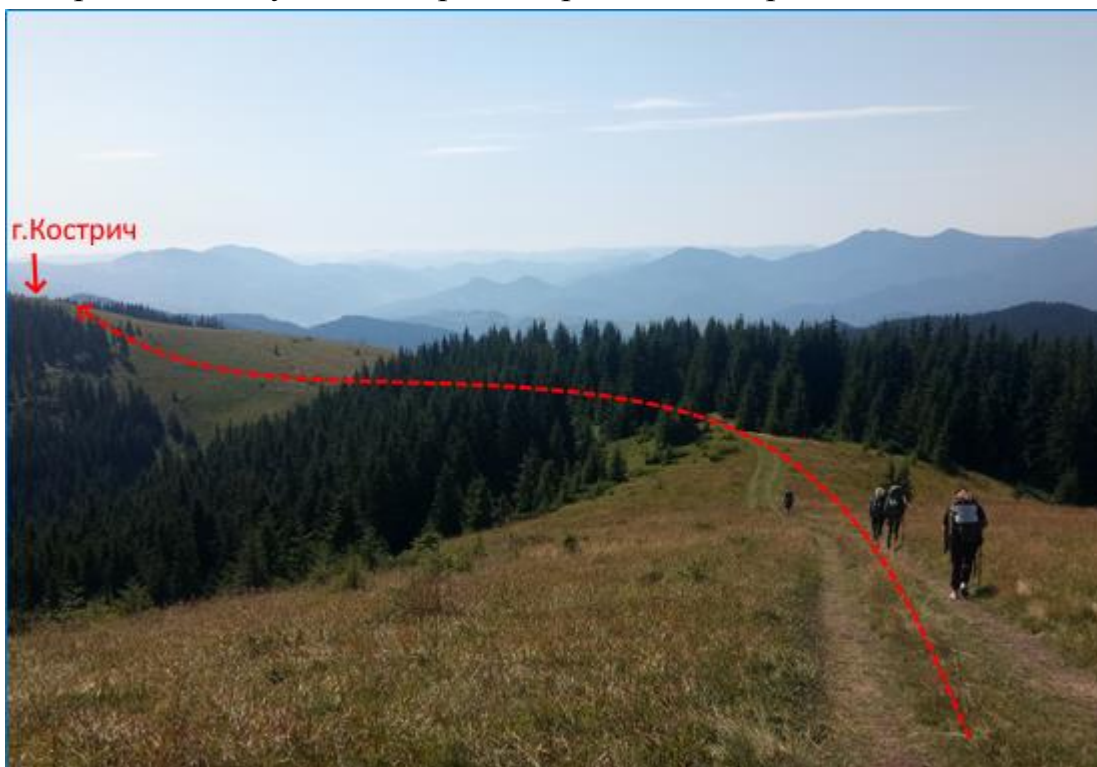

Фото 3.5. Рух полониною

Через 30 хвилин піднімаємось на вершину г. Кострич (Фото 3.6)

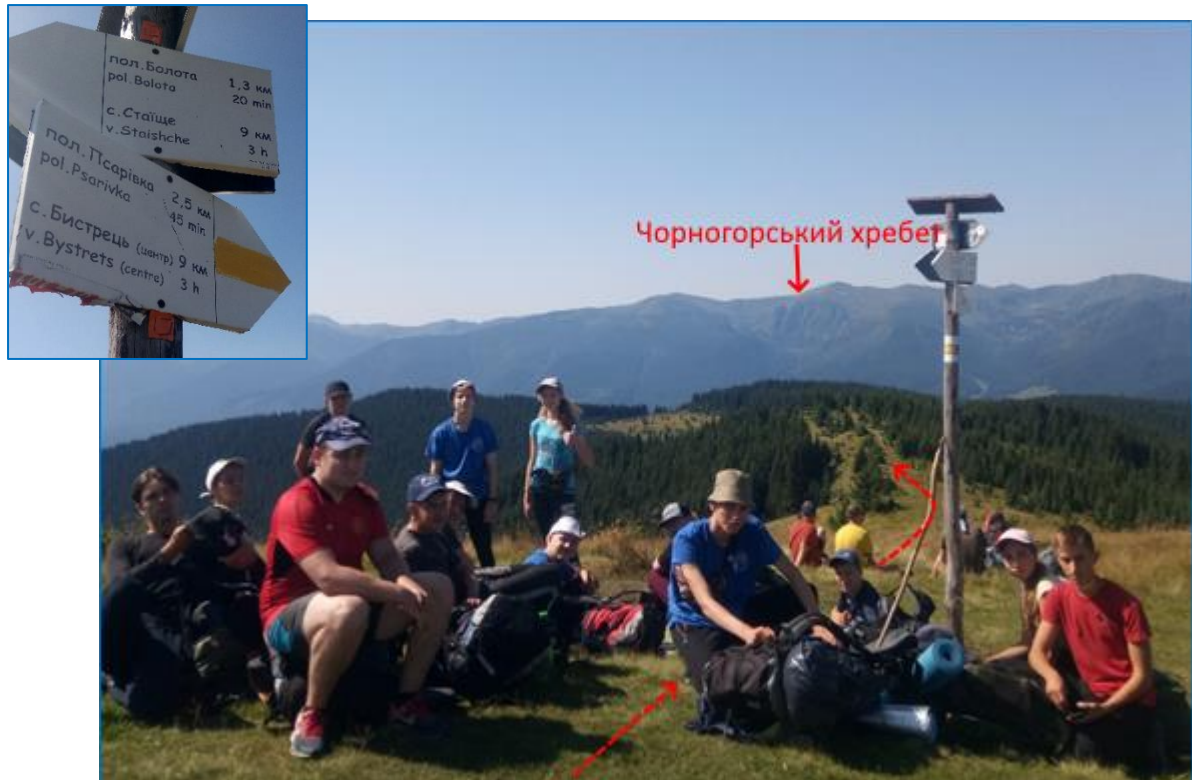

Фото 3.6. На г. Кострич

Біля вказівника переходимо на жовте маркування. Долаємо 1,5 км крутого небезпечного з осипом спуску (Фото 3.7).

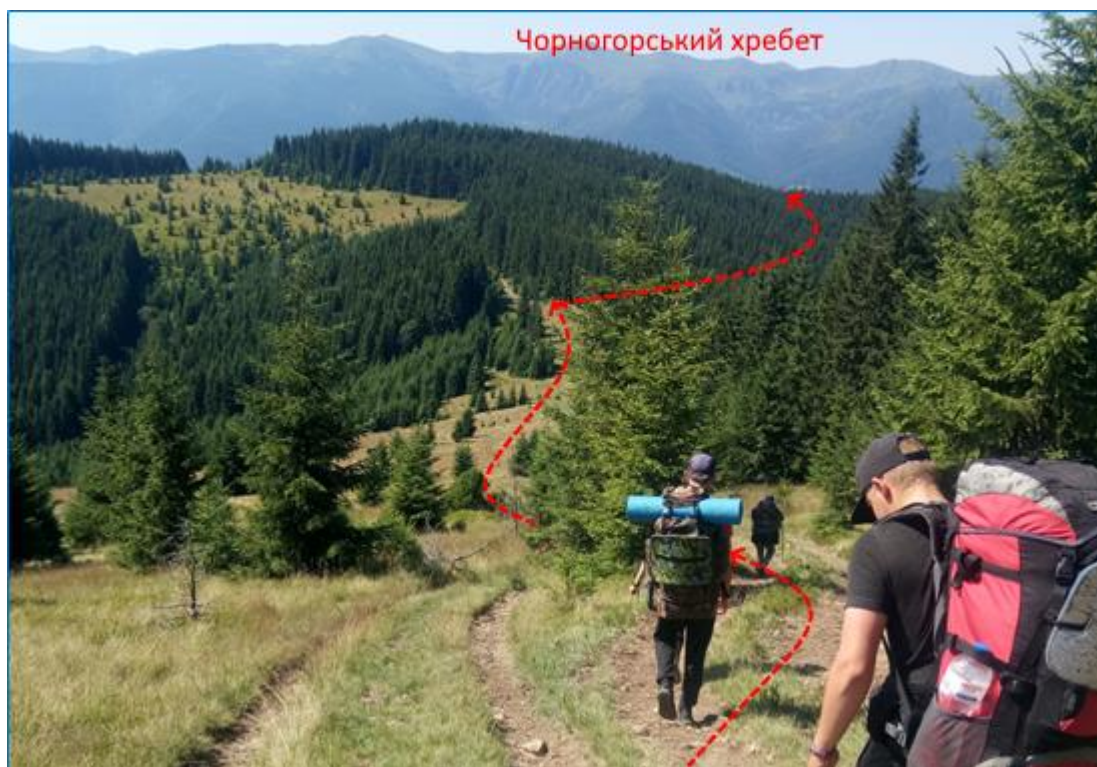

Фото 3.7. Спуск з г. Кострич

Далі змінюємо напрям на західний і йдемо спочатку 1,2 км лісом грунтовою стежкою (Фото 3.8).

Фото 3.8. Спуск лісовою дорогою

Потім полониною Псарівка долаємо 3,5 км глинистого спуску (Фото 3.9). Напрямок руху південний.

Фото 3.9. Спуск полониною Псарівка

Заходимо в ліс та спускаємося 500м до р. Бистрець (Фото 3.10).

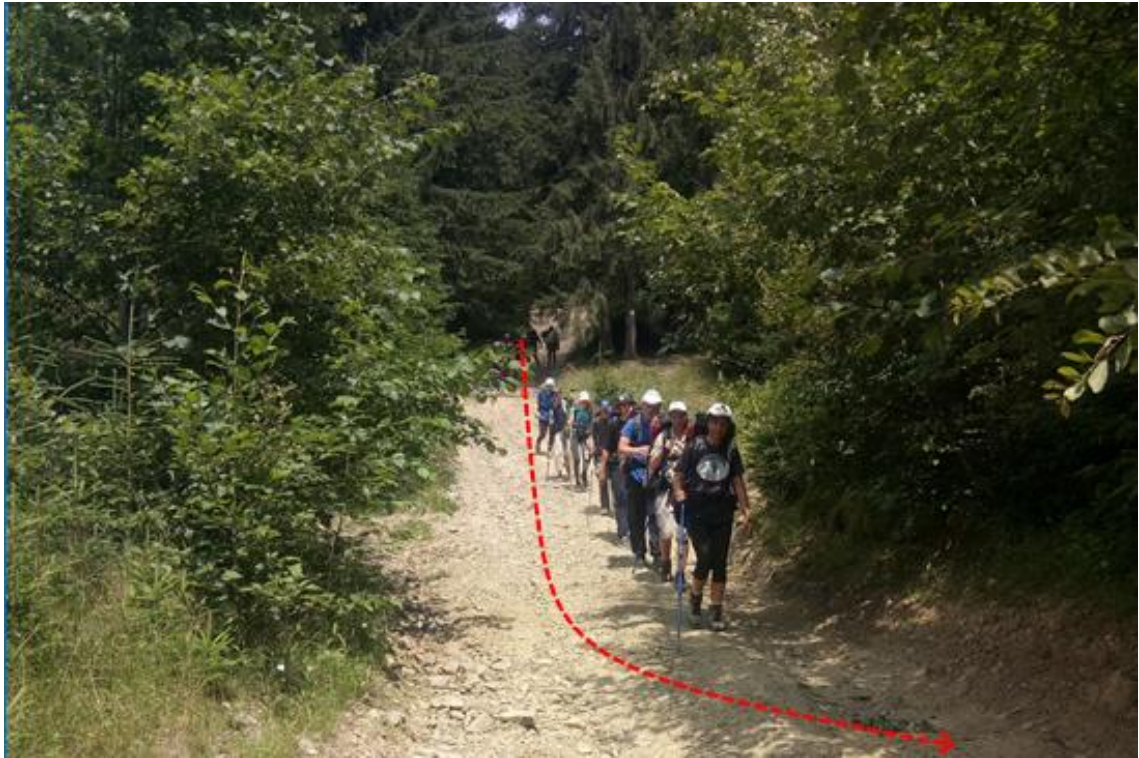

Фото 3.10. Спуск до річки

Змінюємо напрямок на південно-східний та проходимо 300 м уздовж річки Бистрець (Фото 3.11).

Фото 3.11. Вздвж р. Бистрець

Обідаємо в облаштованому для відпочинку місці. Відпочиваємо (Фото 3.12).

Фото 3.12. Місце відпочинку

Далі йдемо ґрунтовою дорогою 1 км уздовж річки (Фото 3.13). Напрямок руху зберігається південно-східний.

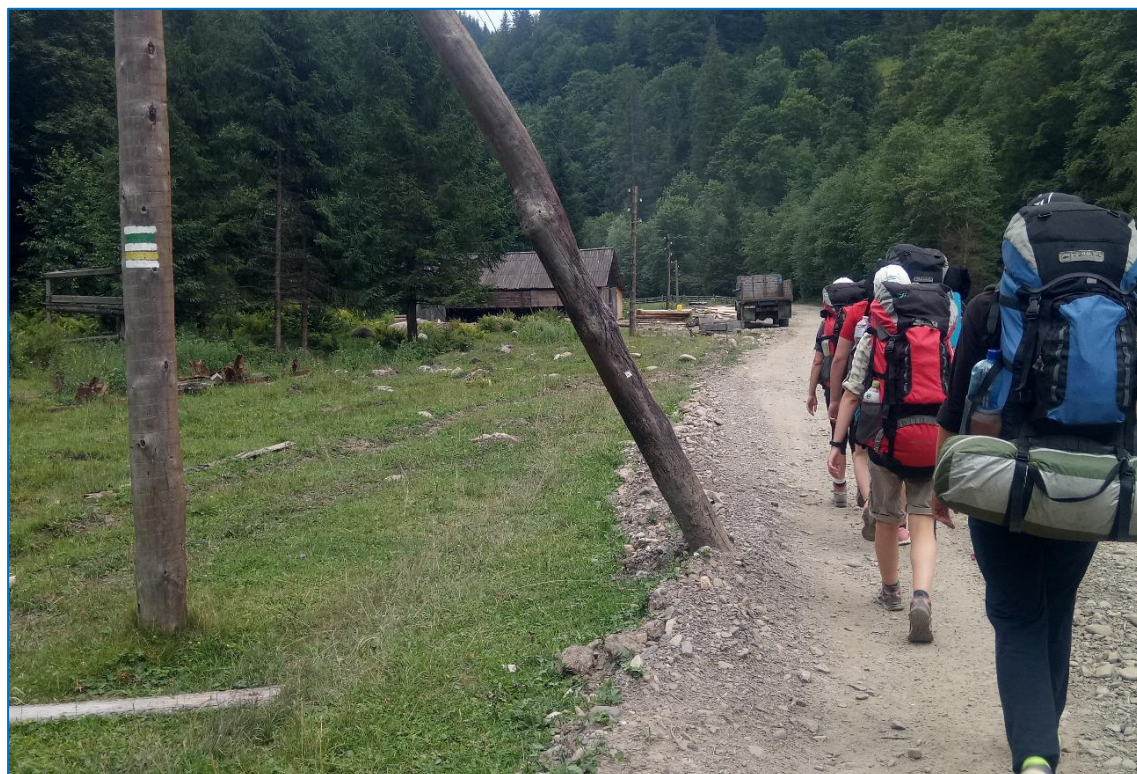

Фото 3.13. Маркування маршрутів

Виходимо на жовте маркування та переходимо міст (фото 3.14 - 3.14 а)

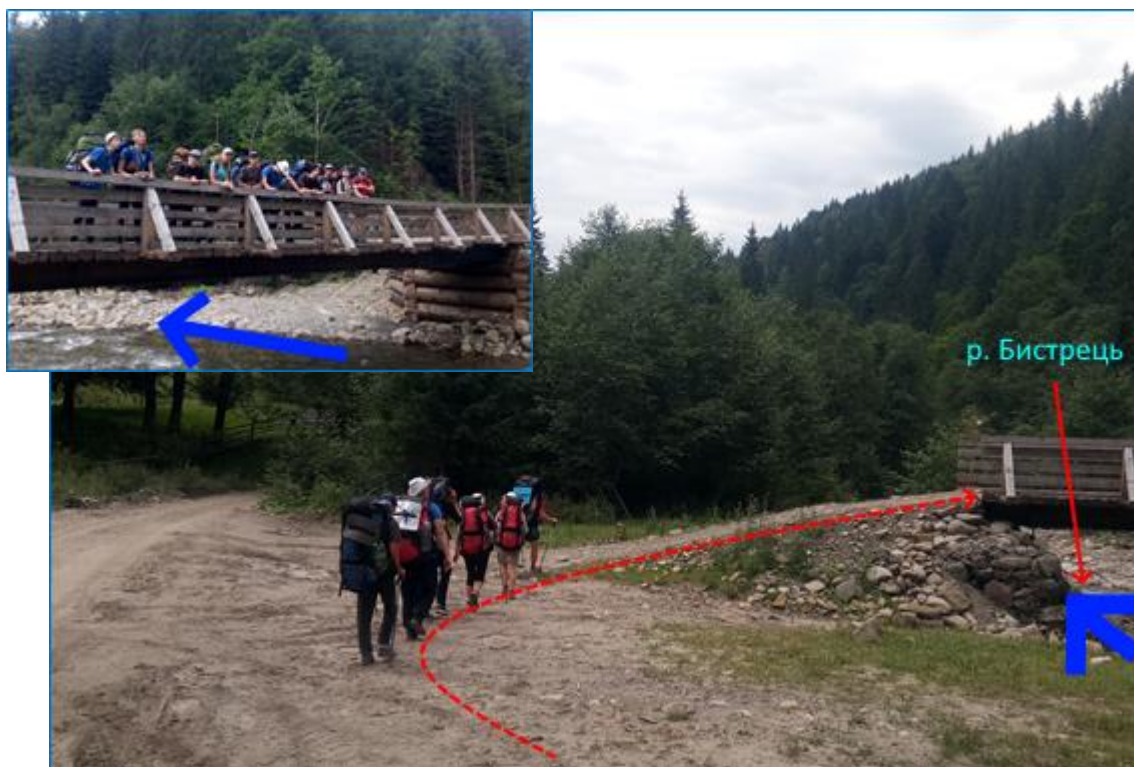

Фото 3.14 – 3.14а. Міст через р. Бистрець

Робимо різкий поворот ліворуч у південно-східному напрямку та здійснюємо крутий підйом довжиною 563 м ґрунтовою дорогою (Фото 3.15).

Фото 3.15. Поворот на маршрут

Маркування нечітке. Здійснюємо плавний траверс гори 376 м. Дорогою зустрічаємо чисельні струмочки. Зупиняємося біля джерельця, набираємо воду (Фото 3.16-3.16а).

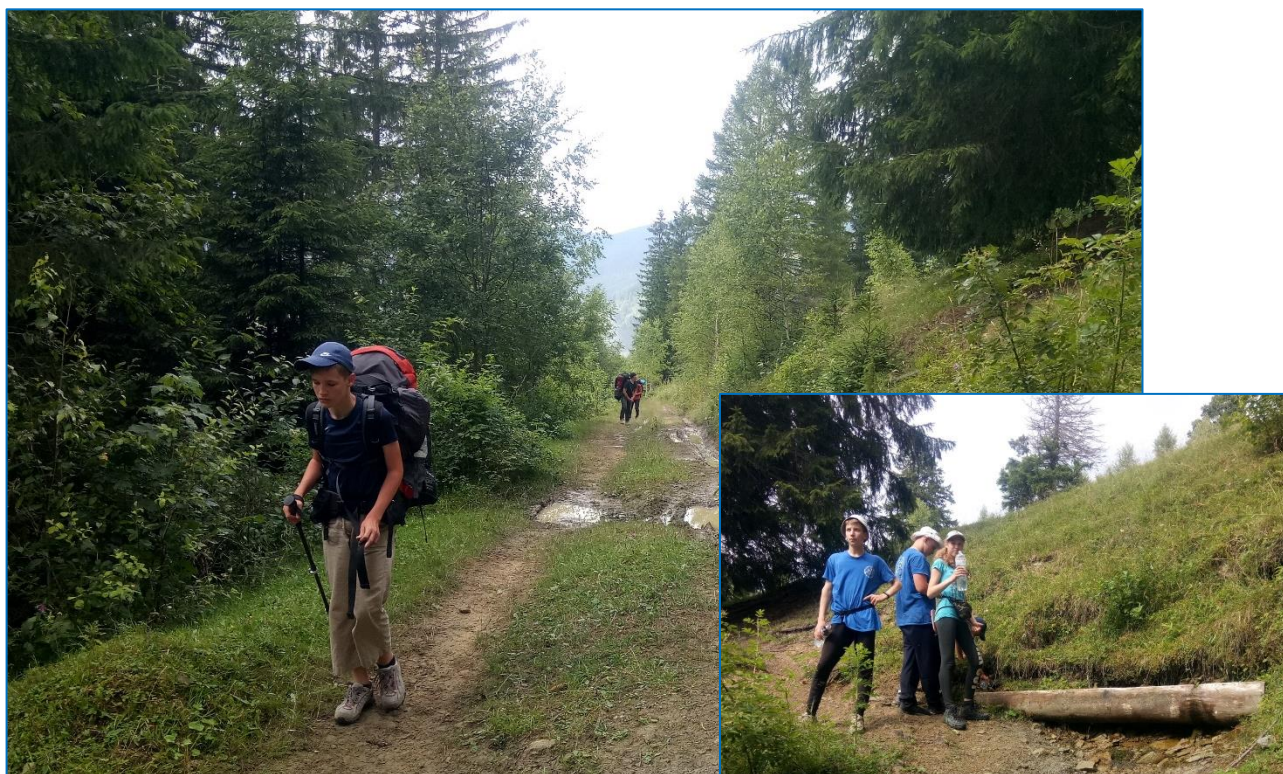

Фото 3.16. Траверсуємо схил

Продовжуємо рух полониною Косарище в північно-східному напрямку. Періодично долаємо огорожі для худоби (Фото 3.17-3.17а).

Фото 3.17. Рух полониною Косарище

Через 2 км проходимо приватну садибу, привітний господар якої підказує нам більш короткий шлях до г. Дземброня, що йде лугом (Фото 3.18).

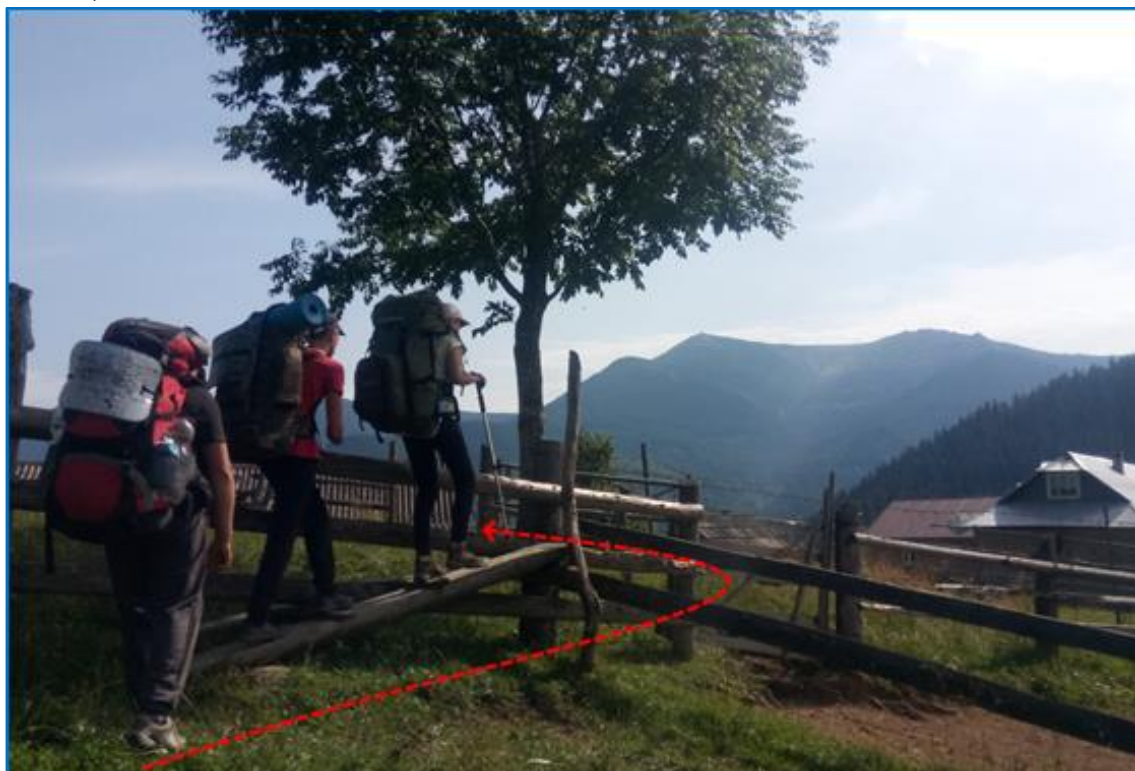

Фото 3.18. Прохід через приватну садибу

Спускаємося лугом 425 м у південному напрямку (Фото 3.19).

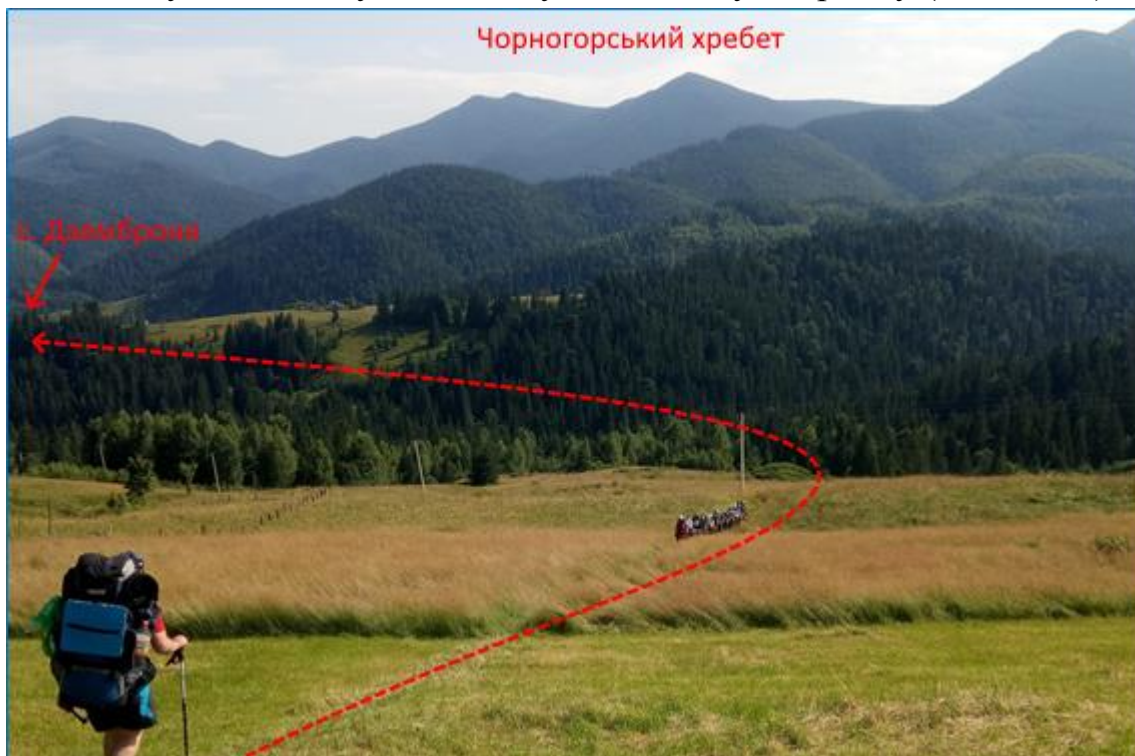

Фото 3.19. Спуск лугом

Виходимо до дороги. Починається крутий глинястий спуск 530м (Фото 3.20) до широкого струмка Дземброня.

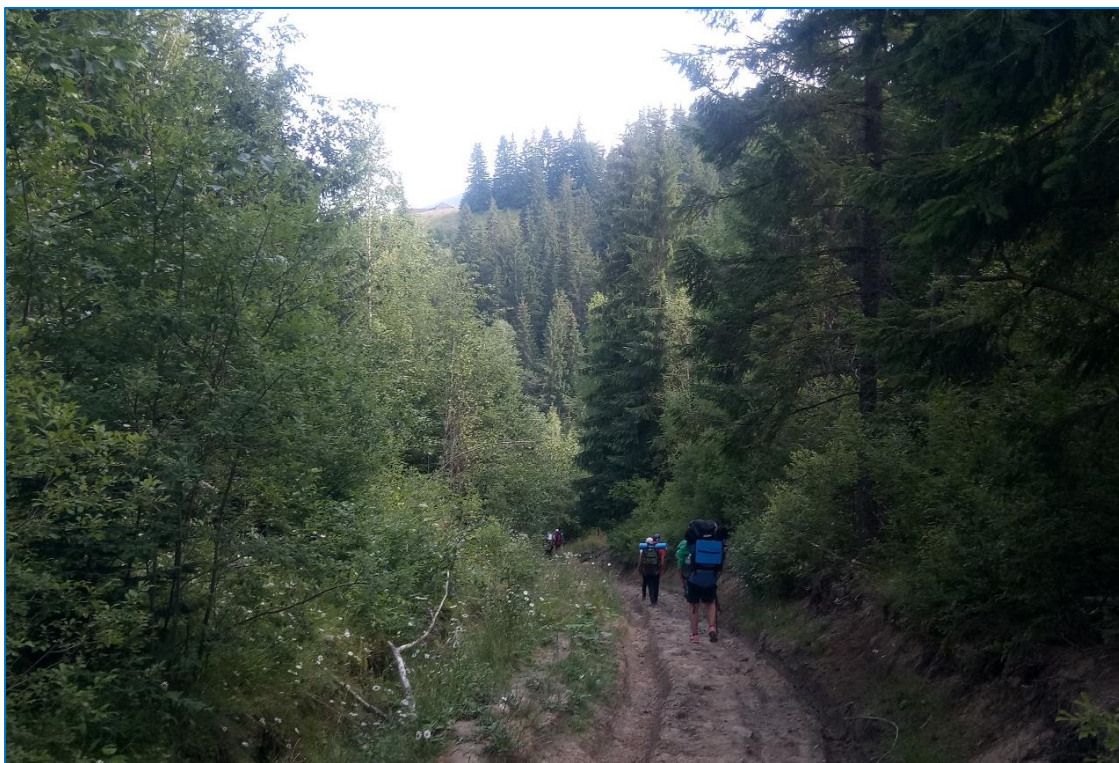

Фото 3.20. Глинястий спуск

Переходимо струмок (Фото 3.21). Відпочиваємо та продовжуємо рух.

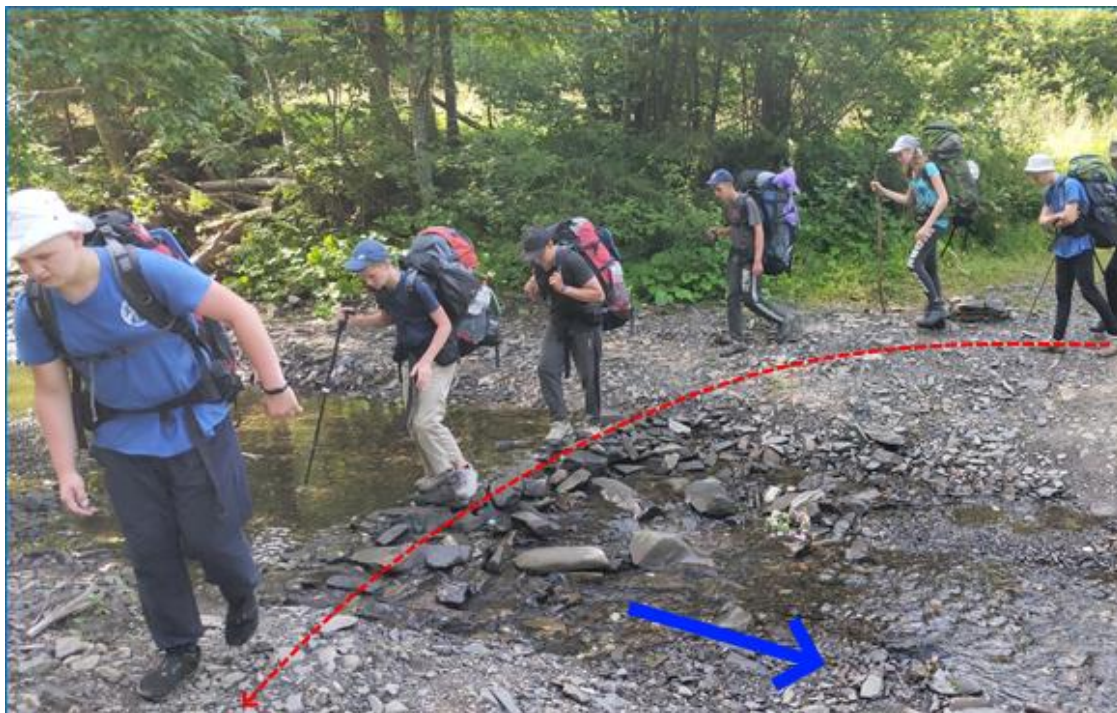

Фото 3.21. Струмок Дземброня

Піднімаємося до села 100 м на схід, повертаємо на південний-схід та йдемо 418 м дорогою з дрібним осипом та постійними підйомами та спусками (Фото 3.22).

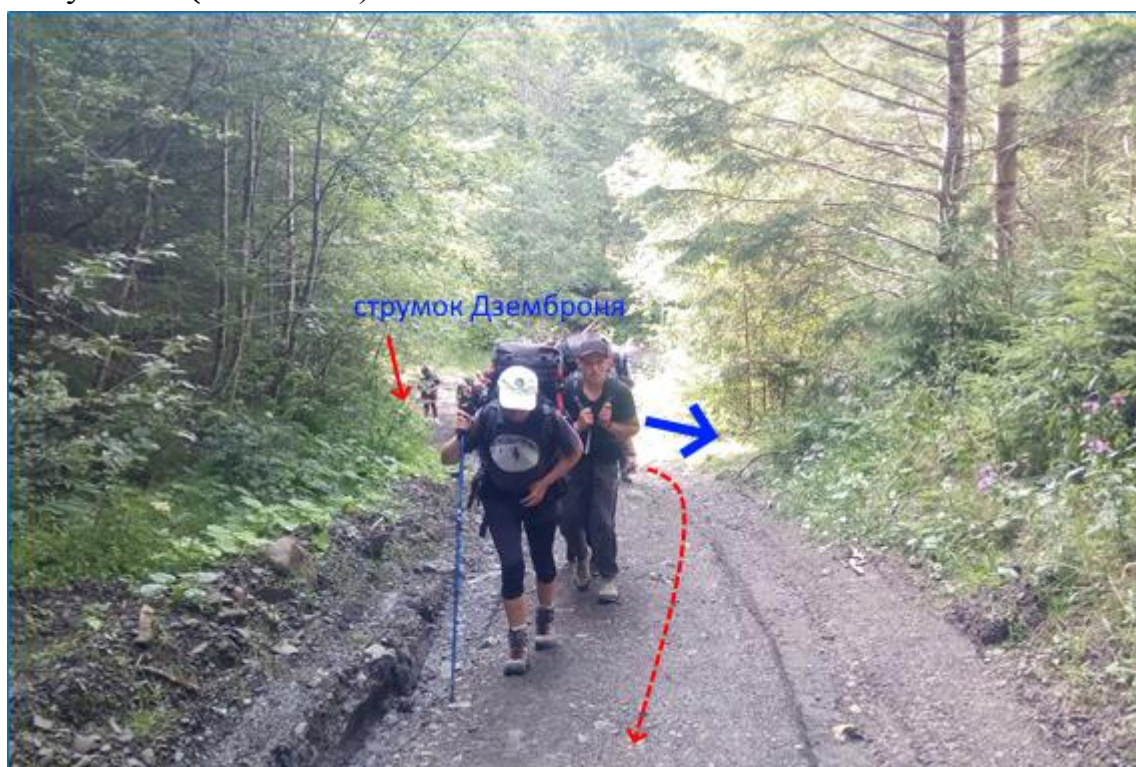

Фото 3.22. Підйом до с. Дземброня

В с. Дземброня маркування змінюється на зелене. Йдемо 450 м в південно-східному напрямку, повертаємо на південь, рухаємося 253 м і знову повертаємо у західному напрямку (Фото 3.23-3.23а).

Фото 3.23. Дорогою у с. Дземброня

Йдемо 285 м і підходимо до мосту через р. Дземброня (Фото 3.24).

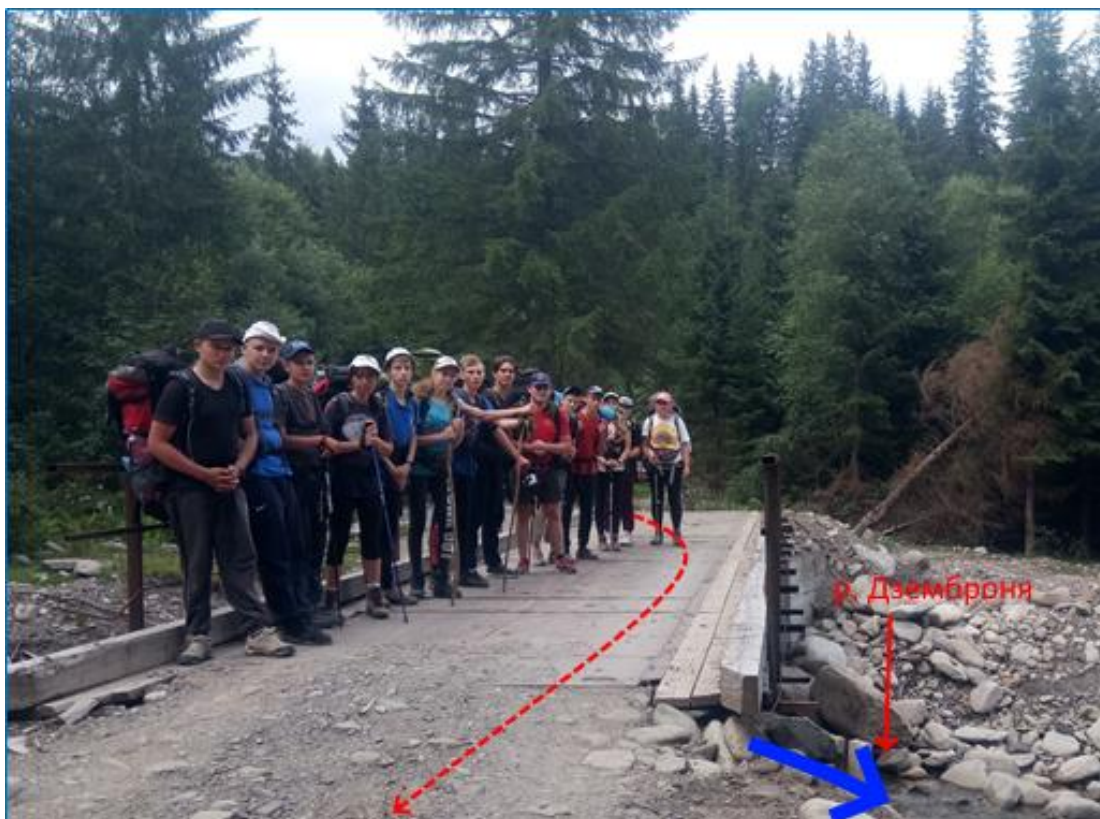

Фото 3.24. Міст через р. Дземброня

Переходимо міст та йдемо в південно-східному напрямку піщаною дорогою 253 м до повороту біля приватної садиби на північний захід. Йдемо вгору 400 м ґрунтовою дорогою (Фото 3.25).

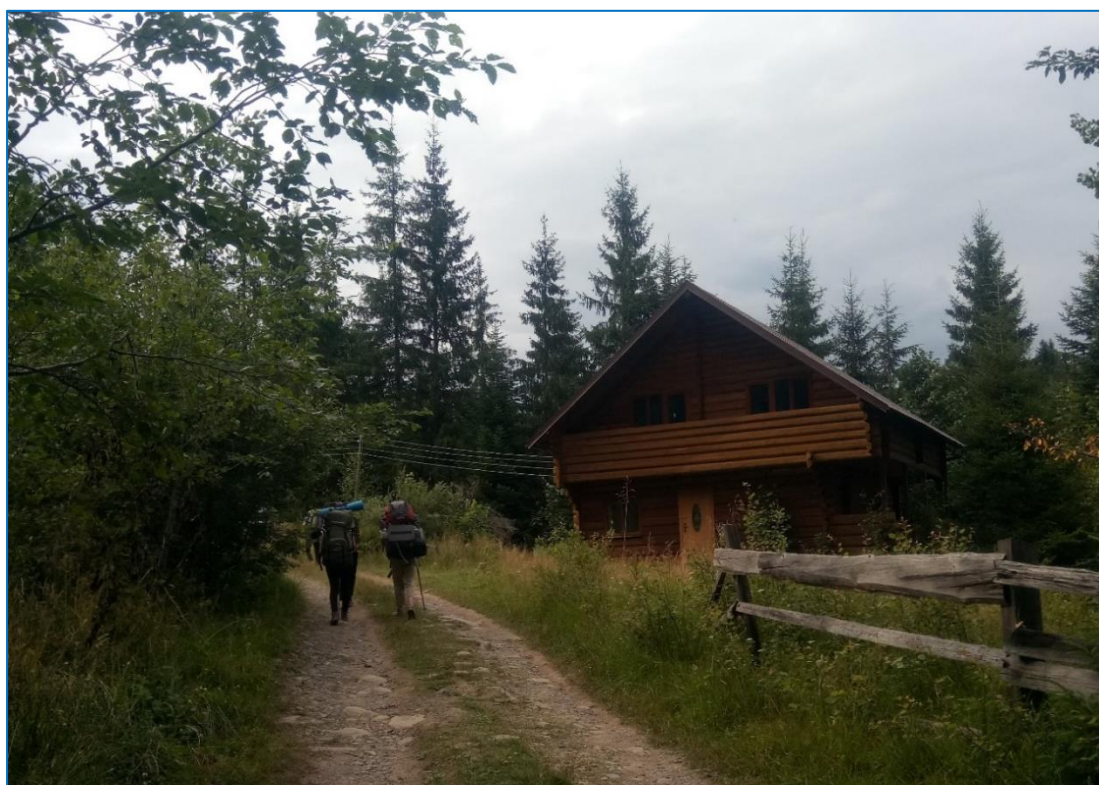

Фото 3.25. Підйом ґрунтовою дорогою

Відпочиваємо та починаємо крутий підйом стежкою відкритою місцевістю, обмеженою лісовою полосою зліва, 500 м в західному напрямку (Фото 3.26).

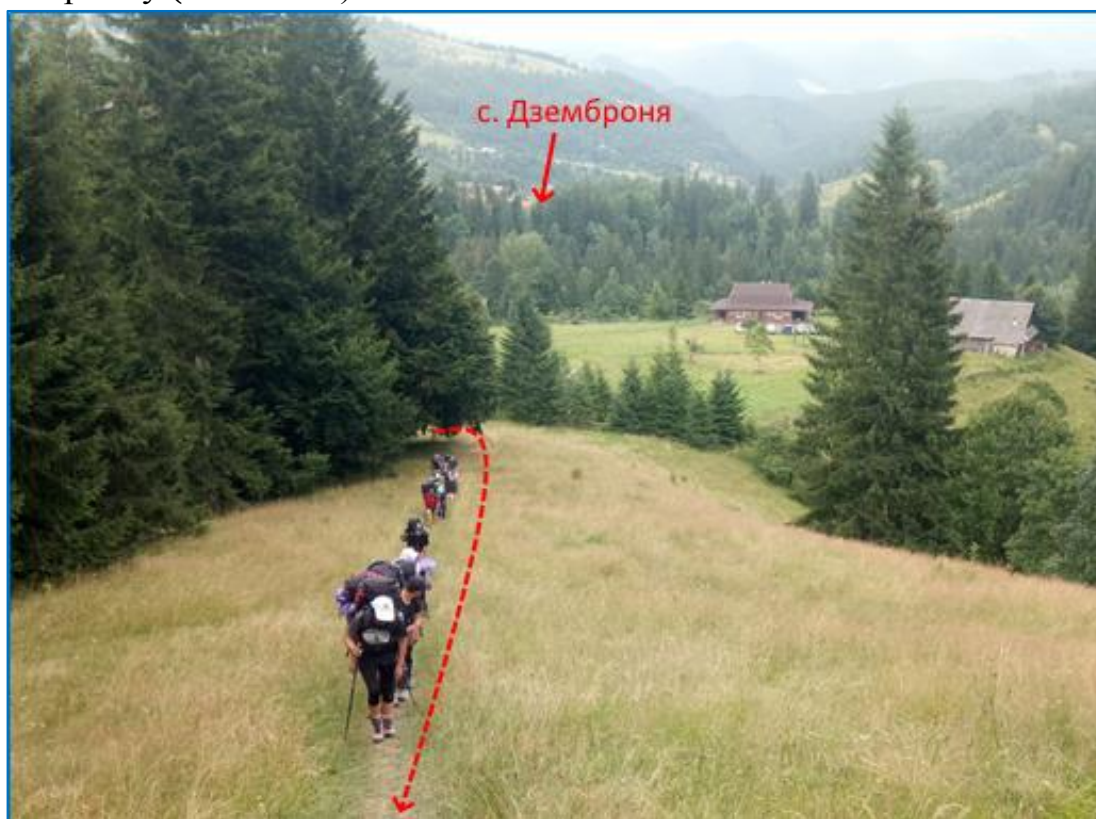

Фото 3.26. Стежкою вгору

Починає накрапляти дощ. Одягаємо дощовики. Через 10 хв небо прорвало зливою. Пройшли 100 м та перечікуємо під деревами.

Продовжуємо рух у північно-західному напрямку 1,5 км (Фото 3.27).

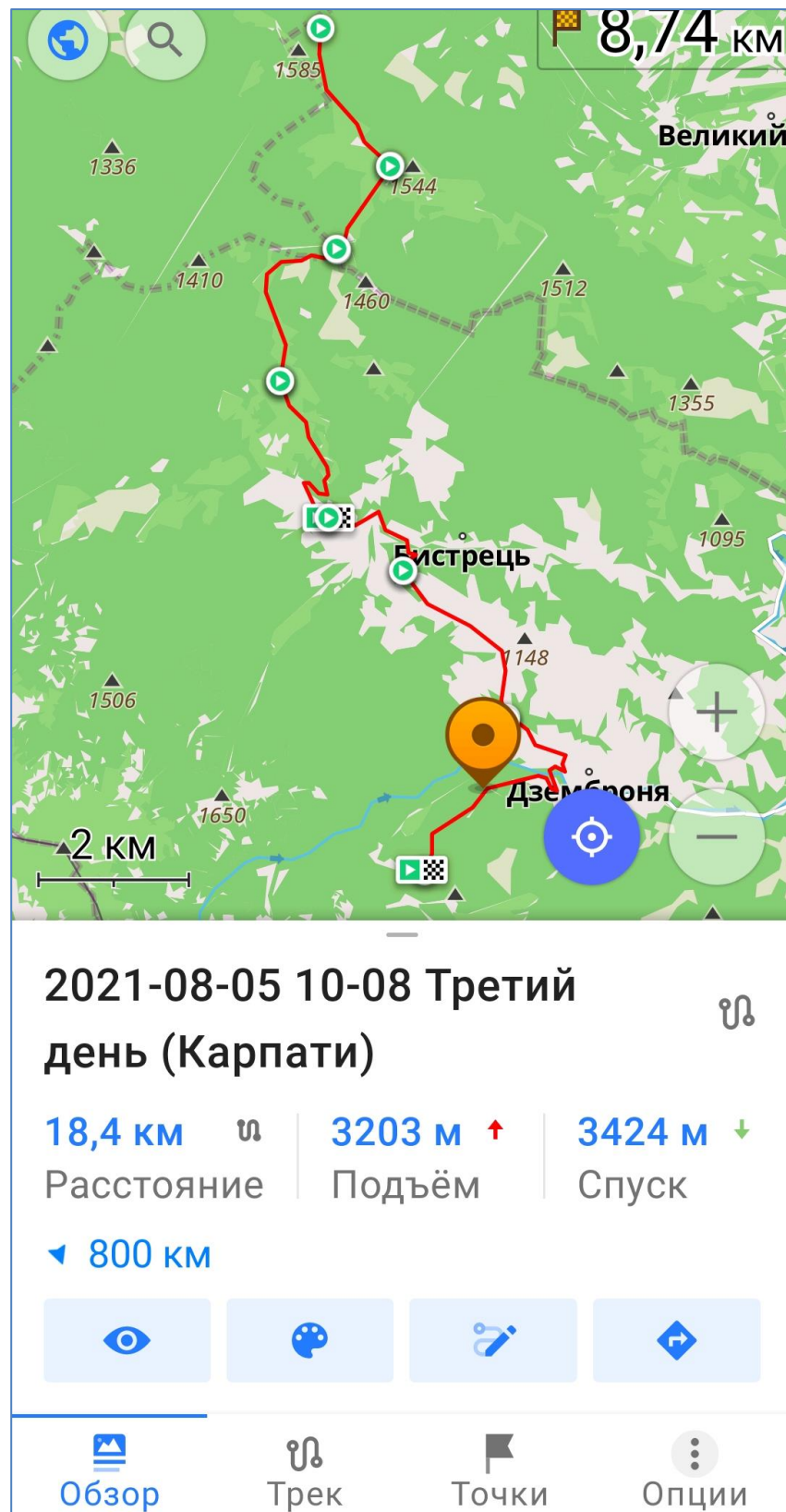
Фото 3.27. Рух під дощем

Стаємо на ночівлю о 19.00 на галявині біля дороги (Фото 3.28). Дров вдосталь. Воду набираємо в джерельці, що знаходиться за 400 м вгору. Дощить, сильні пориви вітру, прохолодно.

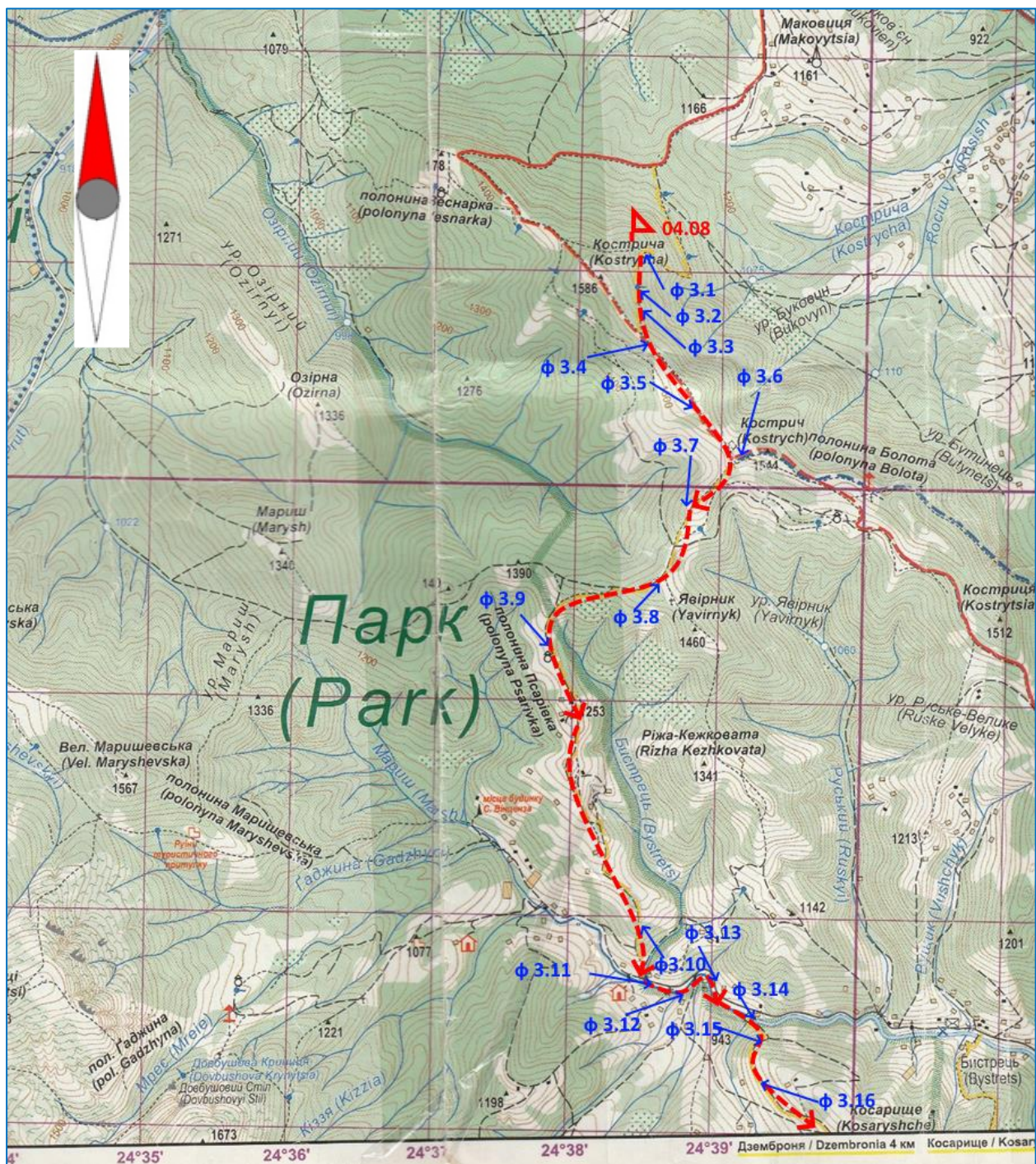
Фото 3.28. Місце ночівлі

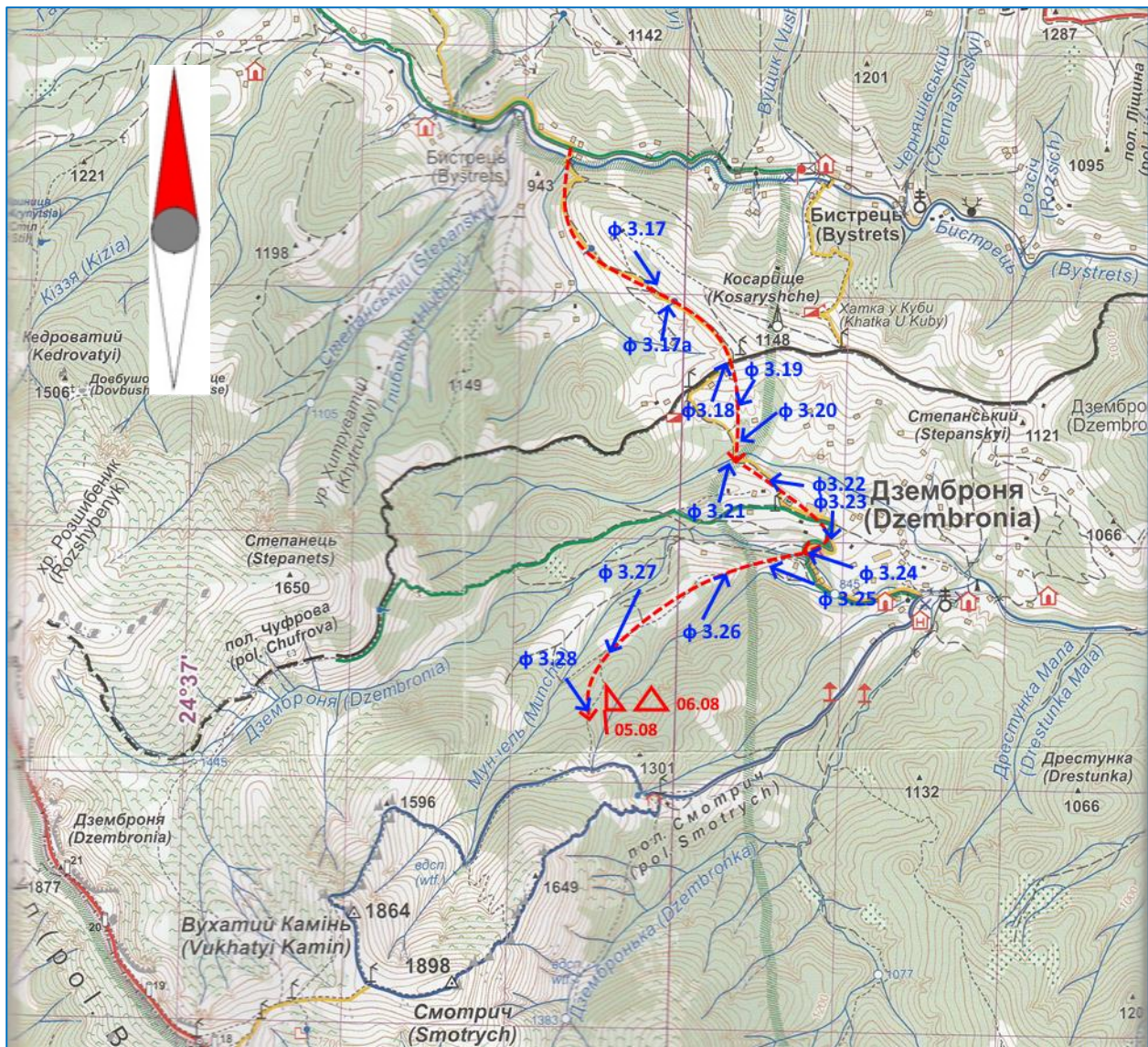
Скрин трека третьего дня

<https://drive.google.com/file/d/17s3ghwobIrR4eSAvtCGP-zq-E2Xkh06R/view?usp=sharing>

МАСШТАБ 1 : 50 000

Умовні позначки

- місце початку походу
- місце завершення походу
- місця фотографій
- 8.08.місця ночівель, дата
- місце днювання
- маршрут походу
- напрямок руху

День четвертий

6 серпня 2021 року

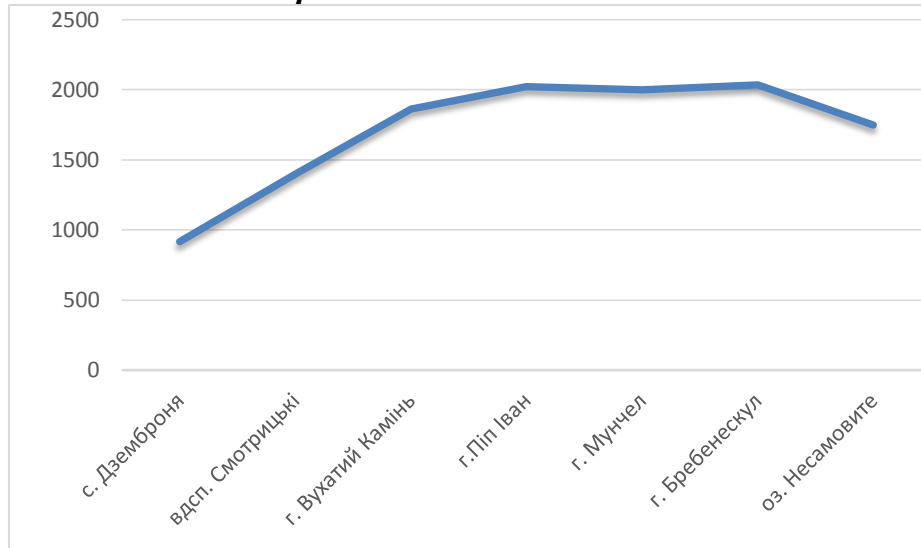
Днювання

Погіршення погодних умов. Сильні пориви вітру, похмуро, часом накрапає дощ. Залишаємося днювати на місці ночівлі. Відпочиваємо після трьох насичених днів. Сушимо та ремонтуємо речі (Фото 4.1-4.2).

Фото 4.1, 4.2. Днювання

День п'ятий
7 серпня 2021 року
48.08764°N, 24.6580°E – вдсп. Смотрицькі (Дземброські) – г. Піп-Іван
(радіально) – г. Дземброня – оз. Бребенескул – оз. Несамовите
Ходовий час 5 годин **Пройдено 16,8 км**
Погодні умови: сонячно, прохолодно.
Вихід о 8.30 **Стали на ночівлю о 19.00**
Перепад висот – 1596 м

Вийшли на маршрут о 8:30. Погода чудова: сонячна, хоча і прохолодна. Йдемо розмитою дощем стежкою вгору 410 м у південному напрямку (Фото 5.1).

Фото 5.1. Підйом від місця стоянки

Виходимо на ґрунтову дорогу, що йде від с. Дземброня. З'являється синє маркування. Набираємо воду в облаштованому джерелі (Фото 5.2).

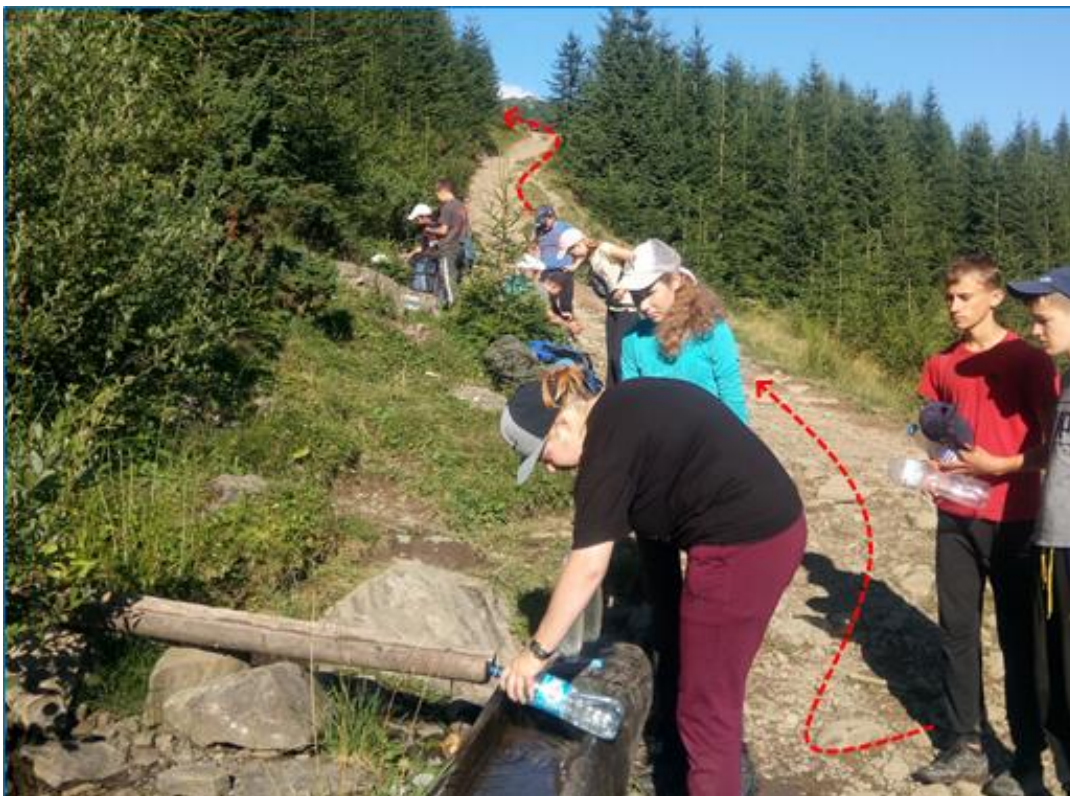

Фото 5.2. Джерело на шляху

Повертаємо на захід та піднімаємося 300 м в західному напрямку. Виходимо на галявину, проходимо 200 м та заходимо в ліс (Фото 5.3).

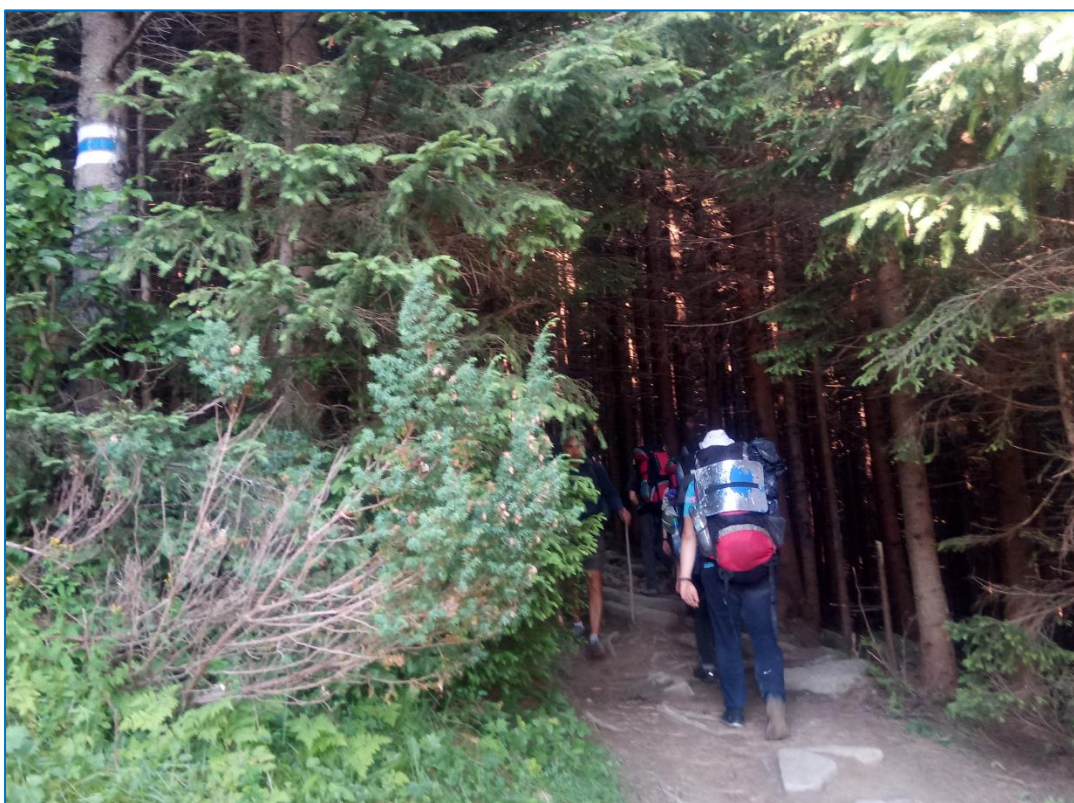

Фото 5.3. Маркування маршруту

Йдемо кам'янистою стежкою вгору в західному та північно - західному напрямку 1 км 430 м (Фото 5.4-5.4а).

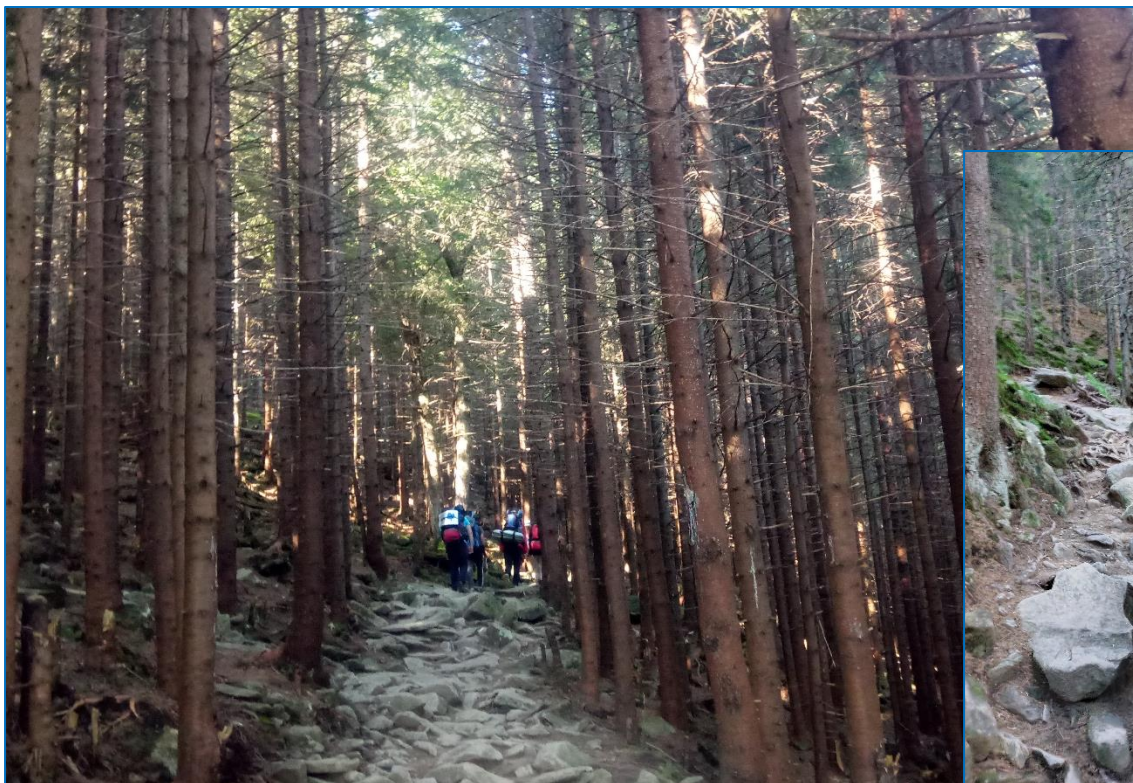

Фото 5.4. Кам'янистою стежкою

Виходимо до водоспадів Смотрицькі (Дзембронські). (Фото 5.5-5.5а).

Фото 5.5-5.5 а. Смотрицькі водоспади

Переходимо струмок (Фото 5.6) та продовжуємо підйом в південно-західному напрямку гірською стежкою через зарості жереба та чорниці (Фото 5.7-5.7а)

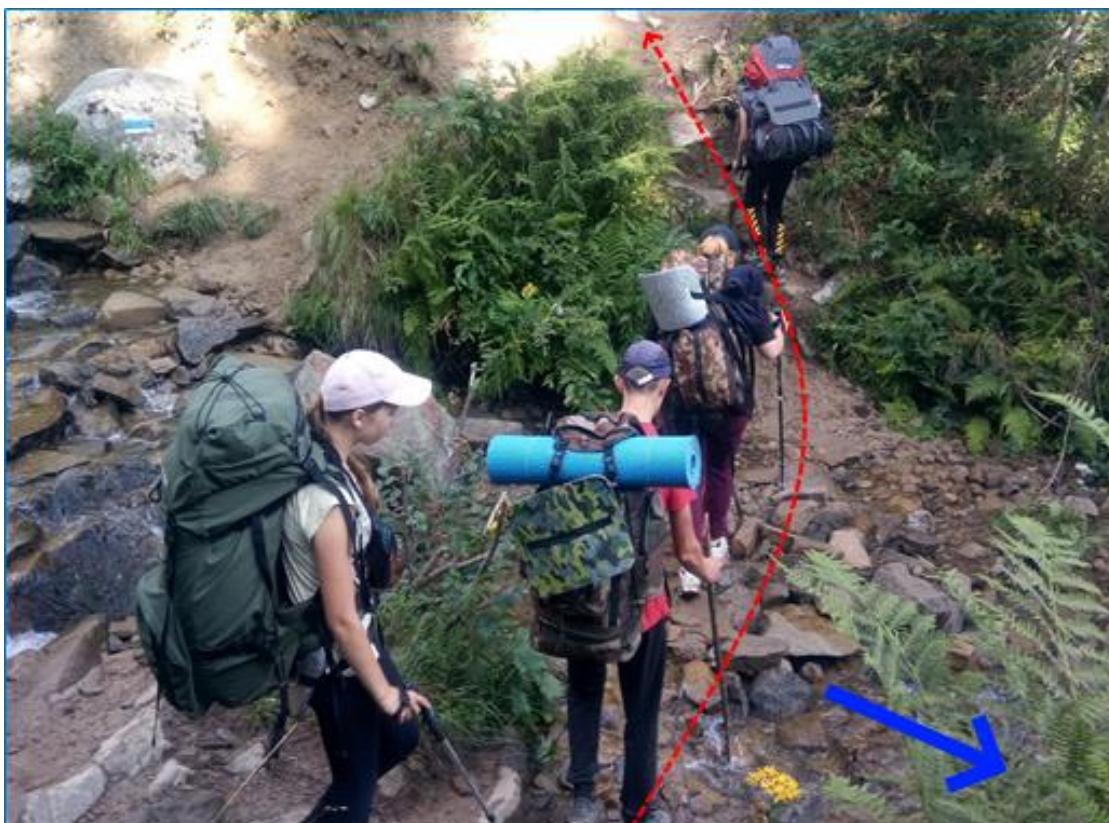

Фото 5.6. Перехід струмка

Фото 5.7. Підйом до скель

Продовжуємо підйом на південь 900 м до скель «Вухатий Камінь» (Фото 5.8).

Фото 5.8. Біля скель «Вухатий камінь»

Піднімаємося ще 920 м жеребом (Фото 5.9) та виходимо на вершину г. Вухатий камінь (Фото 5.9). Підйом зайняв 1 год 30 хв.

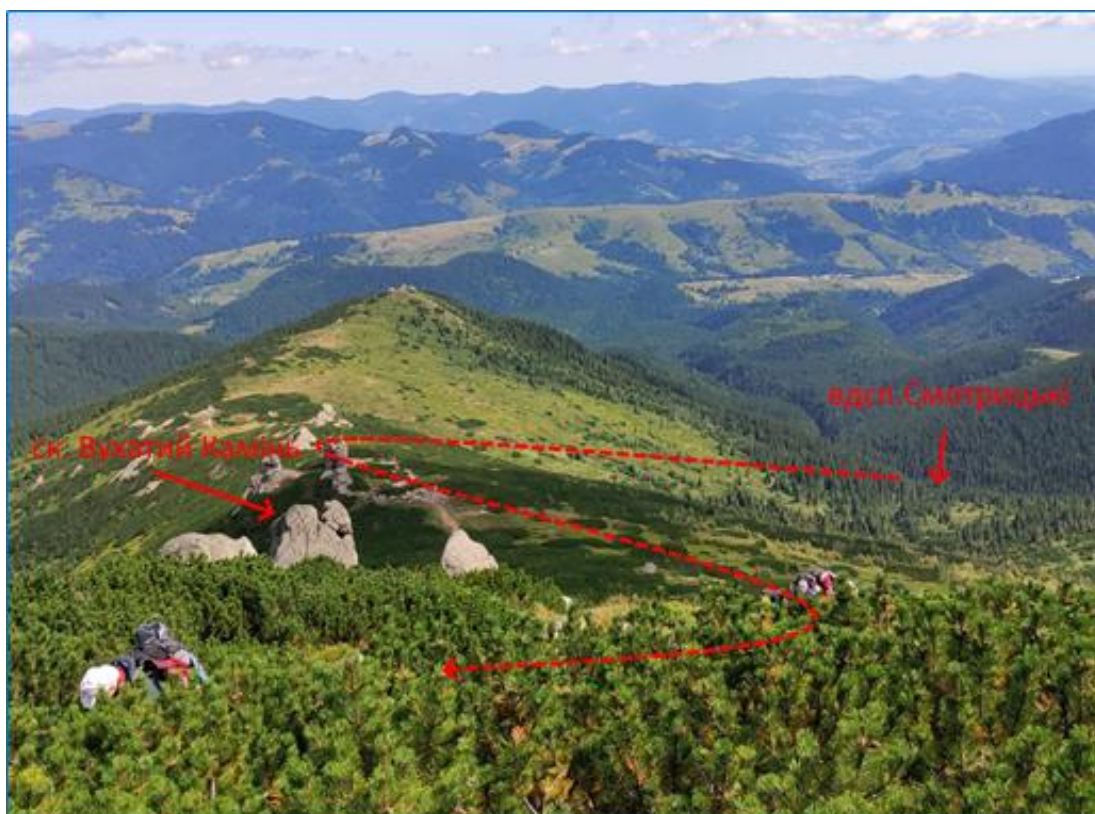

Фото 5.8. Підйом жеребом

Звідси відкривається дивовижні краєвиди на Чорногорі, зокрема шлях на г. Піп Іван Чорногірський.

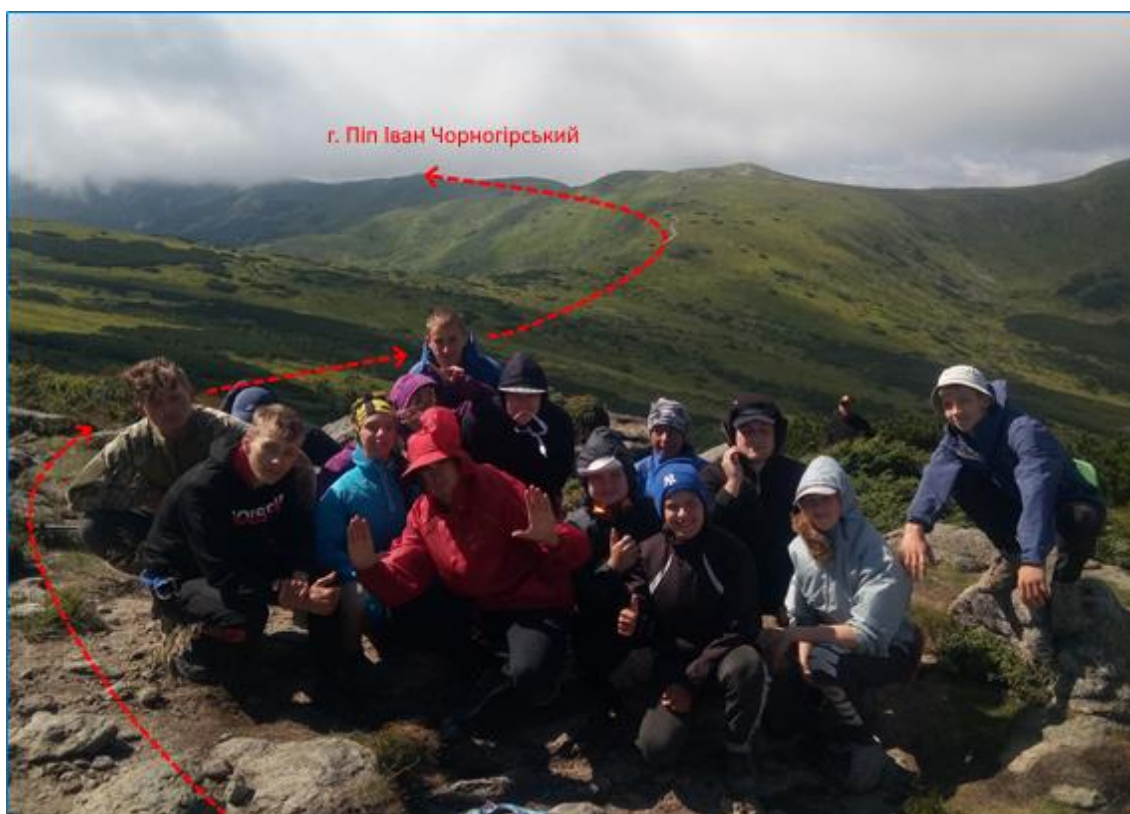

Фото 5.10. На вершині г. Вухатий Камінь

Відпочиваємо та рухаємося траверсною стежкою у південно-західному напрямку 1,5 км (Фото 5.11) до розвилки маршрутів на сідловині (Фото 5.12-5.12а)

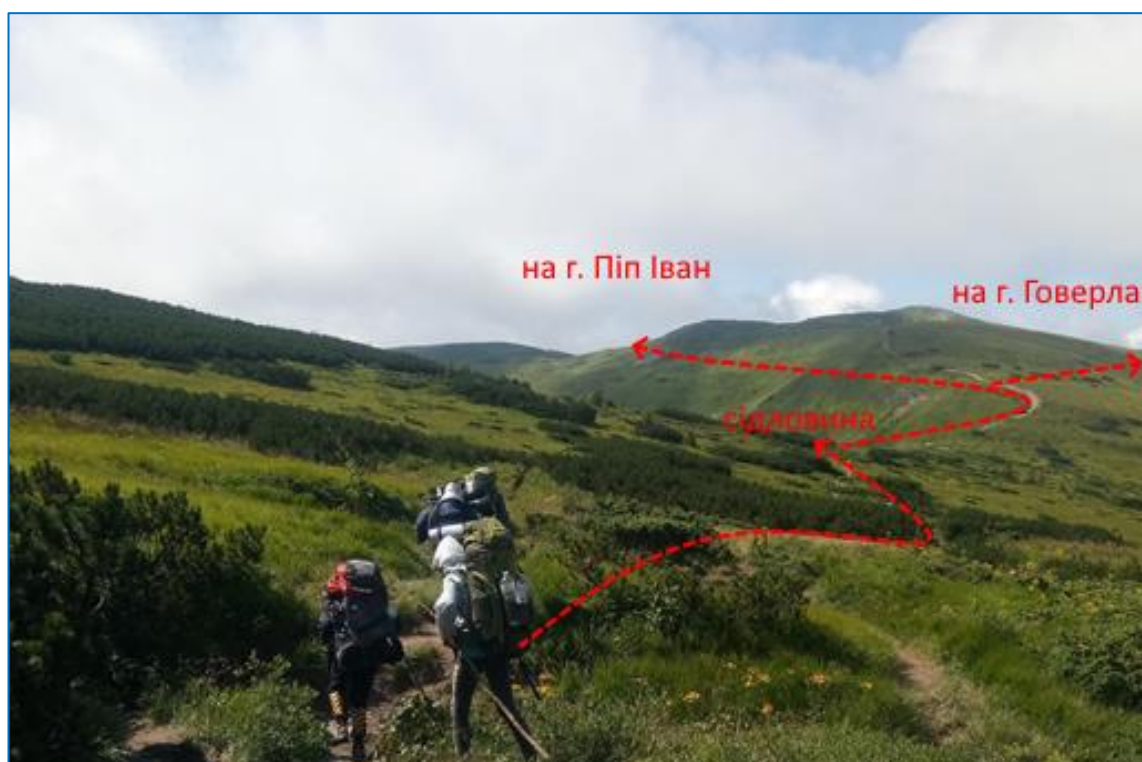

Фото 5.11. Траверсною стежкою

Фото 5.12. На розвилці маршрутів

Піднімаємось ще 500 м та починаємо радіальне сходження на г. Піп-Іван (Фото 5.13). Проходимо 1,5 км траверсом та виходимо на Чорногірський хребет, на червоне маркування. Дме сильний вітер.

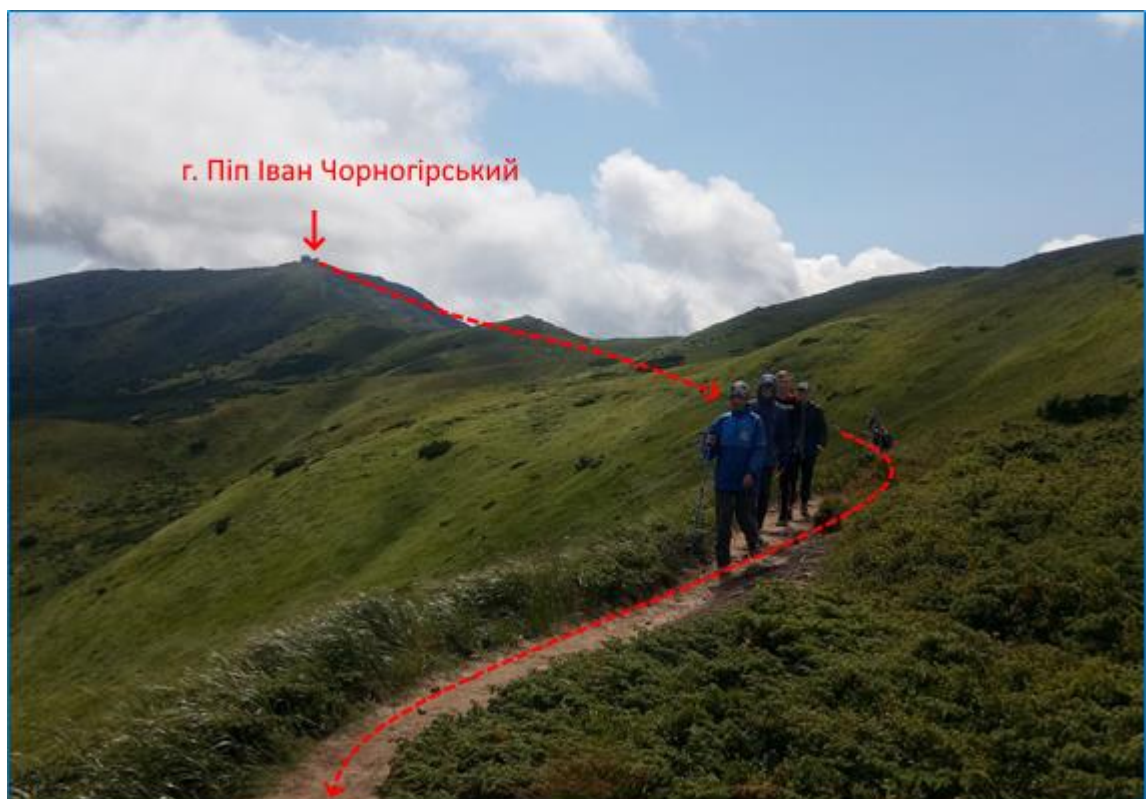

Фото 5.13. Маршрут підйому на г. Піп Іван

Долаємо 800 м крутого підйому і ми на вершині г. Піп Іван Чорногірський – першого двохтисячника на нашому шляху (Фото 5.14).

Фото 5.14. На г. Піп Іван Чорногірський

Фотографуємось та повертаємося до місця початку сходження. Радіальний вихід зайняв 1 год 40 хвилин. Обідаємо та продовжуємо рух. Від місця привалу піднімаємося 100 м та повертаємо праворуч (на схід)(Фото 5.15- 5.15а) на мало примітну в заростях чорниці стежку, якою через 1,5 км виходимо на Чорногірський хребет (Фото 5.16)

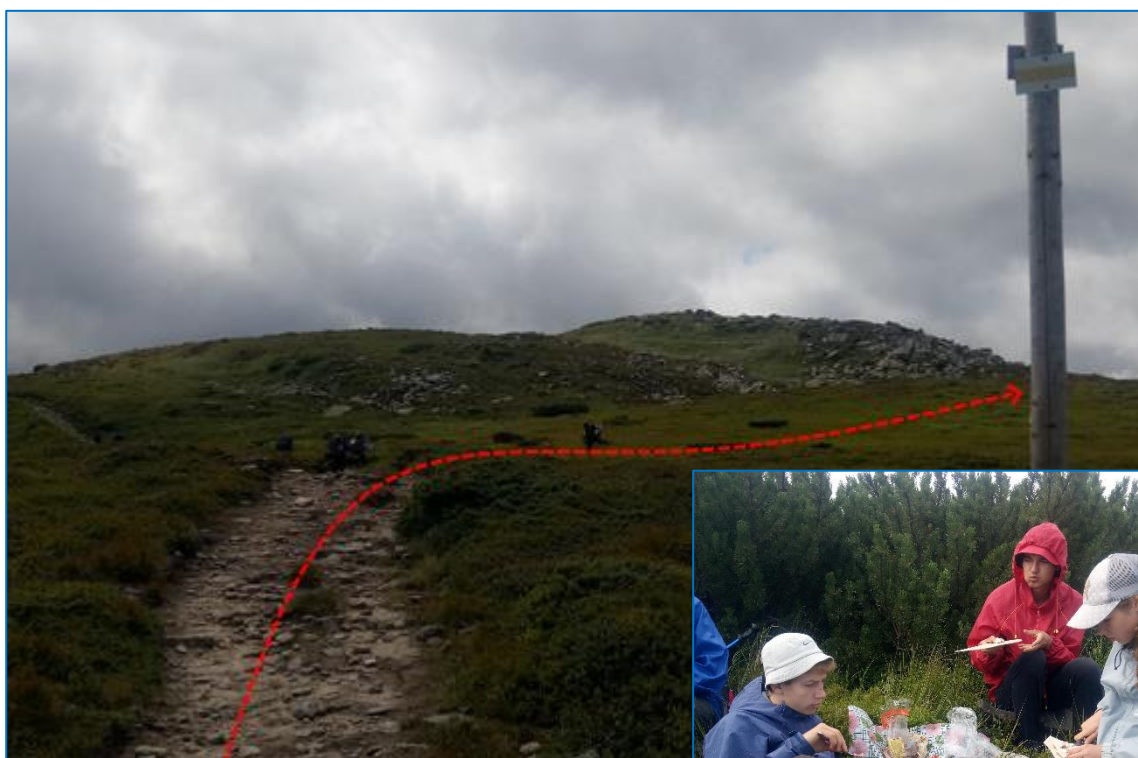

Фото 5.15. Місце обіду

Фото 5.16. Вихід на Чорногірський хребет

Далі йдемо Чорногірським хребтом: 1 км 750 м до г. Дземброня в південно-західному напрямку гірськими стежками з кам'янистим розсипом (Фото 5.17-5.17а).

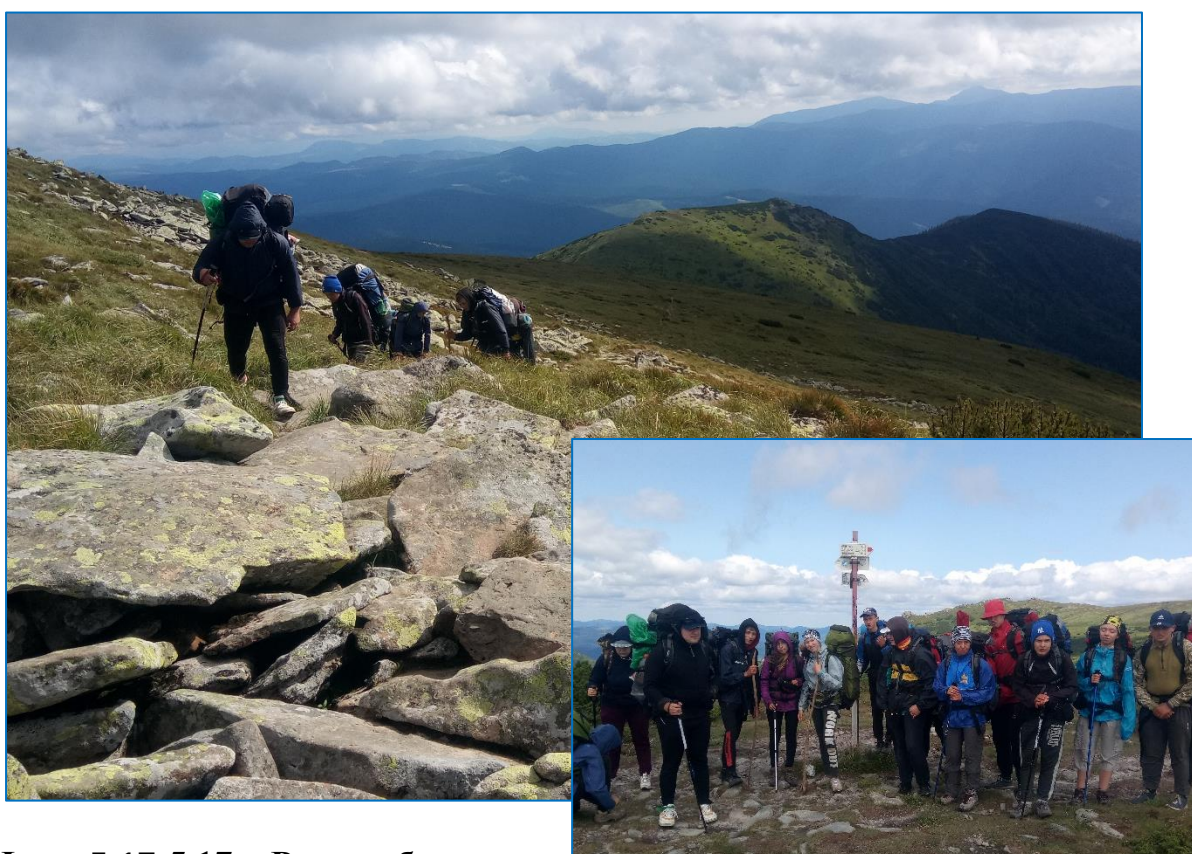

Фото 5.17-5.17а. Рух хребтом

Маршрут добре промаркований та йде вздовж старого кордону (Фото 5.18-5.18a)

Фото 5.18-5.18a. Маркування маршруту

Траверсуємо 3 км 500 м до г. Менчул (Фото 5.19). Навкруги чудові краєвиди Карпатських гір. Сильний вітер збиває з ніг.

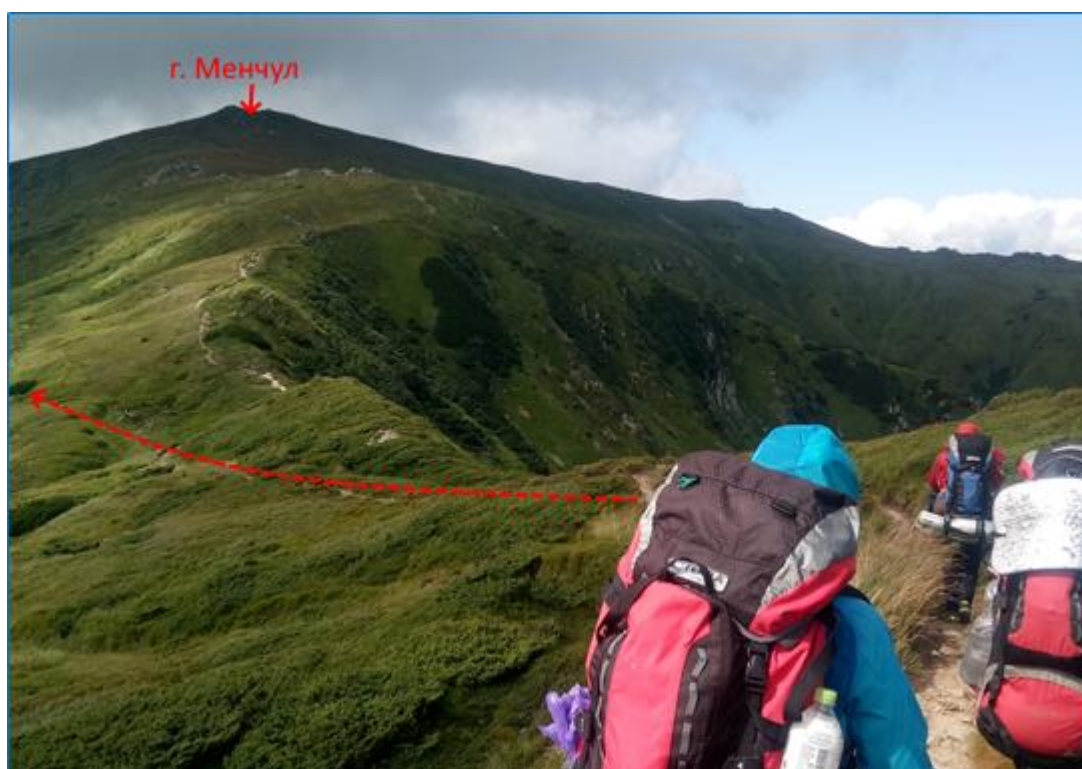

Фото 5.19. Траверс г. Менчул

Далі йдемо 1 км 500 м до знаку траверсу г. Бребенескул (Фото 5.20-5.20а).

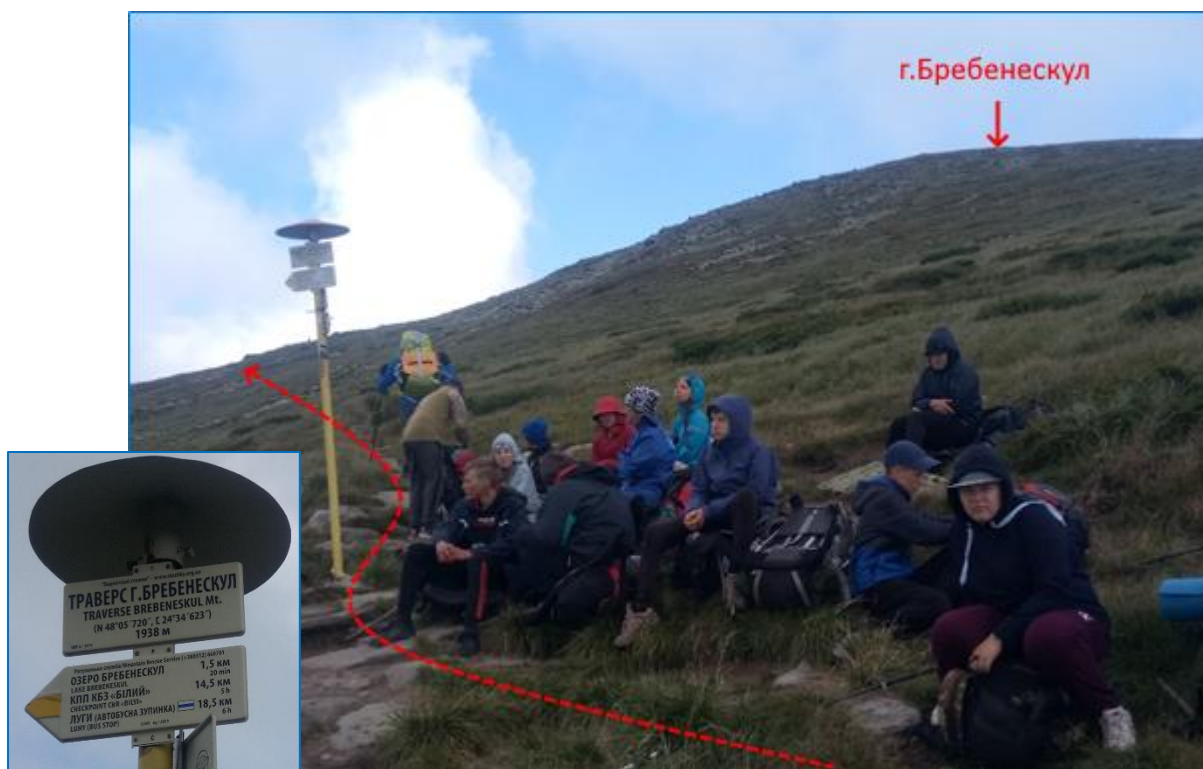

Фото 5.20-5.20 а. Вказівник на маршруті

Звідси відкривається чудовий вид на най високогірне озеро Українських Карпат – Бребенескул (Фото 5.21).

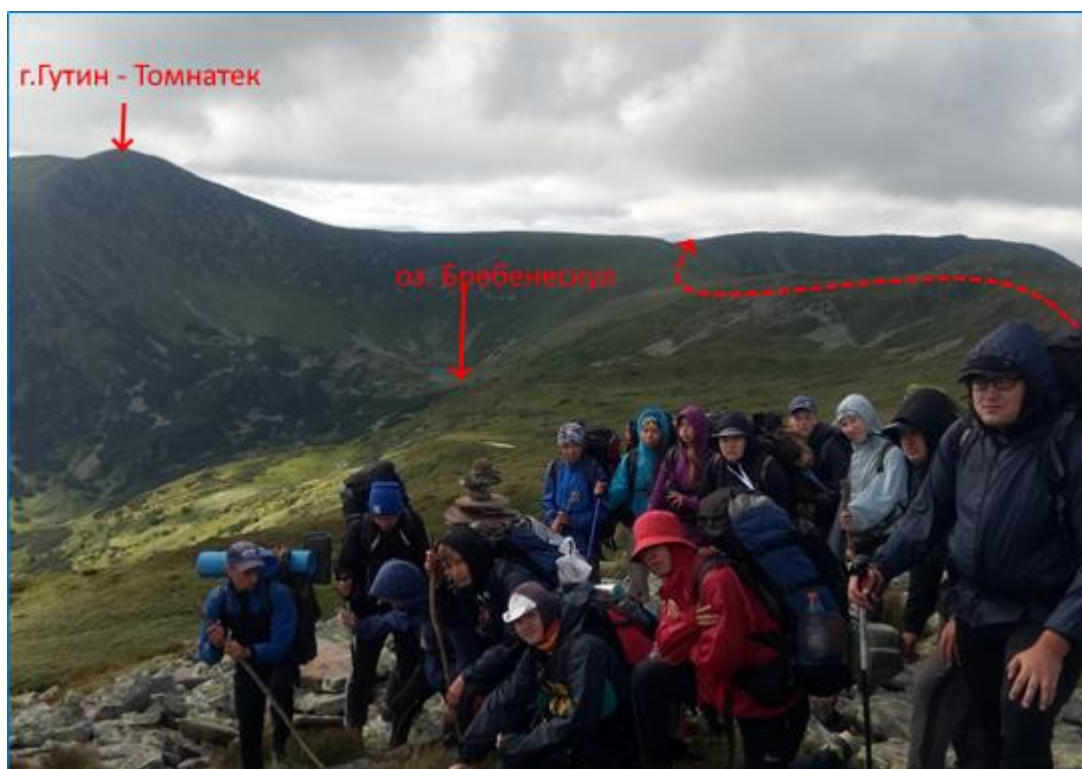

Фото 5.21. Вид на оз. Бребенескул

Продовжуємо рух в південно-західному напрямку Чорногірським хребтом (Фото 5.22)

Фото 5.22. Рух Чорногорою

Через 3 км 100м підходимо до гори Туркул, біля підніжжя якої знаходиться оз. Несамовите (Фото 5.23).

Фото 5.23. Гора Туркул

Спускаємось 300 м крутою кам'янистою стежкою до озера (Фото 5.24).

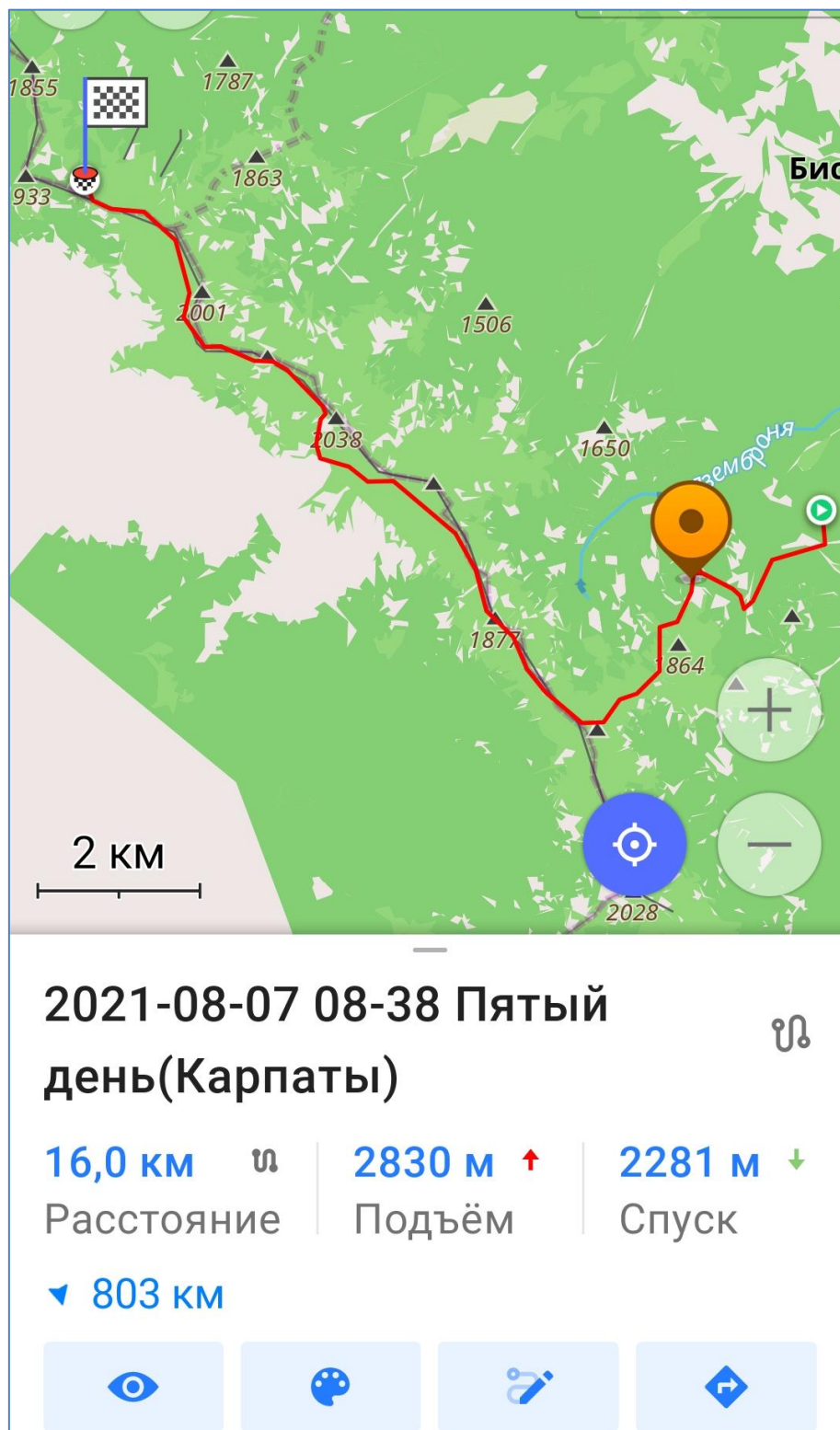
Фото 5.24. Спуск до оз. Несамовите

Стаємо на ночівлю о 19 годині (Фото 5.25-5.25а). Сильний вітер. Воду беремо з джерельця, що розташоване вище озера. Готуємо на гасу.

Фото 5.25-5.25 а. Місце ночівлі

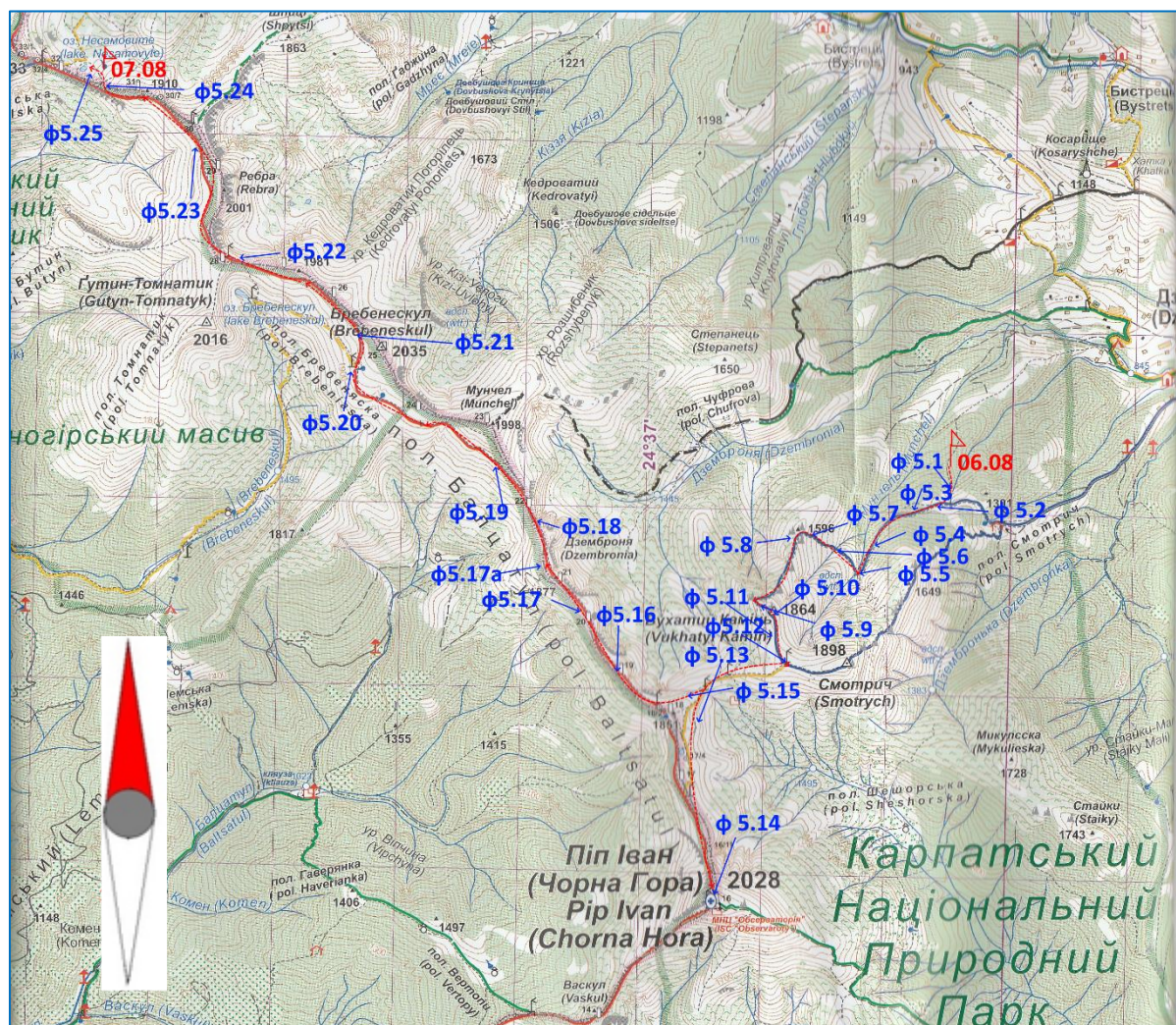
Скрин трека п'ятого дня

<https://drive.google.com/file/d/1rfajRyarUiqV7-bxC1e5TlTmhrjDOzF7/view?usp=sharing>

РОБОЧА КАРТА 5 ДНЯ ПОХОДУ, 7 СЕРПНЯ 2021 Р.

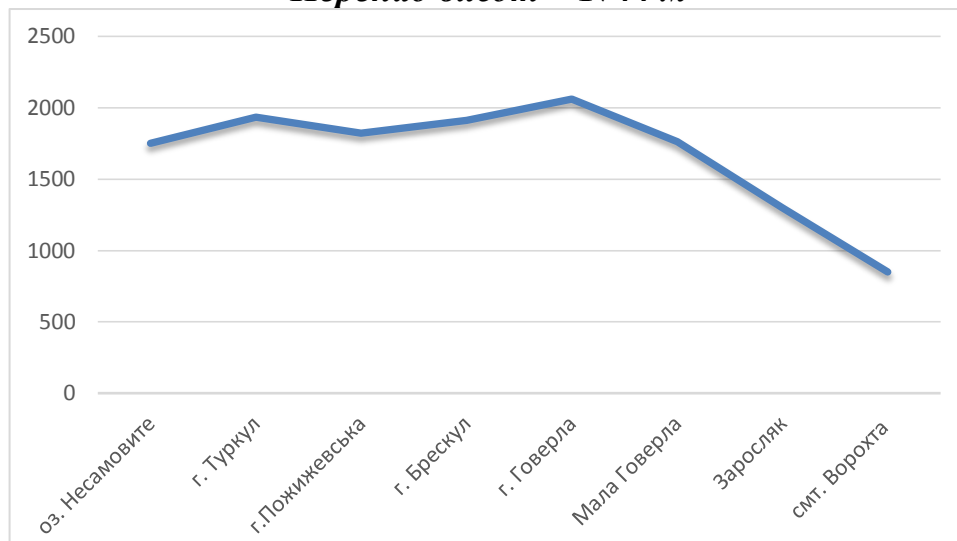
МАСШТАБ 1 : 50 000

Умовні позначки

- місце початку походу
- місце завершення походу
- місця фотографій
- 8.08.місця ночівель, дата
- місце днювання
- маршрут походу
- напрямок руху

День шостий
8 серпня 2021 року
Оз. Несамовите – г. Говерла – б. Заросляк – 48.25294⁰N, 24.61090⁰E
Ходовий час 6 годин **Пройдено 23 км**
Погодні умови: сонячно.
Вихід о 9.00 **Стали на ночівлю о 19.00**
Перепад висот – 1744 м

Ранок порадував сонячною погодою. Збираємо табір. Сміття пакуємо і забираємо з собою. На маршрут вийшли о 9:00 (Фото 6.1-6.1a). Від місця ночівлі рухаємося в західному напрямку.

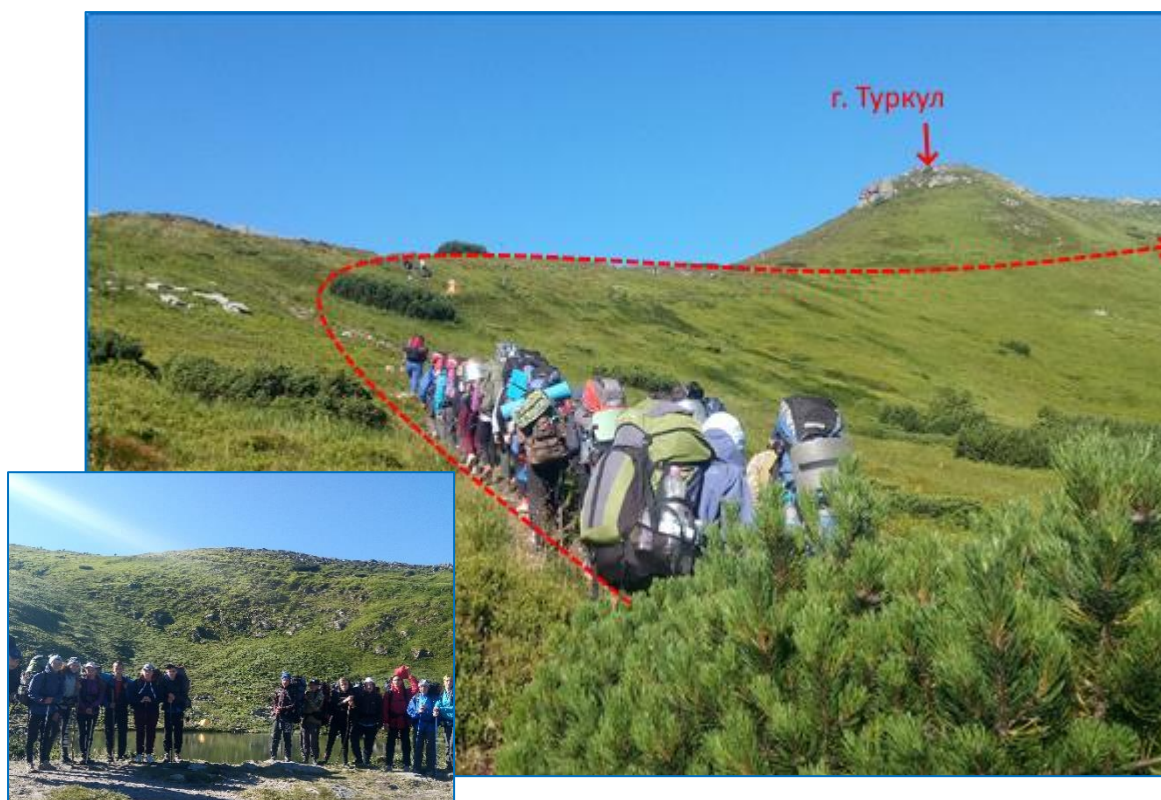

Фото 6.1-6.1a. Від місця стоянки

Піднімаємося 450 м і виходимо на червоне маркування (Фото 6.2).

Фото 6.2 Вихід на марковану трасу

Проходимо 600 м траверсуючи гору Туркул (1930 м) та 1,4 км г. Данчиж (1855 м) (Фото 6.3).

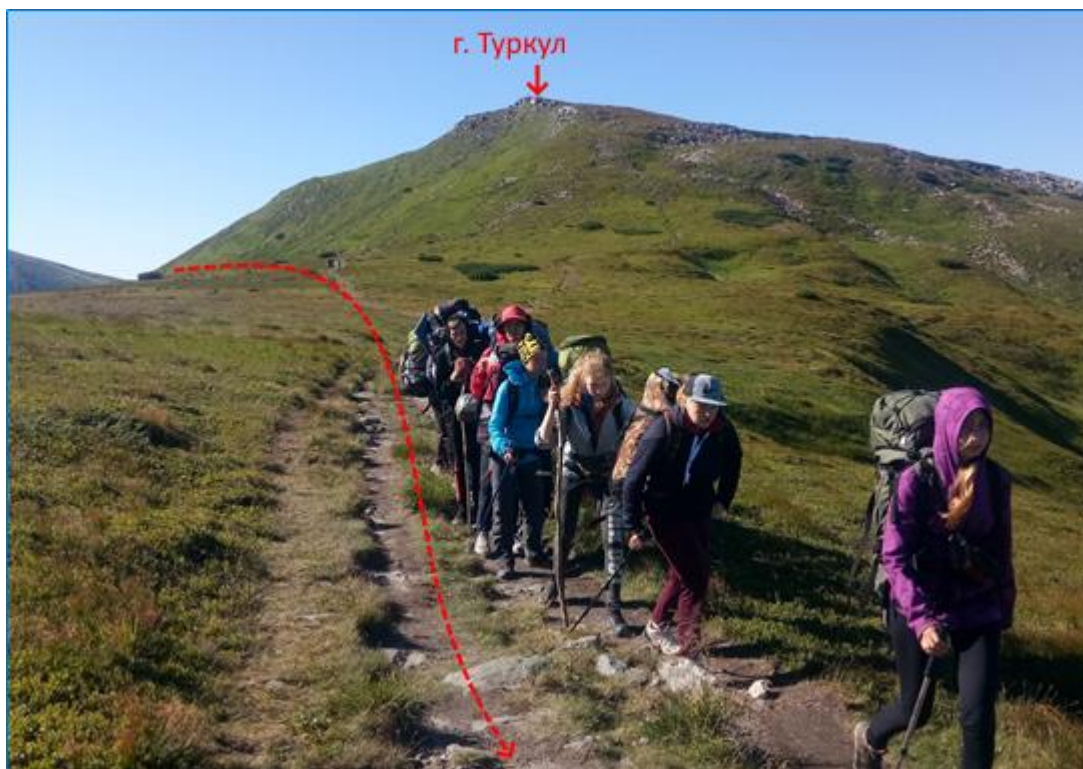

Фото 6.3. Вихід з траверсу г. Туркул

Біля г. Данциж йдемо кам'янистою стежкою (Фото 6.4).

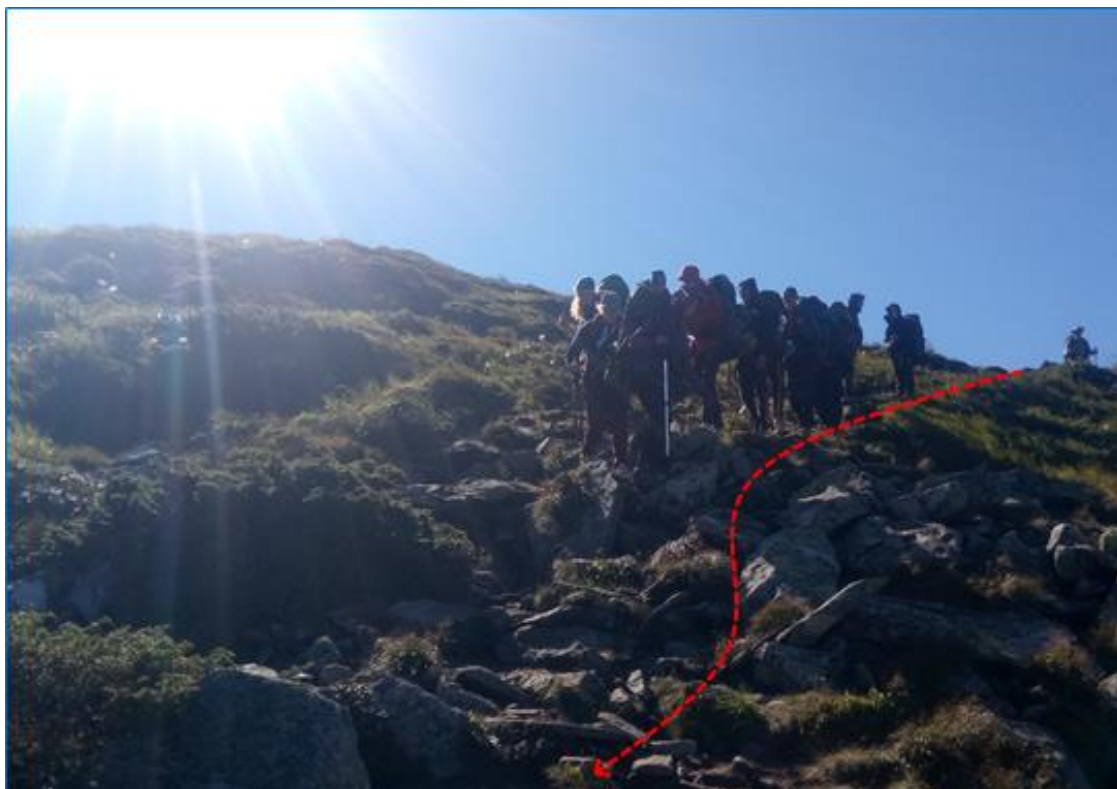

Фото 6.4. Кам'янистою стежкою

Рухаємося в північно-західному напрямку гребеневою стежкою 2 км до г. Пожижевська (1822 м) (Фото 6.5).

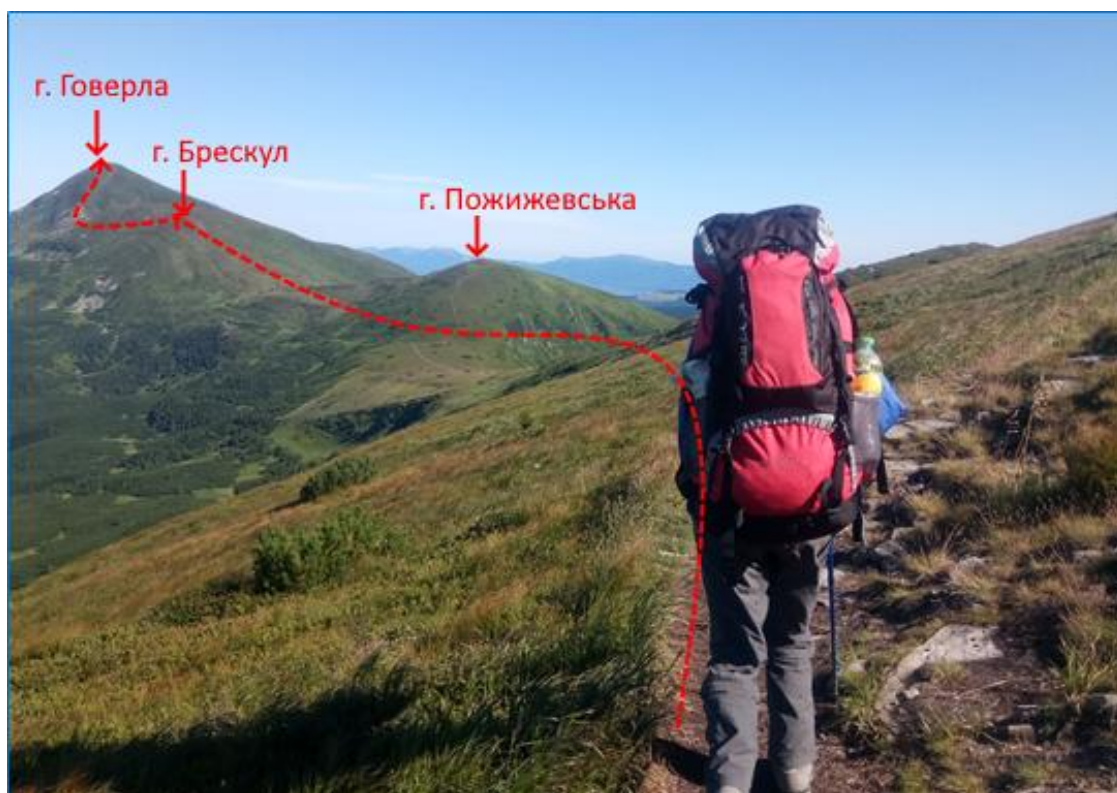

Фото 6.5. Гребеневою стежкою

Обходимо її немаркованим траверсом з західного боку стежкою по жеребу (Фото 6.6-6.6а).

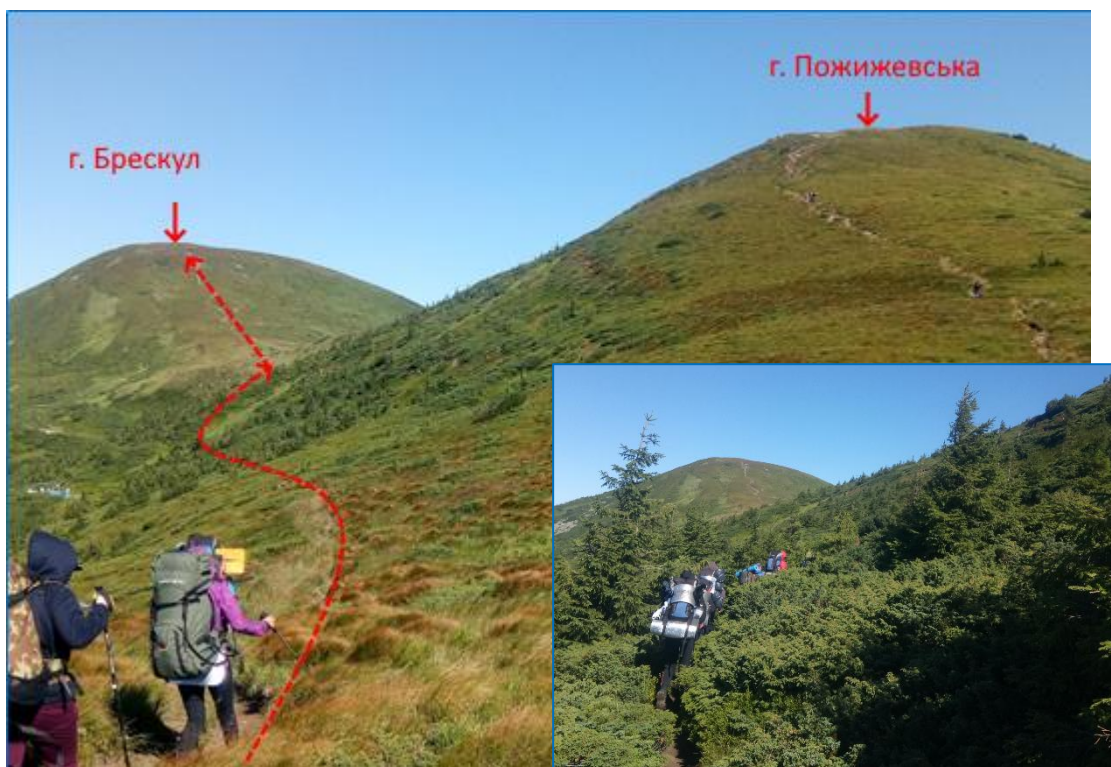

Фото 6.6-6.6.а. Траверс г. Пожижевська

Йдемо у північно-західному напрямку 1,6 км до г. Брескул (1941 м.). Піднімаємось 300 м на вершину г. Брескул, спускаємось 400м по камінню і виходимо до підніжжя г. Говерли (Фото 6.7, 6.8).

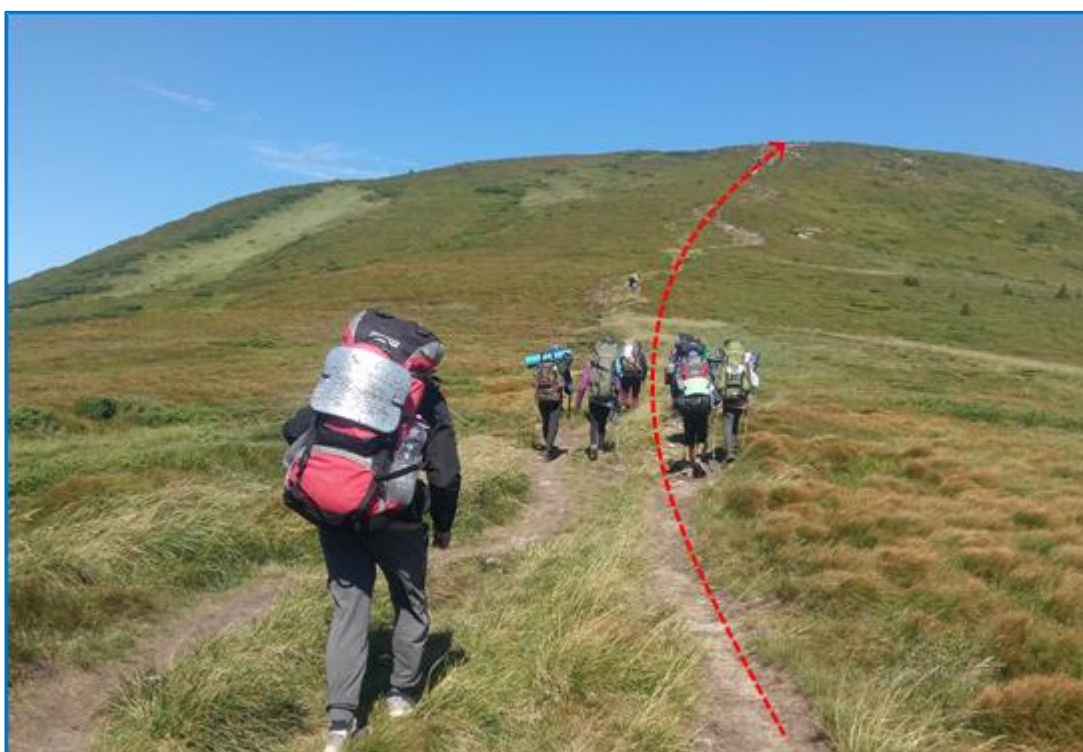

Фото 6.7. Підйом на г. Брескул

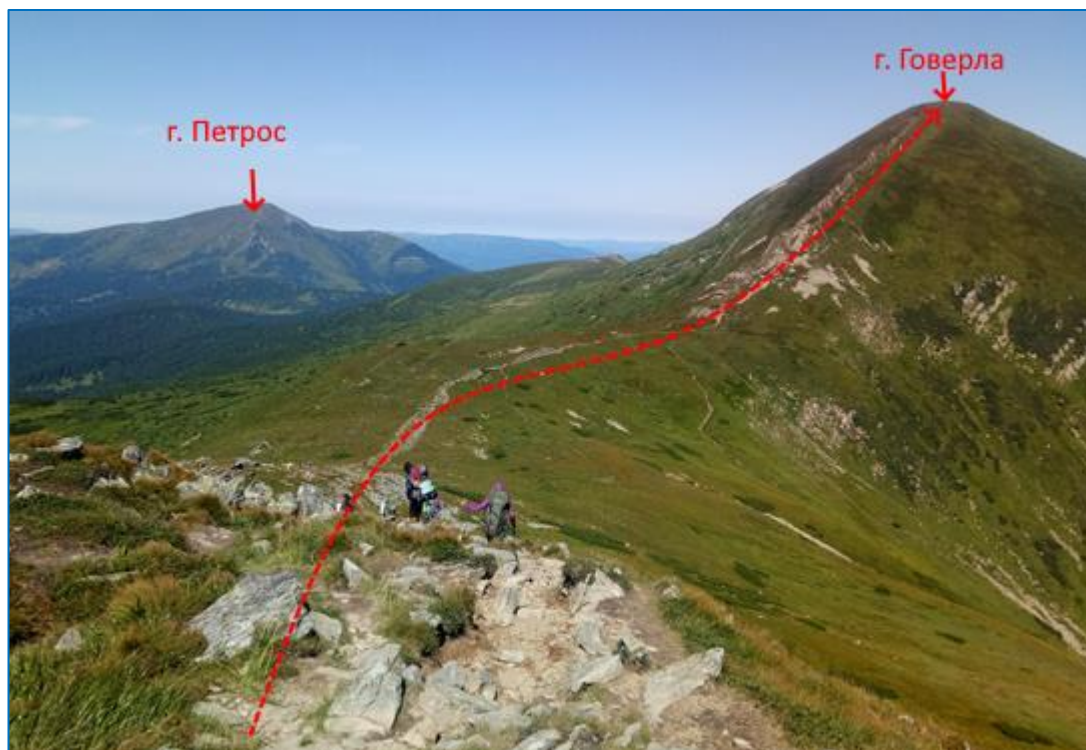

Фото 6.8. Спуск з г. Брескул

Здійснюємо крутий підйом 1 км 300 м кам'янистою стежкою на вершину г. Говерла (Фото 6.9). Підйом зайняв 30 хвилин.

Фото 6.9. Підйом на г. Говерла

На вершині найвищої точки України відпочиваємо, милуємося краєвидами, фотографуємося, вітаємо з першим сходженням (Фото 6.10-6.10а)

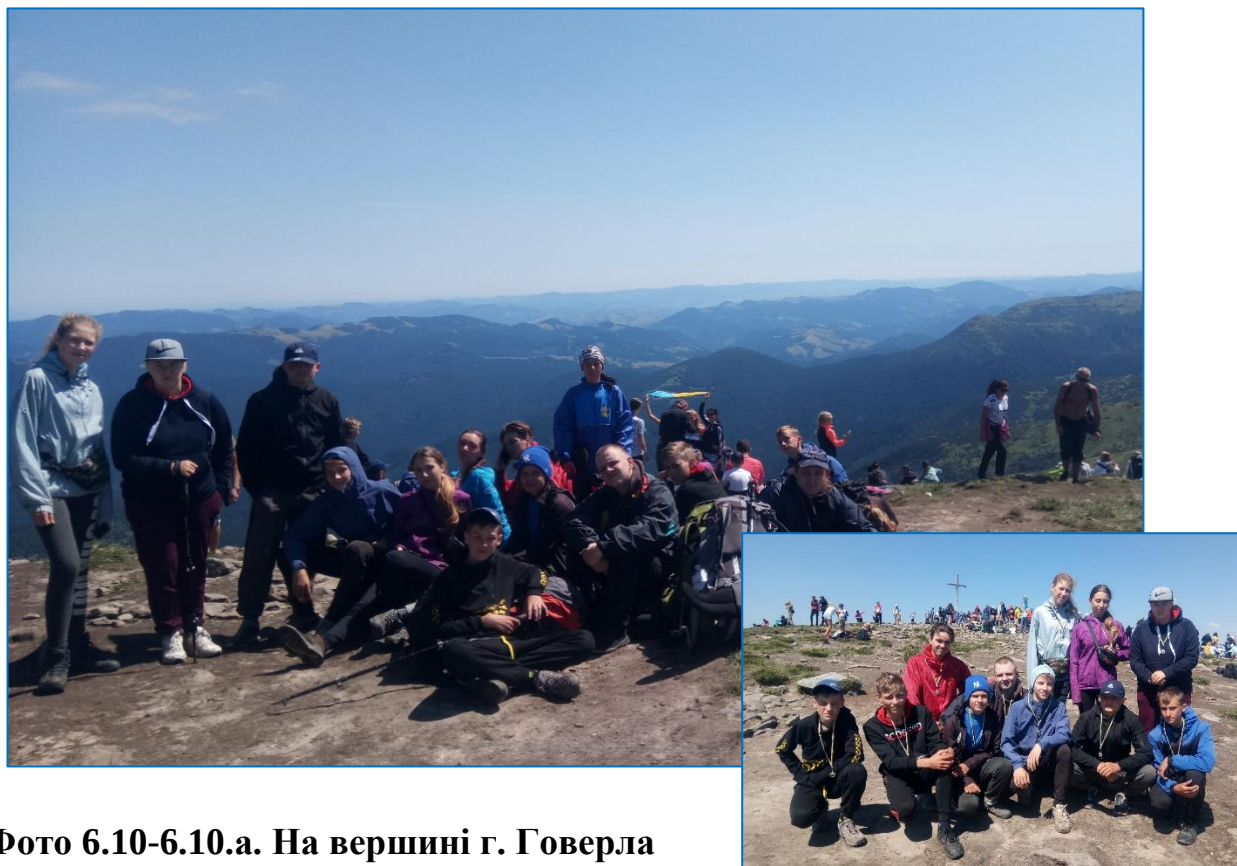

Фото 6.10-6.10.а. На вершині г. Говерла

Відпочивши починаємо спуск з г. Говерла. Переходимо на зелене маркування (Фото 6.11).

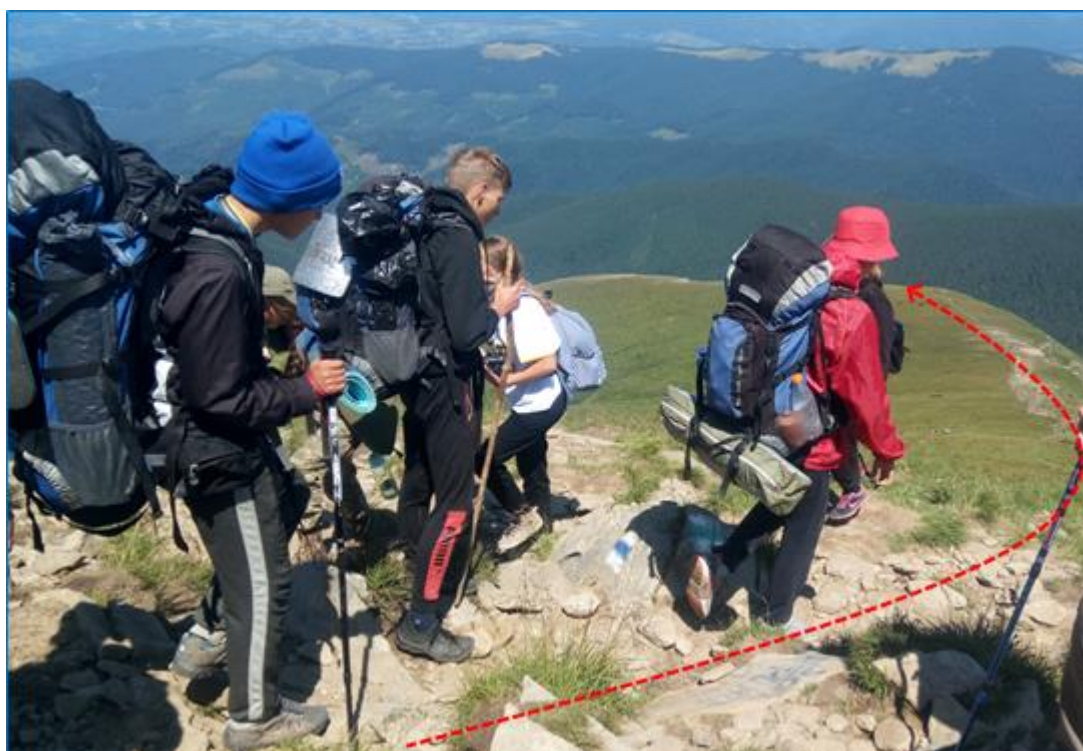

Фото 6.11. Початок спуску з г. Говерла

Спускаємося на 830 м у північно-східному напрямку до Малої Говерли та зупиняємося на обід (Фото 6.12).

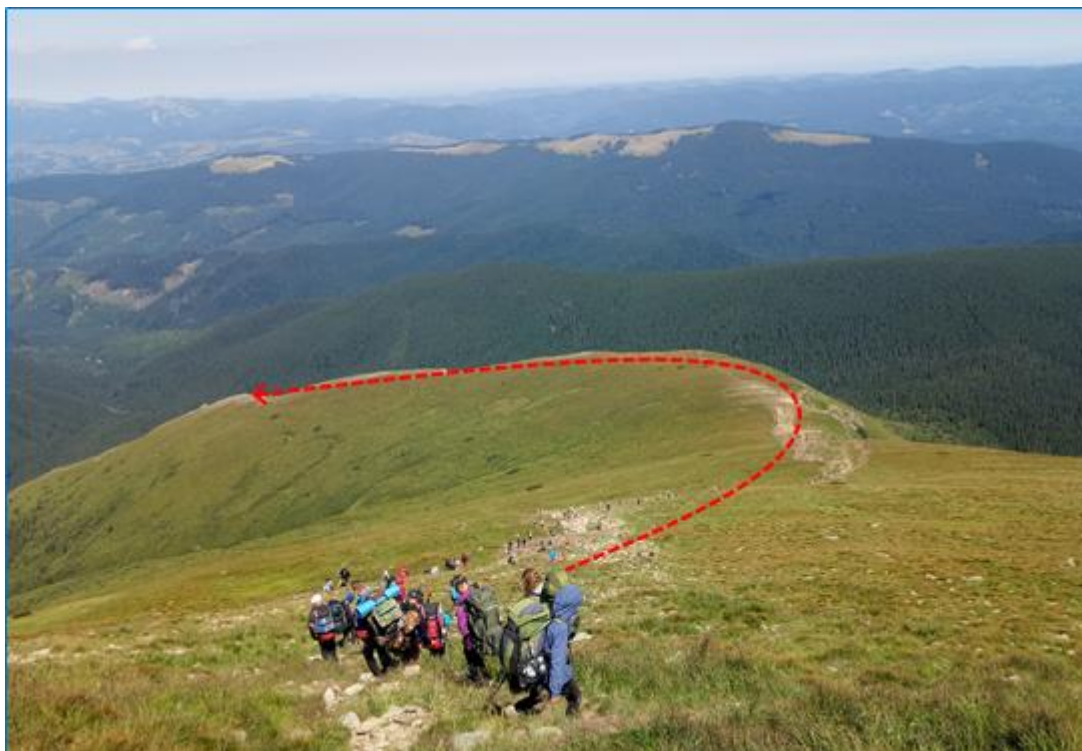

Фото 6.12. Спуск до Малої Говерли

По обіді починаємо спуск у східному напрямку. Долаємо 1 км 200 м крутого кам'янистого осипу і виходимо до лісу (Фото 6.13). Спуск доволі складний, займає 30 хв часу.

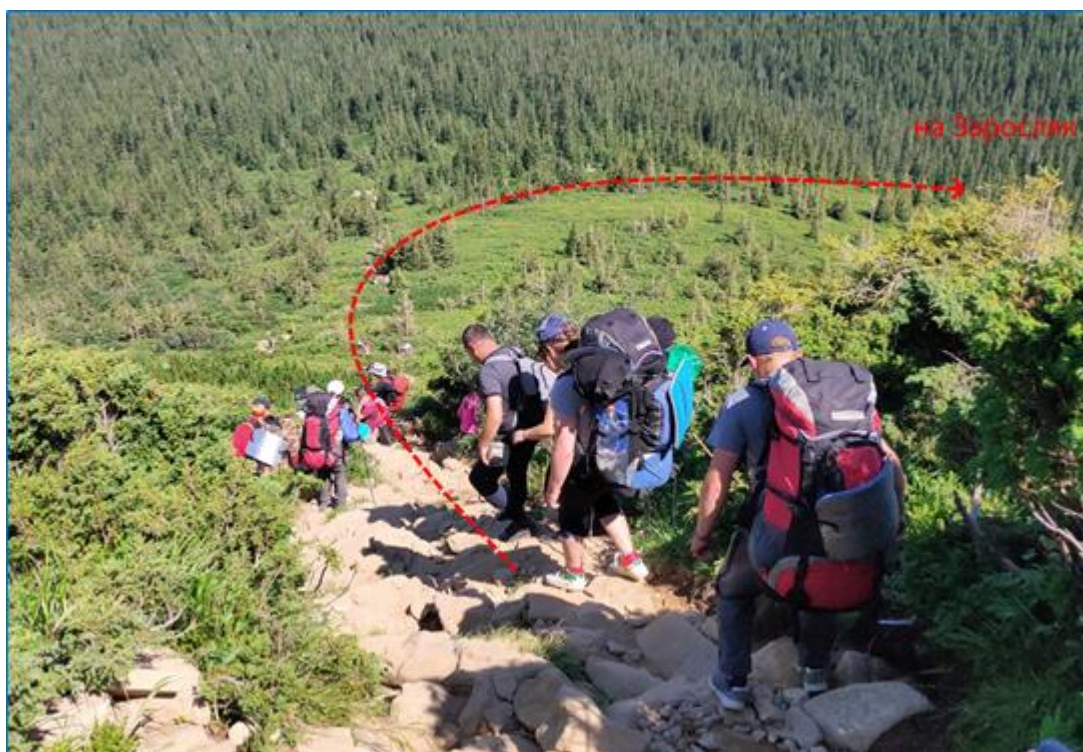

Фото 6.13. Спуск кам'янистим осипом

Йдемо лісом 2 км 300 м до бази Заросляк (Фото 6.14).

Фото 6. 14. Маркування на маршруті

Дорогою до бази зустрічаємо потічки річки Прутець Зарослянський (фото 6.15), які долаємо по облаштованим місткам.

Фото 6.15. Відпочинок біля р. Прутець Зарослянський

Проходимо ринок сувенірів і виходимо до проїжджої частини 1,5км (Фото 6.16)

Фото 6.16. Перед сувенірним ринком

Йдемо уздовж дороги у східному напрямку 2 км 700м (Фото 6.17).

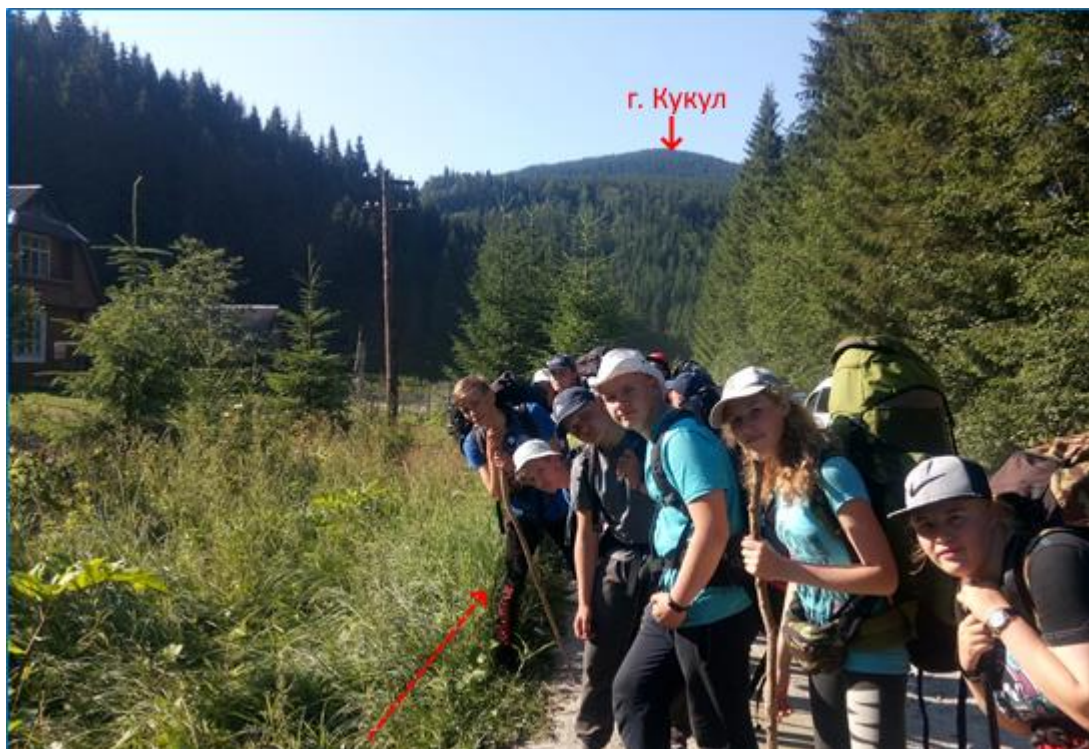

Фото 6.17. Дорогою від бази «Заросляк»

Фото 6.18. Міст через р. Прут

Через 5 км 500 м руху вздовж асфальтованої дороги вільно проходимо КПП в с. Завоєля (Фото 6.19).

Фото 6.19. КПП в с. Завоєля

Продовжуємо рух вздовж дороги 3 км та виходимо на трасу Коломия-Верховина (Фото 6.20-6.20а).

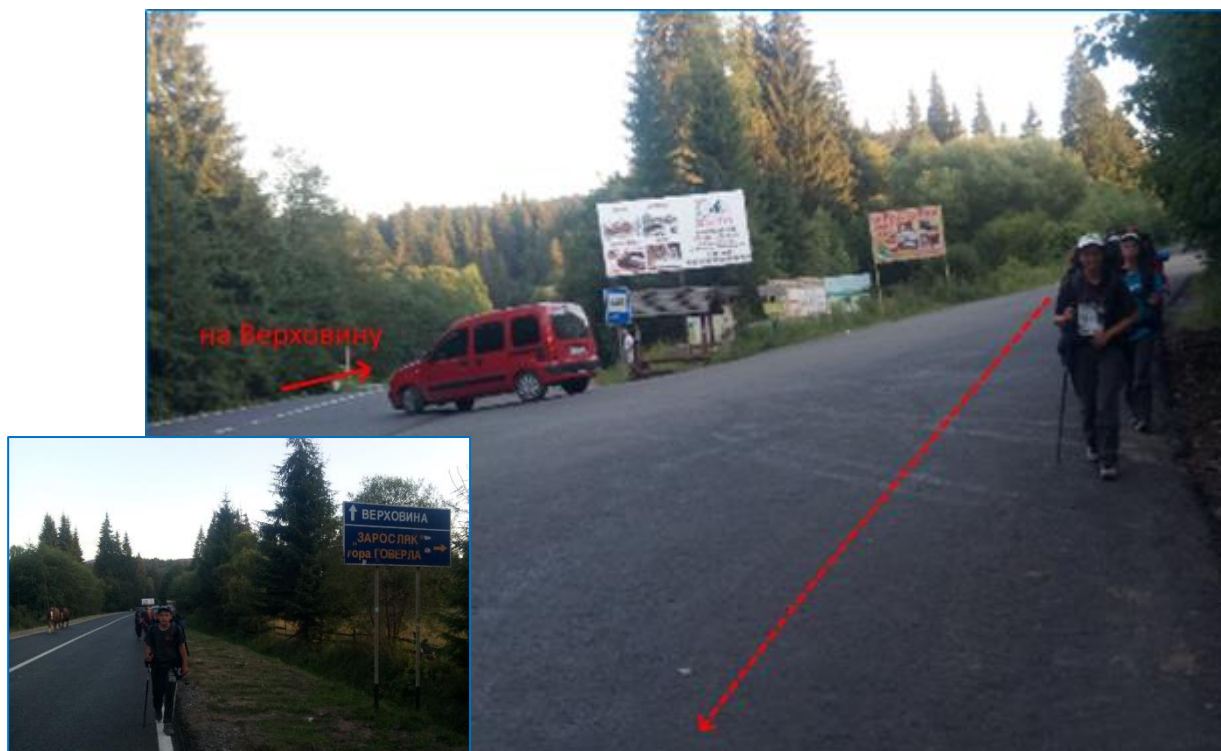

Фото 6.20-6.20 а. Вихід на трасу Коломия - Верховина

Змінюємо напрямок маршруту на північно західний, проходимо 1 км 500 м до вказівника 13 км (Фото 6.21).

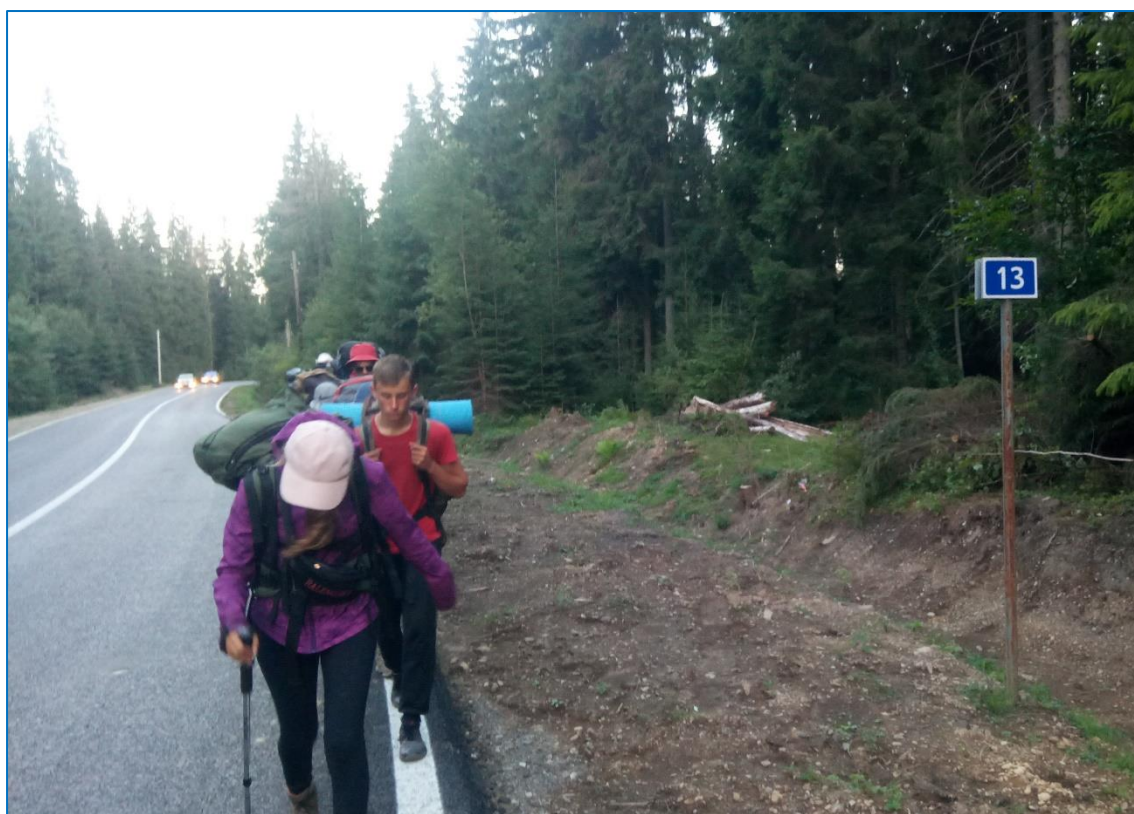

Фото 6.21. Місце повороту на стоянку

Переходимо на другий бік траси та зупиняємося в облаштованому для ночівлі місці неподалік від р. Прут (Фото 6.22-6.22а). Дров вдосталь. Воду беремо у річці.

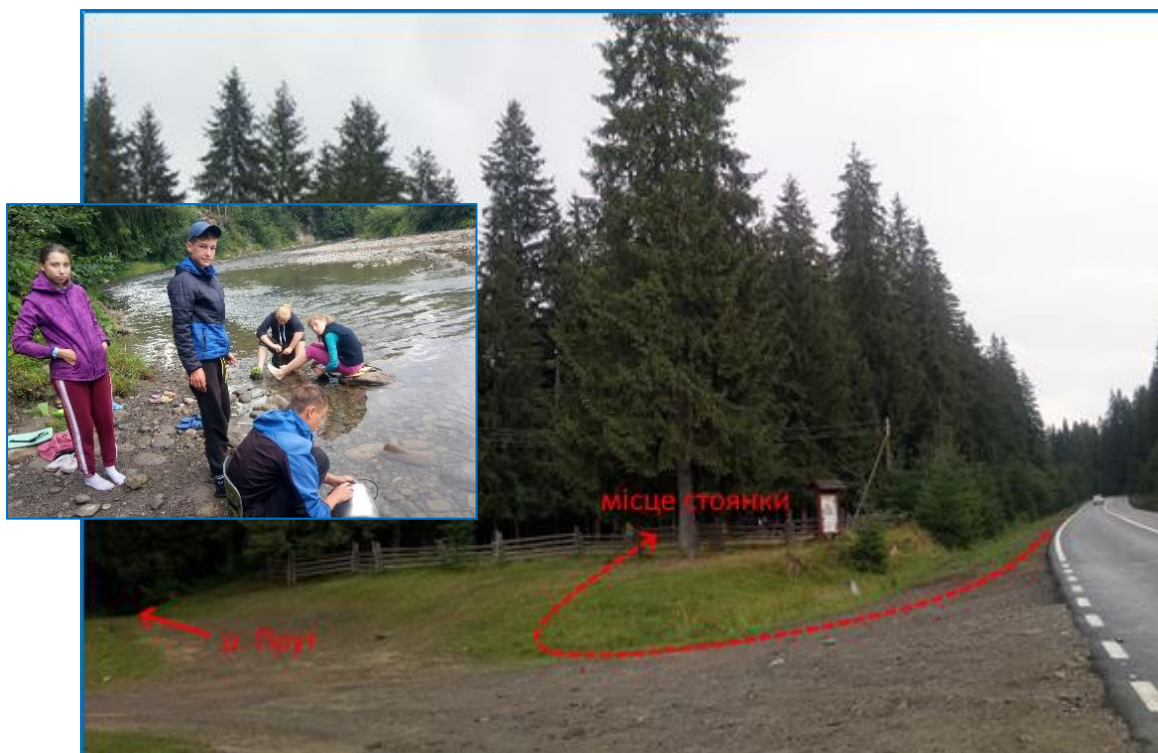
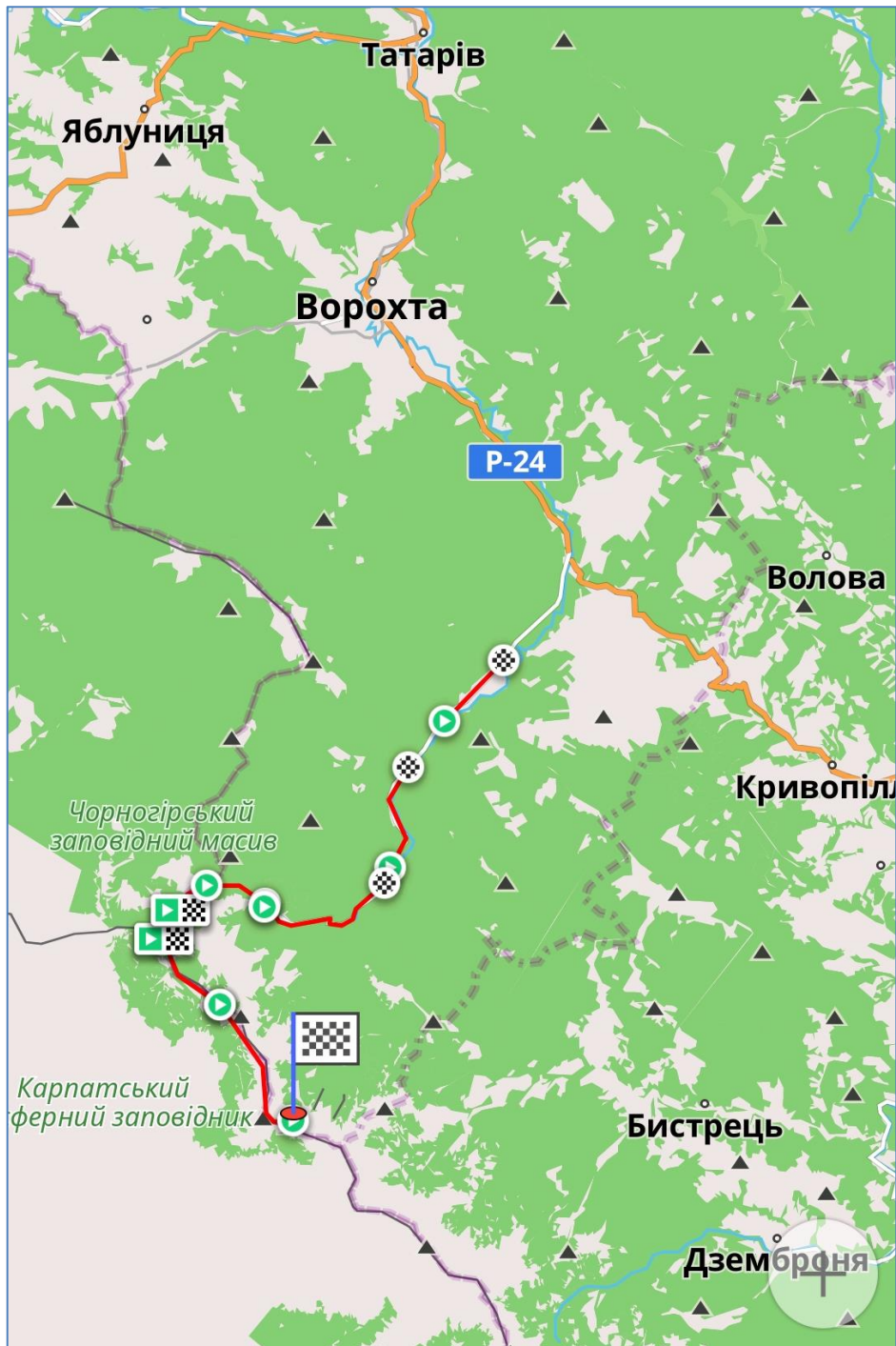

Фото 6.22-6.22а. Місце стоянки

Скрин трека шостого дня

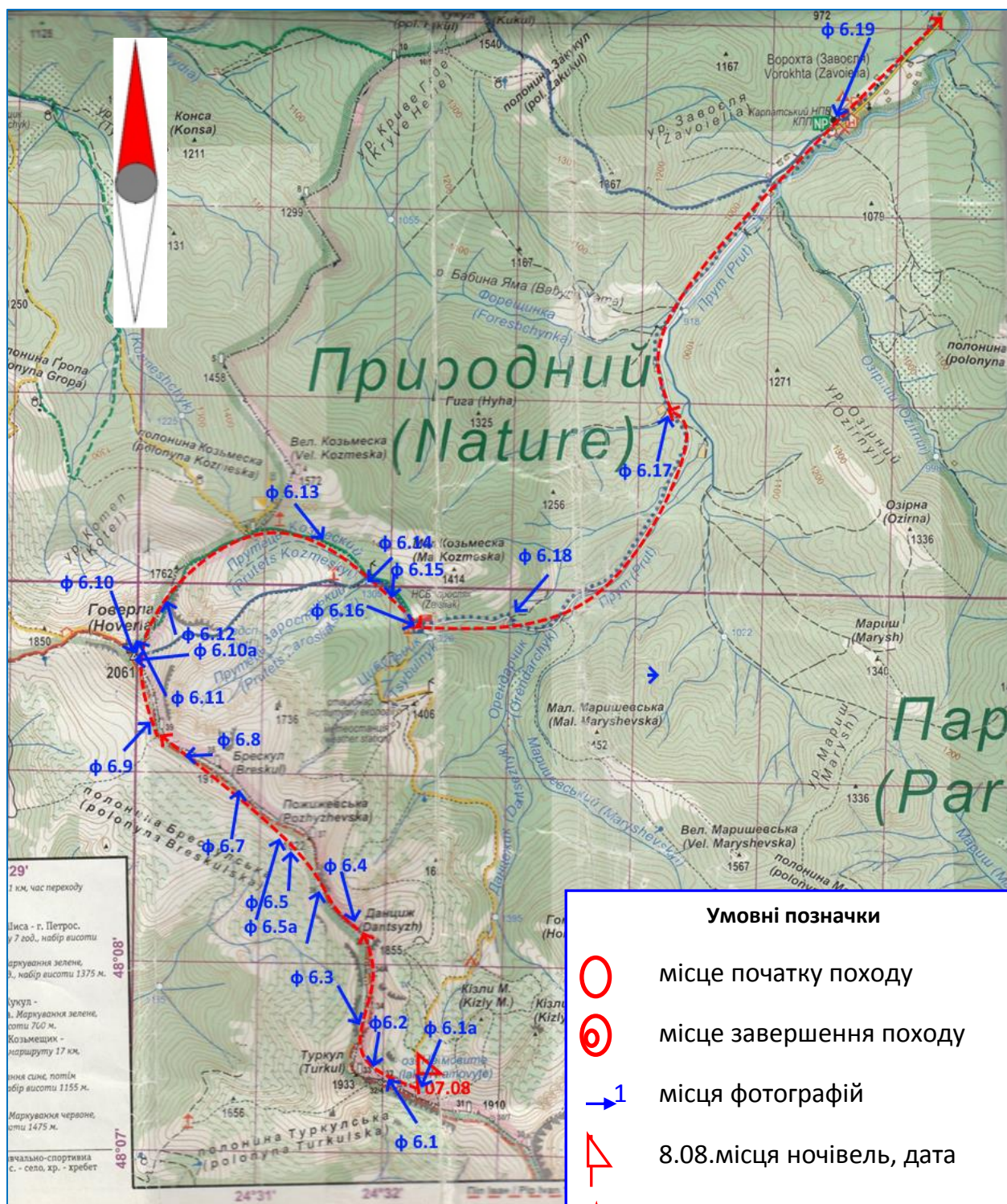

https://drive.google.com/drive/folders/156ztu7xzXAe8WC_wxhp0kKzwJFiRyGl5?usp=sharing

В останій день походу сіли підзарядні батареї, телефон розрядився, тому трек не змогли записати до кінця маршруту 6-го похідного дня.

РОБОЧА КАРТА 6 ДНЯ ПОХОДУ, 8 СЕРПНЯ 2021 Р.

МАСШТАБ 1 : 50 000

День сьомий
9 серпня 2021 року
Погодні умови: дощ

Вранці починає накрапати дощ. Снідаємо, збираємо речі (Фото 7.1).

Фото 7.1. Ранок в таборі

Тут, неподалік селища Ворохти, закінчується активна частина нашої подорожі (фото 7.2)

Фото 7.2. Фініш походу

З Інтернету дізнаємося телефони перевізників. Домовляємося з паном Василем (тел. 0964871911), який за прийнятну ціну та з цікавою супроводжувальною екскурсією довів нас до залізничного вокзалу у смт Ворохта (Фото 7.3). Наш похід успішно завершено!

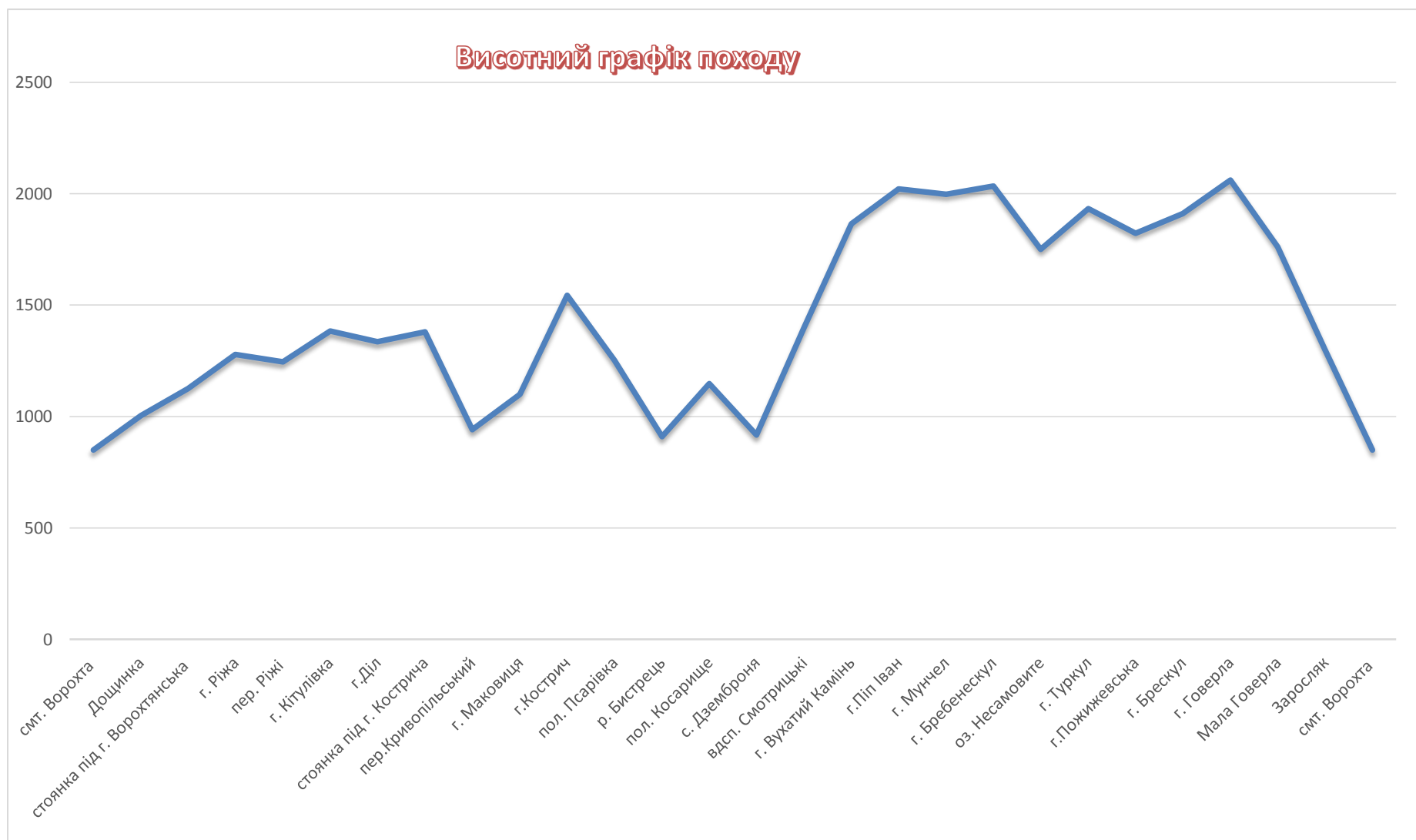

Фото 7.3. Від'їзд від стоянки

В місті ми обідаємо (радимо заклад «Піцерія», що розташований неподалік залізничного вокзалу) (фото 7.4) та о 13:51 відправляємося потягом 143К Ворохта-Київ до м. Київ.

Фото 7.4. Відпочинок у смт Ворохта

ОПИС КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ НА МАРШРУТІ

Карпати – джерело мудрості та сили. Вони задовольняють і потребу заядлого туриста в удосконаленні спортивної майстерності, і допитливого краєзнавця в розкритті скарбів рідної землі.

Події минулого завжди мають відображення у сьогоденні, тому збереження історичної пам'яті стає фундаментом і гарантом безпеки наступних поколінь.

Рухаючись вулицею Данила Галицького

сміт Ворохта, звідки розпочався наш похід, ми не могли не віддати шану пам'яті воїнам, загиблим під час Другої світової війни та у наш час під час війни з агресором на Сході України (Фото 1, 2).

Фото 1, 2.

Своєрідним музеєм під відкритим небом у Ворохті є **австрійський міст-віадук** – диво інженерної думки, яке поєднало два береги річки Прут. Цю неймовірну за своїми масштабами конструкцію звели всього за рік – із 1894-го до 1895-го – італійські полонені солдати. Допомогали їм охочі підзаробити місцеві робітники. Один із найстаріших та найдовших кам'яних аркових мостів-віадуків Європи викладено з величезних кам'яних брил. Довжина мосту становить 200 метрів, протяжність його центральної арки – 30 метрів, а її ширина – 65 метрів (Фото 3,4).

Фото 3, 4.

Повертаючи на вулицю О. Довбуша, ми не могли не звернути увагу на дерев'яний храм. Слід зазначити, що дерев'яні храми – не рідкість для Західної України, але **церква Різдва Богородиці** у Ворохті – один з найкращих зразків гуцульського зодчества. Храм збудований без жодного цвяха у 1654 – 1657 рр. в селі Яблуниця, а до Ворохти вона була перенесена в 1780 р. Інтер'єр церкви містить навіть старовинні фрески та розписи. Біля церкви – **дерев'яна дзвіниця**, в якій зараз розміщена експозиція музею. У 1979 р. храм був відреставрований (Фото 5,6).

Фото 5, 6.

Значна частина маршруту проходить **Чорногірським хребтом** (Додатки), або як його називають в народі – Чорногорою (Фото7). Він є найвищим гірським масивом в українських Карпатах. Його найвища точка – гора Говерла 2061 м, але й загальна висота не опускається нижче 1750 метрів. Хребет відомий тим, що на ньому знаходяться всі українські двотисячники: Петрос (2020), Говерла (2061), Ребра (2001), Гутин-Томнатик (2016), Бребенескул (2032) та Піп-Іван Чорногірський (2022).

Фото 7

Чорногори служить вододілом між Прутом і Тисою. Багато віків тут проходив кордон між державами, до яких належали Галичина і Закарпаття. Прикордонні стовпчики, нагадують нам про це (Фото 8). Зараз Чорногірський хребет розділяє собою дві області – Закарпатську та Івано-Франківську.

Фото 8.

На схилах гори Смотрич в околицях села Дземброня можна відвідати **Дзембронські водоспади** (Фото 9).

На потоці Мунчель розташований каскад з 15-20 мальовничих водоспадів, загальна висота яких сягає 100 м. Якщо ж вимірювати кожен каскад окремо, найвищий з них скидає воду з 10 м.

Водоспади розташовані на висоті 1400-1700 м над рівнем моря, на схилах гори Смотрич, тому у них є друга назва: **Смотрицькі**.

Фото 9.

Вухатий Камінь (Фото 10) – це вершина в українській частині Карпат, яка знаходиться у Верховинському районі в Івано-Франківській області. Висота над рівнем моря 1864 м. На маківці гори та її схилах знаходяться чудернацькі скелі, котрі в народі називають «храмами» – витвір вітру та часу.

Гора розташована на території Карпатського національного природного парку, тому й охороняється державою додатково як об'єкт важливого значення. Скелі Вухатого Каменю створюють унікальну та неповторну атмосферу на самій горі. Зі скельних виходів відкривається чудовий панорамний вид на увесь хребет. Каміні покриті мохами та лишайниками. Вітер перетворив камінь на чудернацькі фігури. Найчастіше брили асоціюються з людським органом слуху – вухом, тому, мабуть, й гора здобула в народі таку назву.

Фото 10.

Озеро Бребенескул – справжнє українське диво. Ця унікальна гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення знаходиться на висоті 1801 м над рівнем моря і є найвисокогірнішим озером в Україні. Особливість – найтепліша водойма на Чорногірському хребті, температура води нагрівається до 15 градусів.

Озеро розташоване у межах Рахівського району Закарпатської області, на південно-західному схилі Чорногірського хребта, в котловині між горою Бребенескул (2035 м) і Гутин Томнатик (2016 м), на території Чорногірського заповідного масиву (частина Карпатського біосферного заповідника)(Фото 11).(Додатки).

Фото 11.

У межах Карпатського національного парку в льодовиковій впадині на східних схилах гори Туркул лежить ще одне з найвищих високогірних озер Українських Карпат – **озеро Несамовите** (1750 м над рівнем моря) (Фото 12). Розташоване в межах Надвірнянського району Івано-Франківської області. Згідно з народними повір'ями, Несамовите – місце, де робиться погода на Чорногорі. І якщо кинути в озеро камінь або скупатися в ньому, неодмінно піде дощ. (Додатки)

Фото 12.

Довжина озера 88 м, ширина 45 м. Глибина по всій площі коливається в межах 1-1,5 м. Живиться переважно атмосферними опадами. Взимку замерзає. Дно біля південних берегів вкрите валунами, у північній частині поширені піщано-мулисті відклади. Південний і західний берег кам'янистий: на нього осипаються продукти розпаду скельного схилу. Поверхневого стоку озеро не має, але нижче моренного валу витікає декілька струмків – приток р.Прут.

Унаслідок рекреаційного навантаження екологічна ситуація на озері Несамовитому досягла загрозливого стану. Основну небезпеку для озера становить вирубка сосни сланкої – жерепу, розведення вогнищ, розкладення наметів, масове засмічення території, купання, витолочування природних комплексів.

Найвища вершина Українських Карпат – **Говерла** (2061 м), знаходиться вона на межі двох українських областей – Івано-Франківської та Закарпатської. За формою Говерла нагадує правильний конус (Фото 13). Вона покрита альпійськими луками, а подекуди й чагарниками. Іноді на вершині зустрічаються кам'яні розсипи. **Фото 13.**

До річч, один із витоків Пруту бере свій початок саме в підніжжі гори, поруч знаходяться мальовничі водоспади, загальна висота яких 80 м. Цілком ймовірно, що назва гори запозичена з інших мов. Наприклад, з румунської мови назва перекладається – «важко прохідне підвищення». Якщо розглядати версію, що назва вершини взята з угорської, то перекладаємо її – «снігова гора». Цей варіант надзвичайно близький до істини, оскільки більший період року на Говерлі лежить сніг, буває так, що з настанням потепління він тане, а буває так, що продовжує лежати навіть до середини літа.

Друга за висотою Українських Карпат є вершина Піп Іван (також Піп Іван Чорногірський або Чорна Гора) з висотою 2028 м (Фото 14). Розташована на південно-східному кінці головного хребта масиву Чорногора на межі Івано-Франківської та Закарпатської областей. Нам цікаво було дізнатися як виникла назва. Вершину почали називати «Піп Іваном» приблизно в середині ХХ століття. Тривалий час сюди сходилися миряни з усіх навколишніх поселень для того, щоб прочитати молитви в ніч на Івана Купала. Тому перша версія говорить про те, що таку назву вершина здобула через те, що неподалік проживав такий собі священник (або – «піп») Іван, котрий вказував людям шлях на саму вершину. Вдячні люди й вирішили назвати у його честь вершину. Але існує ще одна версія: вершина, у вітряний день, співає. Так, саме звук співу чується тоді, коли дме вітер заграючи із скелями. Через те, що вершина «попіває» (наголос на другий склад) назва повинна звучати – Попіван. Також досить часто зустрічається назва вершини «Чорногора». Легенди говорять про те, що «карпастський Робін Гуд» лідер угруповань опришків – Олекса Довбуш, начебто у давні часи вбив тут самого чорта, з яким пов'язана «чорна біда». Через конаюче зло, навколишні вершини відразу почорніли.

Фото 14.

Можна почути ще одну назву – «Білий Слон», що найперше пов'язано із самим спорудженням обсерваторії. Скептики схильні вважати, що ні дороге устаткування, ні людські ресурси та інші інвестиції – не виправдали себе, адже грандіозний проект на практиці виявився провальним та збитковим. «Білий Слон» – це символ великих грошей, котрі витрачені на неоправдану радість.

Сама назва «Білий Слон» викликає у мандрівників ряд візуальних фантазій, адже зовнішньо будівля й справді нагадує африканську тварину. Особливо це помітно узимку, коли будівля покривається шарами снігу та криги, а вітер ліпить на них замислуваті візерунки та вигини.

На вершині гори знаходяться руїни польської астрономо-метеорологічної обсерваторії, частково відновлені для туристичних потреб і відомі під сучасною популярною назвою «Білий Слон».

Будівництво обсерваторії розпочалося у 1936 році. Його вело Міністерство військово-повітряної оборони Польщі, адже ця територія до 1939 року належала саме їй.

Наш похід був цікавий як спортивному, так і у пізнавальному плані. Матеріали походу були представлені під час **підсумкової конференції обласного етапу Всеукраїнських змагань з туристських спортивних походів серед учнівської та студентської молоді 04.12.2021 року** (Фото 15-16). Фото матеріали походу представлені на фотовиставці «Справжні» в народному музеї комунального закладу Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (фото 17).

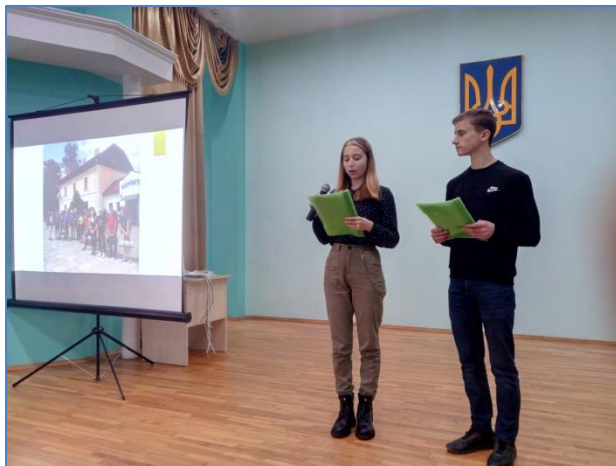

Фото 15-16. Виступ на конференції

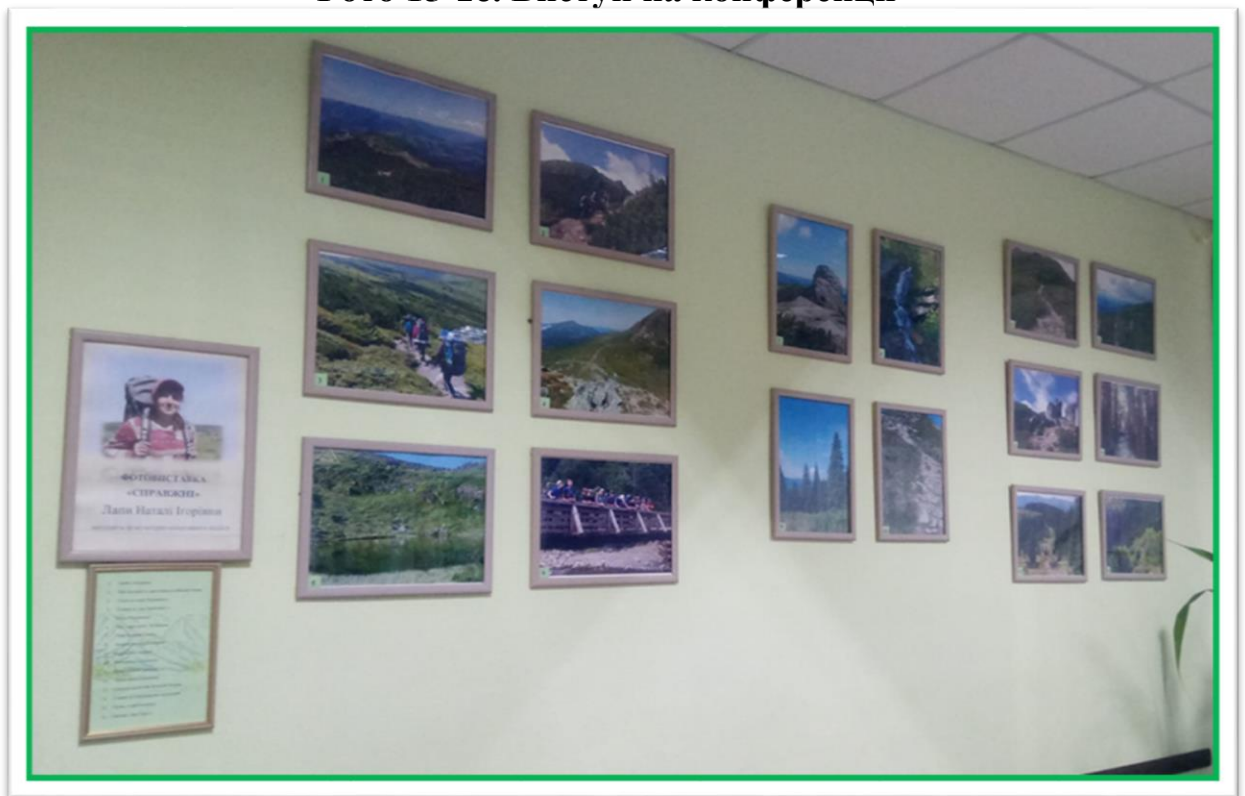

Фото 17. Виставка

ПІДСУМКИ. ВИСНОВКИ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Маршрут туристичного походу було сплановано таким чином, щоб охопити якомога більше яскравих географічних об'єктів Українських Карпат. Похід було проведено на території Івано-Франківської та Закарпатської областей, які є привабливим місцем для українських та іноземних туристів.

Маршрут походу проходив між цікавими географічними об'єктами – найвищим хребтом Українських Карпат – Чорногірським та озером – легендою Несамовитим, через Смотрицькі водоспади та скелі «Вухатий Камінь».

Місцевість, по якій пролягає маршрут, досить пересічна, перепади висот від 600 до 1508 м, що потребує гарної фізичної підготовки.

Велике значення в поході має вміння орієнтуватися в лісовій гірській місцевості керівникам та учасникам. Треба мати добрий картографічний матеріал, бажано карту М 1:50 000.

По ходу маршруту є джерела з питною водою, але треба мати запас води кожному учаснику, особливо влітку, розрахований на весь день. Забезпеченість дровами на більшості стоянках добра. Є стаціонарні стоянки для ночівель – поблизу Кривопільського перевалу.

Дотримуючись техніки безпеки під час походу, на місцях стоянок ми зберегали унікальну природу Карпат, особливо на території заповідників.

Значна частина маршруту проходить на висоті, вище границі лісу, що дає можливість намілюватися красою карпатської природи.

Мобільний телефонний зв'язок є не всюди, особливо поганий в долинах. Спеціальне спорядження під час походу не використовувалося. Для ночівлі мали 5 наметів. Спальні мішки та каремати – на кожного члена групи. Для приготування їжі використовували два котли по 8 літрів. Було взято одну сокиру, пилку, що складається у вигляді зигзагу. Кожен учасник групи мав сидишку, ліхтарик, дощовик.

Маршрут цікавий у пізнавальному плані: ознайомлення з природними та історичними пам'ятками Карпат, унікальна можливість ночівлі біля озера Несамовитого, відвідати Смотрицькі водоспади, піднятися на найвищу вершину України – гору Говерлу та побувати біля обсерваторії «Білий Слон» на горі Піп Іван Чорногорський.

Похід пройшли всі учасники групи – 15 осіб.

Маршрут спортивний, з достатньою кількістю природних перешкод, що характерно для походів третього ступеня складності.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Шляхи під'їзду – від'їзду

Суми – Київ – рейсова маршрутка. Вартість проїзду 300 грн. за особу

Київ – Ворохта - потяг № Київ – Ворохта . Відправлення із м. Києва о 20.21.

Прибуття до смт Ворохта о 12.02

Вартість проїзду 270 грн.

Ворохта - Київ - потяг № 144 Ворохта - Київ. Відправлення із смт Ворохта о 13.51. Прибуття до м. Києва о 05.30

Вартість проїзду 270 грн.

Київ – Суми - рейсова маршрутка. Вартість проїзду 300 грн.

Витрати на маршруті: Під'їзд до с. Ворохта тел. 0964871911 – 500 грн. за групу

Сніданок в піцерії в Ворохті – 120 грн з особи

**Контактні відомості Карпатської служби
пошуку та порятунку туристів в горах**

№ п/ п	Назва підрозділу спеціалізованої аварійно-рятувальної служби з розшуку та надання допомоги туристам	Повна адреса	Телефон рятувальної служби	Мобільний телефон працівників рятувальних служб
1.	Закарпатський гірський пошуково-рятувальний загін (ГПРЗ)	88006, м. Ужгород, вул. Верещагіна, буд. 18	(0312)671413 Zak.resque@tn. uz.ua	0975856685
2.	Ужгородський ГПРП	88006, м. Ужгород, вул. Верещагіна, буд. 18	(0312)671413	0990269758
3.	Вишківський ГПРП	89023, г. Красія, с. Вишка, Великобerezнянський район	(0312)671413	-
4.	Воловецький ГПРП	89100, смт. Воловець, вул. Карпатська, буд. 100	(03136)22290	0685028551
5.	Міжгірський ГПРП	90000, смт. Міжгір'я, вул. Шевченка, буд. 16/12	(03146)22345	0978476041
6.	Усть-Чорнянський	90520, смт. Усть-Чорна, Тячівський район, вул. Підгірна, буд. 5 (турбаза «Ялинка»)	(03134)36183	0979331976
7.	Рахівський ГПРП	90600, м. Рахів, вул. Шевченка, буд. 126	(03132)21013	0962570805 0962122309
8.	Ясінянський ГПРП	90630, смт. Ясіня, Рахівський район, вул. Набережна, буд. 4а	(03132)42323	0677957444 0677627403 0673428416 (Павло)
9.	Говерлянський ГПРП	90630, с. Лозещина, урочище Депо, Рахівський район		0679471492
10.	Івано-Франківський гірський пошуково- рятувальний загін	78000, м. Івано-Франківськ, вул. Франка, буд. 6	(03422)22165 (0342)751436 ifgprz@ukr.net	0342779463 0972060276
11.	Львівський гірський пошуково-рятувальний загін	79905, м. Львів, вул. Залізнична, буд. 16	(0322)395470 rescue_tur@ukr. net	0322395070 0677875617
12.	Ворохтянський ГПРП	смт. Ворохта, вул. Данила Галицького, буд. 41	(03434)41149	
13.	Лазещинський ГПРП	с. Лазещина		0679471492
14.	Славський ГПРП	82660, Сколівський р-н., смт. Славське, вул. Устиновича, буд. 2	(03251)42102	
15.	Оперативний черговий Головного управління МНС в Закарпатській області		(0312)660701 (0312)660114	

КРАЄЗНАВЧІ ПОВІДОМЛЕННЯ УЧАСНИКІВ ПОХОДУ

Австрійський міст-віадук

Підготувала Смоленко Анастасія

Австрійський міст-віадук у Ворохті – диво інженерної думки, яке поєднало два береги річки Прут. Сьогодні міст є своєрідним музеєм під відкритим небом, місцем для казкових фотосесій та оглядовим майданчиком, звідки відкривається неймовірний краєвид.

Австрійський віадук у Ворохті завдячує своєю появою грандіозному задуму уряду Австро-Угорської імперії, який планував поєднати Адріатичне та Чорне моря залізничним полотном. Цю неймовірну за своїми масштабами конструкцію звели всього за рік – із 1894-го до 1895-го – італійські полонені солдати, яким не з доброї волі довелося змінити мечі на рала. Допомогали їм також охочі підзаробити місцеві робітники.

У 1870 року у Віденському парламенті обговорювали необхідність проведення Транскарпатської магістралі. Глобальність проекту полягала у побудові проміжної ланки на шляху між Чорним (м. Одеса) та Адріатичним (м. Трієст) морями. Через небажання Росії з'єднувати

залізницю Ясси та Кишинів задум не вдався, однак багаті деревиною, залізом та сіллю регіони знайшли вихід до споживача.

У 1894 році було прокладено колію за маршрутом Станиславів - Надвірна - Вороненка із суміжною лінією Ділове - Ясіня - Вороненка зі сторони Закарпаття. Так утворилася колія довжиною близько 135 км. Цей шлях, за задумом, мав стати прямою магістральною трасою через хребет Карпатських гір до тодішньої столиці Відня. Реалізації цього варіанту розвитку завадила I світова війна та черговий поділ земель між державами.

У серпні 2011 року Івано-Франківські художники Юрій і Марта Пітчуки розписали опори Австрійського мосту муралами із зображеннями гуцулів, тварин та мальовничих картин природи.

Один із найстаріших та найдовших кам'яних аркових мостів-віадуків Європи викладено з величезних кам'яних брил. Довжина мосту становить 200 метрів, протяжність його центральної арки – 30 метрів, а її ширина – 65 метрів. В Європі є більш складні споруди. Наприклад, Гельтальбрюкке – 574-метровий цегляний віадук в Німеччині висотою 78 метрів. Або Гленфіннан – 380-метровий бетонний

арковий міст у Шотландії, по якому проїжджає Хогвартс-Експрес у фільмах про Гаррі Поттера.

Сьогодні міст уже не є залізничним, адже задля його збереження у 2000 році поряд звели міст-дублер. Тож тепер австрійський шедевр мостобудування – суто пішохідна архітектурна пам'ятка, яка є ідеальним місцем для фотосесій. Адже його витончені арки та високі прольоти створюють казкову атмосферу у будь-яку пору року.

Ця архітектурна перлина Ворохти відома далеко за межами селища, оскільки Старий австрійський міст – одна із п'яти такого роду споруд у всій Західній Україні й один із найстаріших і найдовших кам'яних віадуків у Європі. Серед старовинних кам'яних мостів у Ворохті Старий австрійський міст – найвідоміший, але далеко не єдиний. У селищі є ще три мальовничі мости, вік кожного з яких близько століття.

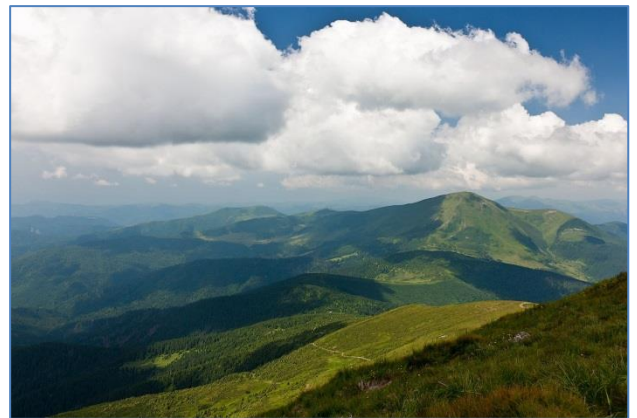
В рамках фестивалю "Віадук 2017"- франківське подружжя художників Юрій Пітчук та Марта Бельмега-Пітчук – створили два стінописи на старовинному кам'яному віадукі у Ворохті. Митці зобразили на них жінку і чоловіка в гуцульському вбранні. Дозвіл на це організаторам надала селищна рада і Укрзалізниця. Художник зазначив, що “старий австрійський камінь не зачепили”, а малювали лише на бетонних радянських опорах.

Окрім цього мосту, в Західній Україні збереглися ще чотири віадукі із залізничною колією: два в Тернопільській області біля Теребовлі, в селах Кровинка і Плебанівка, і два біля Лавочного (Львівська область).

Чорногірський хребет

Підготувала Лана Марія

Чорногірський хребет, або як його називають в народі – Чорногора – дуже популярний серед туристів. І не дарма – він є найвищим гірським масивом в українських Карпатах. Його найвища точка – гора Говерла 2061 м, та й загальна висота не опускається нижче 1750 метрів. Хребет відомий тим, що на ньому знаходяться всі українські двотисячники: Петрос (2020), Говерла (2061), Ребра (2001), Гутин-Томнатик (2016), Бребенескул (2032) та Піп-Іван Чорногірський (2022).

Простягаючись між річками Чорна Тиса і Чорний Черемош майже на 40 кілометрів, Чорногірський хребет розділяє собою дві області – Закарпатську та Івано-Франківську. А в 1919-1939 роках уздовж нього проходив кордон Польщі і Чехословаччини. Прикордонні стовпчики, які можна зустріти там і зараз, нагадують нам про це.

Серед гір Чорногірського масиву розташувалися близько 20 гірських озер. Більшість з них зовсім маленькі. Найбільш відомими є озера Бребенескул і Несамовите, які мають льодовикове походження і площу 5,9 і 3,9 га.

Від головного хребта відходять порівняно короткі бічні відроги. Контраст з майже рівними хребтами являють собою узбіччя Чорногори, розчленовані вузькими долинами з перепадами висот до 1000 м або й більше. На краєвид Чорногори більше, ніж в інших частинах Карпат, вплинуло зледеніння. Слідами колишнього зледеніння є польодовикові котли (кари) зі стрімкими, часто скелястими узбіччями і широкими днами, іноді виповненими озерами (найбільше під Гутин Томнатиком озо. Бребенескул) або торфовищами; нерівномірний спад долин, бічні й кінцеві морени тощо.

Схили гір в основному покриті хвойними і буковими лісами, які ближче до вершин плавно переходять в полонини. Тут можна побачити багато реліктових рослин, які більше ніде на зустріти на території України.

Чорногірський хребет – відмінне місце для науково-дослідних робіт, тому на полонинах Пожижевської і Менчул розташовані біостаціонар і сніголавинна станція.

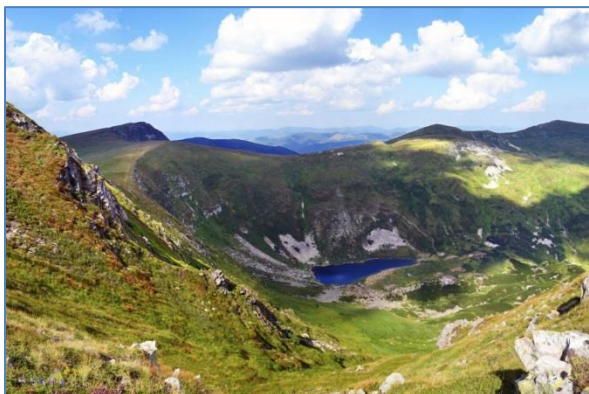
Уздовж усього масиву часто можна зустріти залишки бойових укріплень, які збереглися тут ще з часів Першої світової війни. З Чорногірським хребтом тісно пов'язана така історична особистість, як Олекса Довбуш. Легенда свідчить, що саме на горі Стіг він відбирав рекрутів собі в війська, а на Піп-Іван переміг чорта. В урочищі Гаджина, де він підстрелив ще одного чорта і придбав нелюдську силу, отамана поховали під скелею, яка тепер називається в його честь.

Перший маршрут на Чорногірському хребті, який включав сходження на Говерлу, був прокладений в 1880 році.

Озеро Бребенескул

Підготувала Стадніченко Євгенія

Озеро лежить на дні льодовикового кару. Береги високі, з кам'яними осипищами. Живиться атмосферними опадами і ґрунтовими водами. Вода чиста,

блакитного відтінку, слабо мінералізована. Дно кам'янисте, підвищується у східному напрямку, на глибині вкрите сірим намулом.

Ширина озера 67 м, довжина 147 м. Найбільша глибина 3,2 м. В теплий період року рівень води може підніматися та опускатися на кілька десятків сантиметрів залежно від кількості опадів. Озеро не має постійного поверхневого витоку, однак є ознаки

фільтрації води через гряди зі східного боку. Від нього починається однойменна річка (басейн р. Тиса).

Озеро розташоване у межах Рахівського району Закарпатської області, на південно-західному схилі, в котловині між горою Бребенескул (2035 м) і Гутин Томнатик (2016 м), на території Чорногірського заповідного масиву (частина Карпатського біосферного заповідника)

Перший науковий опис зроблений Г.П. Міллером в 1964 році, де зазначається, що озеро має поверхневий стік, а розміри помітно менші від сучасних (ширина 44 м, довжина 134 м, найбільша глибина 2,8 м.).

Бребенескул, як і решта озер Чорногірського масиву, страждає від надмірної туристичної уваги. Південний берег зручний для облаштування наметових таборів та кострищ, звідки сміття частково потрапляє у води озера, але більшістю накопичується в пониженні до річки Бребенескул..

Озеро Несамовите

Підготував Рублевський Кирило

Несамовите «невелике морське око» — одне з найвищих озер Українських Карпат (1750 м. над рівнем моря). Розташоване в Івано-Франківській області. Лежить у межах Карпатського національного парку, в льодовиковому карі (впадині) на східних схилах гори Туркул (масив Чорногора). Довжина озера 88 м, ширина 45 м. Глибина по всій площі коливається в межах 1-1,5 м. Льодовикового походження.

Місцевість поблизу Несамовитого вражає доісторичними формами. Недалеко знаходяться хребти Великі та Малі Козли, які розсікають долину з озером на три частини. Хребти складаються з гострих, неприступних скель. З цим сильно контрастує долина, де лежить саме Несамовите: на великому рівному

полі цвітуть гірські квіти, а за ними - простягаються поля пухнастою альпійської сосни.

Легенди про озеро Несамовите:

За кількома легендами, якщо кинути камінь в озеро то можна накликати жахливу негоду, що принесе з собою шквальний вітер і зливи.

Інша легенда говорить, що душі всіх людей, які на себе накладають руки або заберуть у когось життя, потрапляють у Несамовите. Кажуть, що коли кинути в озеро камінь, тобто потривожити душі грішників, то з'являється з нього білий вершник на білому коні і починає навколо гарцювати. Де кінь ногою ударить - там відлупуються від скель великі шматки льоду. Тоді вискакують з водяної безодні душі грішників, напакуюють той лід у великі міхи і розлітаються темними хмарами від Чорногори на всі боки. Де розв'язують торби – там гатить з неба град. А ще кажуть, що коли хтось помирає гріховною смертю, то його

душа каменем летить у озеро. І тоді теж всі його мешканці громом і градом з озера вітають в такий спосіб поповнення.

Кажуть, якщо вмитися в Несамовите, то протягом року знайдеш своє щастя. Недалеко від озера, під Туркулом, колись стояла фабрика, виготовляються ліки з високогірних рослин. Її зруйнував зсув, після якого утворилося ще одне озеро (неподалік від Несамовитого). Втім, воно зараз активно заростає альпійської сосною, і знайти його досить важко.

Такі різноманітні легенди існують серед місцевих жителів. Але як і будь-які гори, чи глибокі озера, Озеро Несамовите не жаліє необачних. У народі здавна відоме просте правило: береженого Бог береже. Але відвідати це місце все ж таки варто. Сюди приїздить в різні пори року, але найбільше відвідувачів припадає на літо і весну, хоча часто це місце підкорюють і лижники взимку.

Обсерваторія «Білий Слон»

Підготував Плутенко Олексій

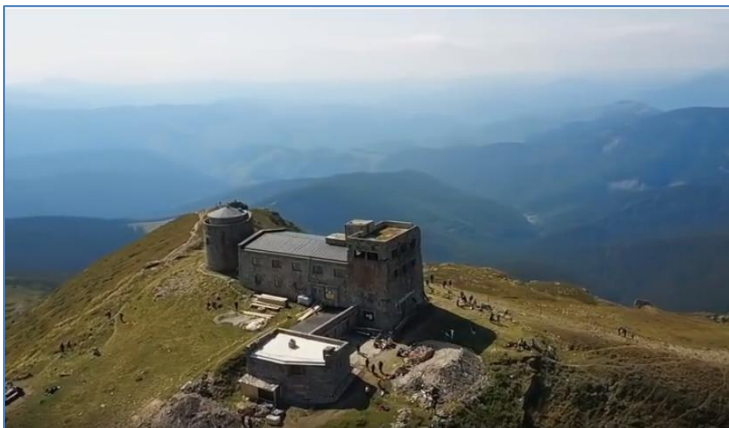
Вершина Піп Іван Чорногірський висотою 2028 м приваблює мандрівників з усіх куточків України не лише своєю несхожістю на інші карпатські вершини. Верхівка гори увінчана «тіарою» – кам'яною будівлею колишньої обсерваторії.

Дослідники схильні вважати, що у давнину саме на цьому місці відбувалися купальські гуляння та розводилося величезне багаття, яке у народі здобуло назву – Живий Вогонь.

Будівництво обсерваторії розпочато Міністерством військово-повітряної оборони Польщі у 1936 році (ця територія належала сусідній країні до 1939 року).

Будівництво вимагало значних фізичних зусиль, адже велося на висоті 2028 м. Працювали на будівництві люди з навколишніх поселень, котрі привозили сюди дерево та камінь. Працівники – гуцули (так йменують себе тутешні жителі) зводили цю будівлю, як кажуть, потом і кров'ю.

Дороге устаткування вишукували по цілому світі й доставляли сюди. Проєкт вражав своєю масштабністю. Наприклад, для зведення обсерваторії необхідно було витратити 800 тонн будматеріалів, котрі залізницею доставляли до смт Ворохта, а деяку частину шляху на вершину долали ввозом, а іноді працівники переносили будматеріали на власних спинах. Це також стосувалося й підйому надважких каменів на верхівку гори. Дорогу, котра вела до високогір'я, будували теж із нуля.

До будівлі було підведено водогін, тут була своя власна опалювальна система. У технічних приміщеннях спеціально для цього створили котельню. Це надзвичайно важливо, адже взимку товщина снігу в цих місцях перевищує декілька метрів, а температура

має здатність падати до позначки -40 градусів за Цельсієм.

Була продумана й система рятувальної служби. Наприклад, якщо працівник обсерваторії раптом потрапляв під снігову лавину, то на його пошуки відправляли добре підготовлених військовослужбовців.

У самій будівлі знаходилося декілька парників, за допомогою яких стало можливим вирощування овочів та фруктів. Стіни самої будівлі мають товщину близько 1 м, утеплялися вони завдяки наступному методу: в Африці замовляли корк, а відтак перекладали стіни його просмоленими шарами.

1938 рік – це рік урочистого відкриття будівлі. Тоді це був цілий комплекс, котрий складався з готелю, господарських приміщень та найважливішої частини – астрономічної вежі. Готель складався з декількох рівнів із західної та східної сторін він мав 5 рівнів та, відповідно, 2.

На самій вежі було встановлено дорогий телескоп, а дістатися сюди можна було гвинтовими сходами, котрі вели з першого поверху. Вежа була вкрита литим мідним куполом, діаметр котрого, потрібно сказати, був просто велетенським – 10 м. У будівлі налічувалося 43 кімнати та 57 вікон.

Найбільшою окрасою високогірної обсерваторії був астрограф з 33 сантиметровим об'єктивом родом з Единбургу, Шотландія. Це надало можливість вченим-дослідникам займатися дослідженням малих та великих планет, фотогафувати зорі та спостерігати за рухом комет.

Телескоп не потребував постійного запуску, адже завдяки регульованим двигунам, котрі, у свою чергу, були обладнані надточним хронометром, працював автоматично. Тут були наявні також власні електродвигуни, а сам діаметр вежі становив 6 м. До речі, ця обсерваторія у горах мала неабияке значення, оскільки на той час займала 2 місце у Європі та 6 на світовому рівні. Ці факти безумовно підтверджують те, що масштабний задум, а відтак і саме втілення повністю оправдали себе.

МАРШРУТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Маршрут розглянули члени КЗСОП - ОЦПО в РГМ МКК: (назва маршрутно-кваліфікаційної комісії)

1. Кондратенко Д.Б. (прізвище, ініціали)
2. Бацман Ж.Г. (прізвище, ініціали)

Особливі вказівки (про реєстрацію в аварійно-рятувальній службі та інші): Відвістка в Ворохтський гірський пошуково-рятувальний загін;

Група під керівництвом Бацман Ж.Г. (прізвище, ім'я, по батькові)

має (не має) право здійснити даний похід Зв. ссл.
Звіт про похід подати у формі 3-9 серпня 2021 р.
обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю писемно
(усний, скорочений письмовий з фотографіями)
Голова МКК Кондратенко Д.Б. «26» 07 2021 р.
комісія (підпис)
218-00-1Н013000

Висновок МКК про залік походу

Похід оцінено: дуже високого ступеня складності
(ступінь складності за наявності)

Зараховано досвід подолання локальних перешкод: _____

Довідки про залік походу видані у кількості 10 штук.

Україна
Штаб МКК
Сумської обласної ради
Голова МКК позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю
Туристська комісія
«Маршрутно-кваліфікаційна комісія»
218-00-1Н013000

(Кондратенко Д.Б.)
(прізвище, ініціали)

Додаток №2

до наказу 9-А від «29» січня 2015 року

МАРШРУТНИЙ ЛИСТ № 10П/21

некатегорійного спортивного туристського походу

Група туристів комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

у складі 15 осіб

здійснює з 3 серпня 2021 р. до 9 серпня 2021 р.

пішохідний некатегорійний спортивний туристський похід третього ступеню складності

Українськими Карпатами

за маршрутом: смт. Ворохта – пол. Ріжі – г. Китулівка – пер. Кривопільський – г. Кострича – с. Дземброня – вдсп. Смотрицькі – ск. Вухатий камінь – оз. Несамовите – г. Говерла – т/б «Заросляк» – смт. Ворохта

Керівник групи Бацман Жанна Григорівна,
0664636004

Заступник керівника Лапа Наталя Ігорівна,
0666900245

Директор
КЗ СОП – ОЦПО в РГМ

Лариса ТИХЕНКО

« 26 » 07 2021 р.

МАРШРУТ ПОХОДУ, ПОГОДЖЕНИЙ З МКК

Дата	Відрізок маршруту та локальні перешкоди	Від-стань (км)	Засіб пересу-вання	Відмітка на маршруті
3.08	Ворохта – г. Ворохтянська	7,5	пішохід	
4.08	г. Ворохтянська (підніжжя) – г. Кострича	18,6	пішохід	
5.08	г. Кострича (підніжжя) – с. Дземброня	18,5	пішохід	
6.08	Дземброня – оз. Несамовите	16,8	пішохід	
7.08	с. Дземброня – оз. Несамовите – г. Говерла	24,3	пішохід	
8.08	оз. Несамовите – г. Говерла			
	т/б «Заросляк»			

Всього активними засобами пересування 88,7 км (106,4)
Копія карти або картосхеми з нанесеним маршрутом додається.

Керівник групи Бацман Ж.Г. (прізвище, ініціали)

Контрольні терміни повідомлень:

« 3 » 08 2021 р. за адресою 0952208488
кому Григорівна Ж.Г. з с. Ворохта

« 8 » 08 2021 р. за адресою 0952208488
кому Григорівна Ж.Г. з т/б Заросляк

СПИСОК УЧАСНИКІВ

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Туристська підготовка* (вказати походи інших к.с. з даного виду туризму, район походу, а також довід: У – учасник, К – керівник)	Розподіл обов'язків в групі
1.	Бацман Жанна Григорівна	1970	П.к.с. К, Карпати, 2017	керівник
2.	Лапа Наталя Ігорівна	1973	І.к.с. У, Карпати, 2019	заступник
3.	Бацман Анна	1998	П.к.с. У, Карпати, 2017	заступник
4.	Сременко Іван	1999	П.к.с. У, Карпати, 2017	завгосп зі спорядження
5.	Курмаков Владислав	2004	І.к.с. У, Карпати, 2019	завгосп з харчування
6.	Іваній Ярослав	2004	І.к.с. У, Карпати, 2019	фотограф
7.	Скобелко Олександр	2003	І.к.с. У, Карпати, 2019	завгосп зі спорядження
8.	Костенецький Станіслав	2005	І.к.с. У, Карпати, 2019	костровий
9.	Ситнік Сергій	2006	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	красзнавець
10.	Смоленко Анастасія	2007	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	літописець
11.	Лапа Марія	2007	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	штурман
12.	Стадніченко Євгенія	2005	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	медик
13.	Рублевський Кирило	2007	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	метеоролог
14.	Смоленко Владислав	2006	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	красзнавець
15.	Піддубний Ярослав	2007	3 ст. ск. У Сумська обл., 2019	фотограф

Примітки _____

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волович И.Г. Академия выживания [текст] / И.Г. Волович. - М.: Знание, 1995.
2. Вортман Д.Я. Косміна О.Ю. Карпати українські // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. - К.: Наукова думка, 2007. - Т. 4 : Ка - Ком. - С. 118.
3. Географічна енциклопедія України : в 3-х томах. Т. 2 [текст] / Маринич О.М., ред. - Київ: Укр. Рад. Енцикл., 1989. - 480 с., С. 113-114.
4. Географічна енциклопедія України: у 3 т. / редколегія: О.М. Маринич (відпов. ред.) та ін. - К. : «Українська радянська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1989.
5. Голубец М.А. Українські Карпати. Природа. [текст] / М.А. Голубец, А.Н. Гаврусевич, І.К. Загайкевич. – Київ: Наук. думка, 1988. – 208 с.
6. Звіти про спортивно-туристські походи – переможці обласного етапу Чемпіонату України зі спортивних походів –
Доступний з: <http://www.ospo.sumy.ua>
7. Коструб А.А. Медицинский справочник туриста [текст] / А.А. Коструб. - Москва: ФИС, 1986. – 67 с.
8. Мала гірнича енциклопедія: у 3 т. / за ред. В.С. Білецького. - Д. : Східний видавничий дім, 2004-2013.
9. Походи з учнівською та студентською молоддю: інф. – метод. вісн./ уп. О.М. Білецька. – Суми: ОЦПО та РТМ, 2015. – 58 с.
10. Інтернет-ресурси:
ua.wikipedia.org
karpaty.ua